

JELENTÉS
AZ ŐRSÉGI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
2012. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Összeállították:

Gruber Ágnes, természetvédelmi terület-felügyelő

Havas Márta, erdészeti szakfelügyelő

Horváth Jenő, általános igazgató-helyettes

Kevy Albert, ökoturisztikai és környezeti nevelési osztályvezető

Kovács-Mesterházy Zoltán, őrségi területkezelési osztályvezető

Dr. Markovics Tibor, igazgató

Dr. Németh Csaba, észak-vasi területkezelési osztályvezető

Pál Éva, gazdasági igazgató-helyettes

Dr. Szentirmai István, természetmegőrzési osztályvezető

Szépligeti Mátyás, botanikai szakfelügyelő

Tanner Tibor, természetvédelmi őrszolgálati osztályvezető

Tárczy Andrea, birtokügyi szakfelügyelő

Óriszentpéter, 2013. március 14.

Tartalom

Tartalom	3
1. Bevezetés	7
2. Személyi állomány	8
3. Oltalom alatt álló természeti területek adatai, információi	11
3.1 Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek	11
3.1.1 Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek	11
3.1.2 „Ex lege védett” természeti területek.....	11
3.1.2 „Ex lege védett” természeti értékek.....	11
3.1.3 Natura 2000 területek	12
3.1.4 Nemzetközi jelentőségű területek.....	12
3.2 Területvásárlások, kisajátítások adatai	12
3.3 Saját vagyonkezelésű területek	12
3.4 Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek	15
3.4.1 Védelemre tervezett mesterséges üregek.....	15
3.5 Megkülönböztetett védelemben részesülő területek	15
3.5.1 Nemzeti Ökológiai Hálózat	15
3.5.2 Erdőrezervátumok	15
3.6 Magas Természeti Értékű Területek	18
4. Kutatás és monitorozás	29
4.1 Kutatás	29
4.2 Monitorozás	29
4.2.1 A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (beleértve: Natura 2000) keretében folyó monitoring vizsgálatok.....	29
4.3 Természetvédelmi Információs Rendszer	34
4.4 Jelentési kötelezettség	34
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység	37
5.1 A) Természetvédelmi kezelési tervek	37
5.1 B) Natura 2000 fenntartási tervek	37
5.2 Élőhely-fenntartás, kezelés	37
5.2.1 Jelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	37
5.2.2 Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése.....	38
5.3 Élőhely-rehabilitáció	41
5.4 Fajmegőrzési tevékenységek	43
5.4.1 Jelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	43
5.4.2 Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	43
5.5 Saját állatállomány	49
5.6 Erdőterületek, erdőgazdálkodás	50
5.6.1 Nem saját kezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	50
5.6.2 Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése.....	50

5.7 Vadászterületek, vadgazdálkodás.....	51
5.8 Halászati vízterek.....	51
5.8.1 Védett vízterek.....	51
5.8.2 Védett halastavak.....	52
6. Tájvédelem.....	56
6.1 Egyedi tájértékek.....	56
6.2 Településrendezési eszközök és területrendezési tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben.....	57
6.3 Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben....	57
6.4 Tájvédelmi szakértői tevékenység.....	58
7. Projektek.....	59
8. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenységek.....	65
8.1 Ügyiratforgalom.....	65
8.1.1 Szakvélemény adás, adatközlés hatóságok részére.....	65
8.1.2 Jelentési feladatok.....	65
8.2 Szabállysértés.....	65
8.2 Természetvédelmi bírság.....	66
8.4 Büntető ügyek.....	66
8.5 Polgári perek.....	66
9. Természetvédelmi őrszolgálat.....	68
9.1 Alapadatok.....	68
9.1.1 Személyi feltételek.....	68
9.1.2 Technikai felszereltség.....	68
9.1.3 Polgári természetőrök.....	68
9.2 Feladatellátás.....	68
9.2.1 Hatósági feladatellátás.....	68
9.2.2 Együttműködés más hatóságokkal.....	68
9.2.3 Nem hatósági feladatok ellátása.....	69
9.3 Fejlesztési tervek.....	69
10. Költségvetés és vagyon.....	71
10.1 Kiadások.....	71
10.2 Bevételek.....	71
10.3 Vagyon.....	72
10.3.1 Befektetett eszközök.....	72
10.3.2 Forgóeszközök.....	72
10.4 Épületek.....	73
10.5 Eszközök.....	73
11. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok.....	78
11.1 Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra.....	78
11.1.1 Látogató- és oktatóközpontok.....	78
11.1.2 Tanösvények.....	79
11.1.3 Egyéb bemutatóhelyek.....	79

11.1.4 Társadalmi kapcsolatok	80
11.2 Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	82
11.2.1 Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	82
11.2.2 Szakvezetéses túrák	82
11.2.3 Erdei iskolák	83
11.2.4 Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	83
11.2.5 Kiadványok.....	84
11.2.6 Látogatóstatisztika	84
Időszaki kiállítások, előadások	87
11.4 Együtműködési megállapodások	87
11.5 Fontosabb események	88
12. Közfoglalkoztatás.....	98
12.1 Alapfeladatok, személyi feltételek.....	98
12.2 Elvégzett feladatok, eredmények	99
12.3 Tapasztalatok	101
12.4 Javaslatok	101
13. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel	102
14. Belföldi és külföldi együttműködések	105
15. Ellenőrzés.....	107
16. Legfontosabb eredmények összefoglalása	109
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre.....	111
17.1 Természetmegőrzési osztály	111
17.2 Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály.....	112
17.3 Észak Vasi Területkezelési Osztály	112
17.4 Üzemeltetési Osztály	113
17.5 Őrségi Területkezelési Osztály.....	113
17.6 Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály.....	114
17.7 Pénzügyi és Számviteli Osztály	115
17.8 Pályázatkezelési Osztály	116
17.9 Jogi és Igazgatási Osztály	116
17.10 Földvásárlási munkacsoport	116

Táblázatok

2.1 ábra: Szervezeti diagram	19
3.1 táblázat: Védett és védelemre tervezett területek	20
3.1.4 táblázat: Natura 2000 területek	21
3.3 táblázat: Saját vagyongazdálkodású területek	24
3.4.2 táblázat: „Ex lege védett” természeti területek	25
3.4.3 táblázat: „Ex lege védett” természeti értékek	26
4.1 táblázat: Kutatás és monitorin	35
4.1 táblázat: Kezelési tervek.....	37
5.2 táblázat: Élőhely fenntartás	40
5.3 táblázat: Élőhely rehabilitáció	42
5.4 táblázat: Fajvédelem.....	47
5.5 táblázat: Saját állatállomány	53
5.8 táblázat: Halászati vizek.....	54
5.8.1 táblázat: Védett vizek	55
7. táblázat: Projektek	60
8.2 táblázat: Bíróságok.....	67
8.4 táblázat: Büntető ügyek.....	67
8.5 táblázat: Polgári perek	67
8. táblázat: Őrszolgálat.....	70
10.1 táblázat: Kiadások	74
10.2 táblázat: Bevételek.....	74
10.3 táblázat: Vagyon	75
10.3.1. táblázat: Befektetett eszközök.....	75
10.3.2. táblázat: Forgóeszközök	76
10.4 táblázat: Épületek	77
10.5 táblázat: Eszközök	77
11.1.1 táblázat: Turisztikai infrastruktúra	89
11.1.1a táblázat: Oktató- és Látogatóközpontok – szállás.....	90
11.1.1b táblázat: Állandó kiállítás	91
11.1.2 táblázat: Tanösvények.....	92
11.1.4 táblázat: Társadalmi kapcsolatok	94
11.2.5 táblázat: Kiadványok.....	95
13.1 táblázat: Együttműködés hivatalokkal, intézményekkel:.....	102
13.2 táblázat: Együttműködés civil szervezetekkel	103
14. táblázat: Külföldi együttműködés	106
15. táblázat: Ellenőrzések.....	108

1. Bevezetés

Igazgatóságunk folyamatos létszám- és forráshiánnyal küzdve látta el 2012-ben is a feladatait. A létszámhiányt részben a közfoglalkoztatási program segítségével felvett közfoglalkoztatottakkal, részben a pályázatokból felvehető munkaerővel pótoltuk.

A kezelésünkbe adott állami vagyron meghatározó részét önállóan kezeltük. Fenntartottuk hazánk egyetlen muraközi ménesét, és a gyepek fenntartásához elengedhetetlenül szükséges magyartarka állományt. Csökkentett tartalommal fajvédelmi programokat hajtottunk végre. Idegenforgalom, ökoturisztika terén üzemeltettük a pityerszeri falumúzeumot, a kőszegi Bechtold István Látogató Központot. A természetvédelmi célok eléréshez és a fejlesztéshez valamennyi pályázati lehetőséget megragadtuk.

A minisztériumi vezetés által legnagyobb figyelemmel kísért szakfeladat a 450 millió forint költségvetéssel elindított, júliusban további 100 millió forinttal kibővített „védelembiztosítási helyreállítása” kapcsán kezdeményezett vásárlások és kisajátítások voltak. 34 esetben éltünk az Igazgatóság elővásárlási jogával és 320 adásvételi szerződést kötöttünk. 72,7 ha erdőt, 160,7 ha szántót és 194,6 ha gyepet vásároltunk. Ehhez 294,8 millió forintot használtunk fel, a többi pénzt 272,3 ha kisajátításához tervezzük felhasználni.

2012-ben az Állami Számvevőszék átfogó ellenőrzése keretében Igazgatóságunknál 3 ellenőr majd 1 hónapig tartózkodott. A jelentés csak kisebb hibákat tárt fel, melyek megszüntetéséhez szükséges intézkedést megtettük.

A nyomozó irodahiány felszámolása érdekében elkészült az Igazgatóság irodaépületének engedélyes terve.

A közfoglalkoztatási program keretében 37 főt foglalkoztattunk. Segítségükkel oldottuk meg a turisztikai, élőhelyfenntartási, állatgondozási feladataink jelentős részét. Tekintettel arra, hogy számos önkormányzat, két erdőgazdasági zrt. és a vízügyi igazgatóság is alkalmazott illetékességi területünkön közfoglalkoztatottakat, problémát okozott a megfelelő szakképzettséggel rendelkező és rendkívül fluktuáló létszám folyamatos feltöltése.

Stratégiai céljaink 2013-ra:

A rendelkezésre álló keretösszegeből kisajátítási eljárások és adásvételi szerződések, illetve az elővásárlási jog érvényesítése útján tovább növeljük az állami tulajdon arányát az Őrségi Nemzeti Parkban. Ehhez önálló, csak ezzel foglalkozó csoport létrehozása, új munkaerő felvétele válik szükségessé. A feladat nagyságrendje miatt saját belső erőforrások átcsoportosításával ez a feladat már biztonsággal nem hajtható végre.

Az szervezeti struktúra átalakítása és hatékony működtetése a 2012 decemberében életbe lépett SZMSZ szerint.

A központi irodaépület problematikájának megoldása.

A térségi együttműködésre alapozott mintagazdaság, integrátori és fejlesztési központ kialakításának elindítása

Az aláírt pályázatok-szerződések kötelezettségeinek teljesítése.

2. Személyi állomány

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság engedélyezett létszáma 2012-ben 37 fő volt, melyből 25 fő kormánytisztviselő, 12 fő pedig Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkavállaló, betöltetlen álláshely nem volt.

Az Igazgatóság személyi állománya megfelelő képzettséggel rendelkező elhivatott szakemberekből állt. A leterheltségük a rendkívül alacsony létszám következtében átlag feletti volt, a hasonló adottságú nemzeti park igazgatóságok munkatársi létszáma közel a kétszerese volt a miénknek. Az engedélyezett létszámunk több mint 60%-a felsőfokú végzettségű, 20%-nak közép-, illetve 20%-nak alacsonyfokú végzettsége volt.

A Kormánytisztviselők jogállásáról szóló törvénnyel összefüggő köztisztviselői alapvizsga, illetve szakvizsga követelményének minden érintett eleget tett.

A munkatársak iskolai végzettségét az alábbi táblázat foglalja össze:

	Iskolai végzettség			
	Alacsonyfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
Kormánytisztviselő	0	3	22	25
Ügykezelő	0	0	0	0
Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó	6	5	1	12
Szerződéses	0	0	0	0
Összesen	6	8	23	37

Tudatos humánpolitikai tervezéssel, a feladatok ellátásának biztosítása érdekében, az engedélyezett létszám felett az igazgatóságunk pályázati források felhasználásával bővítette munkatársai körét. Problémát jelentett, hogy a megfelelően kvalifikált szakembereket nem minden esetben tudtuk megtartani, mert határozatlan időtartamra szóló szerződést nem állt módunkban kötni velük, így értékes munkaerőt is veszítettünk el.

Nyelvismereti szint:

Nyelv	Típus	Fő
német közép	“C” típus	9
német közép	“A” típus	1
angol közép	“C” típus	7
angol közép	“A” típus	2
angol alap	“C” típus	1
angol alap	“B” típus	1
német alap	“C” típus	1
francia felső	“C” típus	1

A Természetmegőrzési Osztályon jelenleg 4 fő dolgozik, de az alapfeladatok magas szintű ellátásához és további természetvédelmi fejlesztésekhez legalább kettő munkatársra lenne szükség az erdők védelmének és a vizes élőhelyek védelmének szakterületén, a hiányzó létszámot közfoglalkoztatás keretében próbáljuk megoldani.

A Természetvédelmi Őrszolgálat létszáma 2012-ben 10 fő volt, ezen az osztályon is létszámbővítés lenne szükséges, az osztály munkatársai osztott munkakörben dolgoznak a viszonylag nagy örkerületük rendben tartása mellett. Az országos átlag eléréséhez 8 fős létszámbővítésre volna szükség.

A Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Osztályon 2012-ben az osztályvezetőt is beleértve két főállású kormánytisztviselő és egy munka törvénykönyves alkalmazásban álló személy dolgozott, ebből is egy fő létszámcsökkentés miatt el lett bocsátva. A turisztikai infrastruktúra üzemeltetéséhez további 4 fő munkavégzésre lenne szükség, a hiányzó létszámot ezen az osztályon is a közfoglalkoztatással igyekeztünk pótolni, azonban a téli időszakban hiányzik ez a kieső létszám.

Az Észak-vasi Területi Osztályon 2012-ben 1 fő osztályvezető és 1 fő takarító és 1 fő ökoturisztikai munkatárs dolgozott. A kőszegi Chernel-kert és a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont működtetéséhez további 1 fő ökoturisztikai és 1 fő parkfenntartó munkatársra van szükség.

A Fejlesztési Csoportban 2012-ben 2 projektmenedzser látta el a feladatát, akiket határozott időre a projektekbe beépített bérköltség terhére foglalkoztattunk. A pályázatok előkészítéséhez, írásához 2 főállású kolléga hiányzik.

A Természetgazdálkodási Osztályon 2012-ben 1 fő osztályvezető, 2 fő csoportvezető, 2 fő traktoros, 4 fő állatgondozó látta el a feladatát. A hiányzó munkaerőt 7 közmunkásokkal pótoltuk. A kiszámítható, biztonságos munkavégzéshez 2 fő traktoros és 2 fő állatgondozó főállású kolléga hiányzik.

A Gazdasági Csoportban 5 fő dolgozott, azonban 1 főnek december végén lejárt a szerződése. A pályázati adminisztráció okozta feladatnövekedés miatt legalább egy fő felvételére volna szükség.

A Jogi és Titkársági Csoportban jelenleg 1 fő titkárnő dolgozik, de a megnövekedett feladatok ellátásához legalább két további munkatársra volna szükség.

Az Igazgatóság létszámbővítési igényét az alábbi táblázat foglalja össze:

Szervezeti egység	Jelenleg engedélyezett létszám (fő)	Szükséges létszám (fő)	Szükséges bővítés (fő)
Természetmegőrzési Osztály	4	6	2
Természetvédelmi Őrszolgálati és Terület-fenntartási Osztály	10	18	8
Környezeti-nevelési és Ökoturisztikai Osztály	3	7	4
Észak-vasi Területi Osztály	3	5	2

Szervezeti egység	Jelenleg engedélyezett létszám (fő)	Szükséges létszám (fő)	Szükséges bővítés (fő)
Fejlesztési Csoport	2	4	2
Természetgazdálkodási Osztály	9	13	4
Gazdasági Csoport	5	6	1
Jogi és Titkársági Csoport	1	3	2
Összesen	37	62	25

3. Oltalom alatt álló természeti területek adatai, információi

3.1 Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek

3.1.1 Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek

Az igazgatóság működési területe 334.933 ha. Országos jelentőségű védett természeti területek közül egy nemzeti park, az Őrségi, két tájvédelmi körzet, a Kőszegi és a Ság-hegyi, valamint hét természeti terület található a működési területen.

Az Igazgatóság működési területén egy védelemre tervezett terület van. A Csörnóc-menti Tájvédelmi Körzet védetté nyilvánításának előkészítése 1992-től folyik. Az előkészítés lezárult, rendelet-tervezete már elkészült, de kihirdetésére még nem került sor. A 6146 ha-os területből 11% szántó, 31% gyep, 48% erdő és 10% művelésből kivett terület.

A tervezett Tájvédelmi Körzet 21%-a fokozottan védett. A Vasi Hegyhát és a Rába, Csörnóc árterének eltérő edafikus tényezőinek köszönhetően változatos élőhelyeket és életközösségeket találunk a TK területén, az erdők fajdiverzitása magas, kiemelt természetvédelmi jelentőségük van a legnagyobb faji sokféleséggel jellemezhető lápréteknek.

A területen előforduló védett növények: a pajzstok (*Peltaria alliacea*), a kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), a tavaszi tözike (*Leucojum vernalis*), a kisvirágú hunyor (*Helleborus dumetorum*), az óriás zsurló (*Equisetum telmateia*) és a téli zsurló (*Equisetum hyemale*). A hegyhátai erdők különlegességei a tőzegmohás lápok. Tizennégy tőzegmoha faj előfordulását - köztük néhány ritka faj pl. *Sphagnum compactum*, *Sphagnum plumosum* - sikerült a területről kimutatni.

A Rába és a Csörnóc halfaunájának (40 faj), az erdők és a rétek kételtű-(13 faj), valamint madárfaunájának (169) fajgazdagsága kiemelkedő. A gerincesek közül kiemelkedő annak a 18 madárfajnak az előfordulása, amely a Bonni vagy a Berni Egyezmény által is védett faj.

3.1.2 „Ex lege védett” természeti területek

Az Igazgatóság működési területén 115 ex lege láp, 96 forrás, 3 kunhalom és 60 földvár található. A kunhalmok közül 2011-ben kettő került be a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot feltételrendszerébe tájképi elemként megőrzendő objektumként a MePAR-ba. Ettől az évtől kezdődően az ellenőrzések már kiterjednek a kunhalmok megőrzésére is.

3.1.2 „Ex lege védett” természeti értékek

A barlangok tekintetében illetékességi területünkön a Kőszegi-hegységet kell kiemelni. A barlangok felszíni védőövezetének kijelölése megtörtént 2009-ben, KvVM rendelet

formájában. A területünkön található 43 barlang természetvédelmi helyzetében 2012. évben nem állt be változás. Nem történt változás földvárak esetében sem.

3.1.3 Natura 2000 területek

Az Igazgatóság működési területén egy különleges madárvédelmi terület, két különleges természetmegőrzési területek és 12 kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területek található.

3.1.4 Nemzetközi jelentőségű területek

Az Igazgatóság működési területén nemzetközi jelentőségű vizes élőhely található, a Rábavölgy Ramsari terület. 2006. szeptember 29-én került fel a 10.961 ha-nyi területű, az 1., 2., 3., 4., 7., 8., 9. sz.-ú Ramsari kritériumoknak megfelelő, 120 km-nyi folyószakasz és az azt ölelő terület a Ramsari Területek Listájára.

3.2 Területvásárlások, kisajátítások adatai

A saját vagyongazdálkodású területet 2012-ben 493,7 hektárral tudtuk növelni a kapott központi keretből illetve 9,7 hektárral KEOP pályázatból. A központi keretösszeg 550 MFt volt. 428 ha-t vásároltunk a Magyar Állam számára, beleértve az elővásárlási jog alapján és az 1995. évi XCIII. törvény alapján történő szerzéseket is. 62,6 ha kapcsán jogerősen lezárult kisajátítási eljárás. 3,1 ha kisajátításnál határozat van, a kártalanítási összeg kapcsán azonban a tulajdonos bírósághoz fordult. További 206,3 ha kisajátítása folyamatban, ahol határozat még nem született.

A növelés továbbra is feltétlenül szükséges a természetvédelmi célok megvalósítása, valamint a védett területeken az érdekkellentétek csökkentése érdekében is. A térségben jelentős az elhanyagolt, a degradálódás útjára lépett gyepterületek aránya, amelyek helyreállítását magántulajdonosaik várhatóan nem fogják tudni felvállalni. Az állami erdők túlnyomó többségében nagyüzemi, nyereségorientált gazdálkodás folyik, amelyet az igazgatóság természetvédelmi célú gazdálkodása válthatna fel.

A 2012-es évben Kormányhatározat született 450 MFt összegű területvásárlást szolgáló keretösszeg Igazgatóságunknak történő átcsoportosításáról. Ezen kívül további összeg átadása is várható, így a 2013-as évben várhatóan nem a pénzhiány, hanem a munkaerő korlátozhatja csak a Vsz. Végrehajtását.

3.3 Saját vagyongazdálkodású területek

Igazgatóságunk vagyongazdálkodásában a többi nemzeti park igazgatóságához viszonyítva elenyészően kevés, mindösszesen 2984 ha terület van. Ezen belül a többi igazgatóságához viszonyítva kiemelkedően magas (98%) a saját kezelésű területek aránya. A vagyongazdálkodásban lévő területek jelentős része gyeperő (930 ha) és erdő művelési ágban van (903 ha), melynek kiemelkedő természetvédelmi jelentősége van. Kezelésük fő célja az élőhelyek védett természeti értékeinek megőrzése. Igazgatóságunk 681 ha szántó művelési ágú területen is vagyongazdálkodik. A szántók részben visszagyepesítésre kerültek és gyepeként hasznosítjuk őket, részben a saját állatállomány takarmányigényének kielégítésére szolgálnak.

Problémát okoz, hogy mind a gyepek, mind pedig az erdőterületek birtokszerkezet elaprózott. Sok apró parcella van az igazgatóság kezelésében. Az erdők nagy részét a határsávban található erdők teszik ki, ami egy 20-50 m széles hosszú, rendkívül nehezen kezelhető területet jelent.

a) Rét, legelő:

Az összterülethez viszonyítva legnagyobb arányban gyepterületeket, vagy visszagyepesedett szántókat vásároltunk a védett természeti területek védelmi szintjének helyreállításáról szóló 1995. évi XCIII. törvény előírásainak megfelelően. A gyepek művelési ágú területek jelentős részben degradáltak, elgyomosodottak, gyakran becserjésedtek állapotban kerültek át igazgatóságunk vagyongazdálkodásába. Ezek jelentős részét helyreállítottuk és kaszálhatóvá tettük. A területek nagyobb részét az igazgatóság gépi eszközeivel, ill. saját állatállományával állítja helyre és kezeli. 45 hektárt szigorú természetvédelmi előírásokkal hasznosított területre ad.

b) Erdő:

Az Igazgatóság működési területén 903 hektár erdőterülettel rendelkezik, ebből bejelentkezett erdőgazdálkodóként 657 ha állami erdőterületet kezel.

Fiatalosainkban 1,2 hektáron pótlást, 0,22 hektáron I. kivitel ültetését végeztünk el. Ápolásokat 11 hektár területen folytattunk, részben közmunkaprogramban, részben erdészeti vállalkozókkal. Három erdőrészlet hálós kerítését készítettük el 1150 fm hosszal. 2012. évben 15,11 ha érintett területen 750 m³ faanyagot termeltünk ki nevelővágás, egészségügyi termelés és készletgondozó használat során.

c) Nádas:

Vagyongazdálkodásunkban nincs nádas.

d) Szántó:

Szántóföldi művelést a szántó művelési ágban lévő területek közül 306,68 ha-on végeztünk, elsősorban szántóföldi szálastakarmány előállítás érdekében. A 2012-ben induló földvásárlások miatt a művelt szántóterületek közel 20%-al bővültek.

Szántóföldi kultúráink:

Kultúra	Terület (ha)	Hozam (q)	Termésátlag (q/ha)
Őszi búza	17,25	847	49,1
Őszi árpa	8,35	354	42,4
Silókukorica	8,05	1370	164
Triticale	15,06	738	49,0
Zab	57,54	1080	18,8
Silócirok	14,74	3000	204
Bíborhere	9,62	510	53

Kultúra	Terület (ha)	Hozam (q)	Termésátlag (q/ha)
Köles	22,09	817	37
Füveshere	65,27	1501	23
Takarmányfű	14,93	343	23
Vöröshere	20,35	712	35
Őszi árpa sz.	10,24	154	15
Fehérhere	13,10	223	17
Zöldugar	30,07	--	--

Szalma szükségletünket nagyrészt saját területről, továbbá szomszédos gazdálkodók területéről biztosítottuk.

Szalmabálázás: 2.535 q

Trágyázás:

Okszerű és környezetkímélő tápanyag-gazdálkodást folytatunk, a gazdaságunkban keletkező trágyát szántóföldi növénytermesztésünkben használjuk fel.

Trágyázás őszi vetések alá (186 q/ha * 28,41 ha):	5284 q
Trágyázás tavaszi vetések alá (186 q/ha * 18,15 ha):	3376 q
Összesen:	8.660 q

A 2009 őszén induló új agrár-környezetvédelmi programban bővülő területekkel és komolyabb szántóföldi vetésforgót igénylő vállalatokkal léptünk be, ennek szellemében nagyobbak lesznek kalászos-gabonatermő területeink.

Őszi munkák:

Bíborhere:	26,60 ha
Rozs:	47,56 ha
Őszi búza:	46,49 ha
Őszi árpa:	7,70 ha
Őszi vetés összesen:	128,35 ha
Őszi mélyszántás:	53,45 ha

3.4 Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

3.4.1 Védelemre tervezett mesterséges üregek

Igazgatóságunk működési területén nem tervezzük egyetlen mesterséges üreg védetté nyilvánítását sem.

3.5 Megkülönböztetett védelemben részesülő területek

3.5.1 Nemzeti Ökológiai Hálózat

A Nemzeti Ökológiai Hálózat felöleli a védett és a Natura 2000 területeket, valamint tartalmazza a jelentősebb természeti területeket is. Összesen 77750 ha magterülettel, 36865 ha puffer területtel és 3582 ha ökológiai folyosóval rendelkezik.

A 2012-es év folyamán megtörtént az ökológiai hálózat felülvizsgálata. A módosító javaslat szerint a magterület 68305 ha, ökológiai folyosó 38554 ha, puffer terület 12582 ha kiterjedésűre változik. A módosítások során az ésszerűség elvét követve az állattartó- és iparterületek, roncsterületek, nagy kiterjedésű szántók, beépítésre szánt területek kikerültek az ökológiai hálózatból, valamint az indokolatlanul magterületi besorolású területek alacsonyabb besorolású kategóriába kerültek.

3.5.2 Erdőrezervátumok

Az Igazgatóság működési területén összesen négy erdőrezervátum található. A Szalafői, a Szabó-völgyi és a Pap-erdői erdőrezervátum az Őrségi Nemzeti Park, a Hosszú-völgyi pedig a Kőszegi Tájvédelmi Körzet területén található.

Pap-erdő (54) ER

A rezervátum az Őrségi NP legnagyobb fokozottan védett erdőtömbjében található: az ún. Szakonyfalusi erdőtömbben. A Szakonyfalu 27-es tag egy állami tulajdonú erdősziget, zárvány a környékbeli magánerdők közepén. A védőzóna néhány részlete magántulajdon.

A rezervátumban a potenciális vegetáció az acidofil bükkös, (acidofil) gyertyános-kocsánytalan tölgyes, völgyekben a gyertyános- kocsányos tölgyes lehetett, a dombháton, gerinceken a lombelegyes erdeifenyves. A völgyekben égerliget a jellemző társulás, sőt éppen a rezervátum magterülete a Vendvidék egyik égerlápja. Az erdeifenyvesek túavarját a vastag mohával együtt alomként gyűjtötték a II. világháborúig, ezzel is tovább savanyítva az egyébként is savanyú feltalajt. Az avargyűjtés, legeltetés megszűntével az erdeifenyvesek feltalaja gyors javulásnak indul, a humuszképződéssel a lombos fafajok létfeltételei is javulnak, egyre erősebben újulnak is, főleg a bükk. Az erdeifenyvesek szukcessziója igen gyors (néhány évtized alatt is szemmel látható), és mindig az ellombosodás irányában hat. A területre jellemzők az erősen átalakított, kevésbé jellegzetes erdők, homogén szerkezettel, jelentős fenyőeleggyel.

A rezervátumban vagy közvetlen környezetében botanikai ritkaságként tőzegmohák, lapos-, kigyózó- és kapcsos korpafű, bordapáfrány, hegyi páfrány, zöldvirágú-, ernyős-, egyvirágú-, kis- és kereklevelű körtike, vörös áfonya, havasi éger található meg. Az állatvilágból érdemes kiemelni a hollót, feketeharkályt, a fenyves cinegét, búbos cinegét, királyka fajokat. Az alpesi gőtének több biztos szaporodóhelye is van a pocsolyákban, ritkán a foltos szalamandra is rendszeresen előkerül.

Magterület: Szakonyfalu: 27/C, 27/D, 27/F, 27/G, 27/H, 69/B

Összesen: 20,4 ha

Védőzóna: Szakonyfalu 27/A, 27/B, 27/E, 69/C, 69/D, 67/A, 67/, 67/C, 71/D

Összesen: 21,8 ha

Erdőrezervátum összterülete: 42,2 ha

Szabó-völgy (52) ER

A rezervátum Felsőszölnök község külterületének nyugati végén helyezkedik el. Az ER közvetlenül a magyar- osztrák- szlovén hármashatárnál fekszik, ÉNY és DNY irányban az országhatárral közvetlenül szomszédos, nyugati sarka maga a „Hármashatár“, mely egyben hazánk legnyugatibb pontja is. Az erdőrezervátum állami területen van.

Az ER az országhatár és a Halál- völgy közti területen található, lényegében két nagyobb gerincet és három völgyet tartalmaz. A magterület két gerinc között lévő domboldalakat és a középső völgyet foglalja el. 3 kisebb tisztás is a magterületbe esik. A rezervátum tengerszint feletti magassága 300-390 m.

A potenciális vegetáció a mezofil bükkös lehetett, a dombhátakon, gerinceken a lombelegyes erdefenyves vagy acidofil bükkös . A völgyekben égerliget a jellemző, mely a kiszélesedő, pangó vízű részeken és a forrásos helyek környékén láposodó jelleget mutat. Kifejezetten tájidegen fajok kis területet leszámítva nem találhatók az ER területén. Csak a nyugati határszélre jellemző erdőállományok, kezelt gazdasági erdők találhatók itt, jelentős mértékű fenyőtelepítésekkel.

Az ER és közvetlen környéke erdeinek ritka, védett fajai a farkasboroszlán (viszonylag szép számmal), zalai bükköny, fehér acsalapu, fehér zászpa, hegyi páfrány, buglyos páfrány, szálkás és széles pajzsika, bordapáfrány, havasi éger, kardos madársisak, kereklevelű körtike. Helyi viszonylatban ritkának számít a vörös bodza. Az állatvilágból érdemes kiemelni a felbukkanó feketególyát, a gyakoribb hollót, feketeharkályt, a fenyves cinegét, búbos cinegét, királyka fajokat. Az alpesi gótének több biztos szaporodóhelye is van a pocsolyákban, ritkán a foltos szalamandra is előkerül.

Magterület: Felsőszölnök, 1/E, 1/F, 1/TI1, 1/TI2, 2/E, 2/TI1

Összesen: 26,9 ha

Védőzóna: Felsőszölnök 2/D, 1/A, 1/B, 1/C, 1/D, 1/ G, 1/H, 2/A, 2/B, 2/C, 2/F

Összesen: 39,1 ha

Erdőrezervátum összterülete: 66 ha

Szalfő (53) ER

A 13,2 ha-os erdőfolt „Őserdő” néven az Órségi Nemzeti Park egyik fokozottan védett területe, Szalfő község nyugati határában helyezkedik el.

A terület legjellemzőbb erdőtársulásai a kavicshátaikat borító elegyes- vagy elegyetlen erdefenyvesek. Az elmúlt évtizedekben igen jelentős természetes fajcsere történt, ennek dinamikája - egy korábbi részletes felmérés következtében - jól tanulmányozható. A volt pionir állományok jellegzetes növényei a boróka, a szőrösnyír, a kutyabenge. Lágyszárú

szintjük is számos jellemző fajnak ad otthont. A változatos mohapárnák között korpafüvekkel találkozunk, de megtalálható a vörös- és fekete áfonya és valamennyi körtike fajunk. Az erdőszegélyek, melyek nyers talajfelszint kedvelő törpecserjéi a henye boroszlán, valamint a csarab. Állatvilága is változatos, gyakran találkozunk méter magasságú hangyabolyokkal. A fatörzseken láthatunk szarvasbogarakat, az erdei pocsolyákban pettyes- és alpesi gótékkal, sárgahasú unkával találkozhatunk. A madarak közül gyakoriak magashegységi, illetve északabbi elterjedésű fajok, melyek költenek is a területen, pl. sárgafejű- és tüzesfejű királyka, a süvöltő vagy a keresztcsőrű.

Magterület: Szalafő 13 B, 13 I, 13 TI1

Összesen: 13,2 ha

Védőzóna: Erdőrészletek:

Szalafő 11 L, 11 TI2, 12 H, 12 I, 12 TI2, 13 A, 13 B, 13 C, 13 D, 13 F, 13 G, 13 H, 13 I, 13 J, 13 K, 13 L, 13 TI1, 13 TI2, 14 A, 14 B, 14 C, 14 D, 14 TI1, 71 B

Összesen: 81,5 ha

Erdőrezervátum összterülete: 94,7 ha

Hosszú-völgy (51) ER

Az erdőrezervátum a Kőszegi-hegységben, a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben helyezkedik el, Velem község határában.

A hegyvidék uralkodó erdőtípusai a mészkerülő tölgyesek és bükkösök, a luc- és erdeifenyvesek, továbbá a hegyvidéki égerligetek. A határ mentén, erdőszegélyeken nyíres-csarabosok húzódnak. Növényzeti értéke a farkasboroszlán, valamint az illatos virágú erdei ciklámen. Szegélyükön fecsketarhics virít és a magashegységekben gyakori fürtös bodza található. Állattani értékei a gyakori nagy fakopáncs és zöld küllő mellett a bükkerdőkben fekete harkály. A lábon száradt, facsonkokkal és kidőlt fatörzsekkel tarkított bükkösökben a fokozottan védett fehérhátú harkály is előfordul. A patakok szurdokaiban, vörösbegyek és barátoszáták, a fenyvesekben búbos cinege költ.

Az erdőrezervátumban leginkább a Kőszegi-hegységre jellemző fenyőelegyes bükkösök találhatók, amelyek helyi viszonylatban átlagos állapotúak (nem túl öreg gazdasági erdő). A faállományszerkezet ennek megfelelően meglehetősen egyöntetű. A területen különleges élőhely: sziklai erdeifenyves is található.

Magterület: Velem 16 B, 18 A, 18 B, 18 C

Összesen: 38,4 ha

Védőzóna: Velem 11 A, 11 B, 11 D, 15 A, 15 B, 17 A, 19 A, 19 B, 19 C, 22 A, 22 B

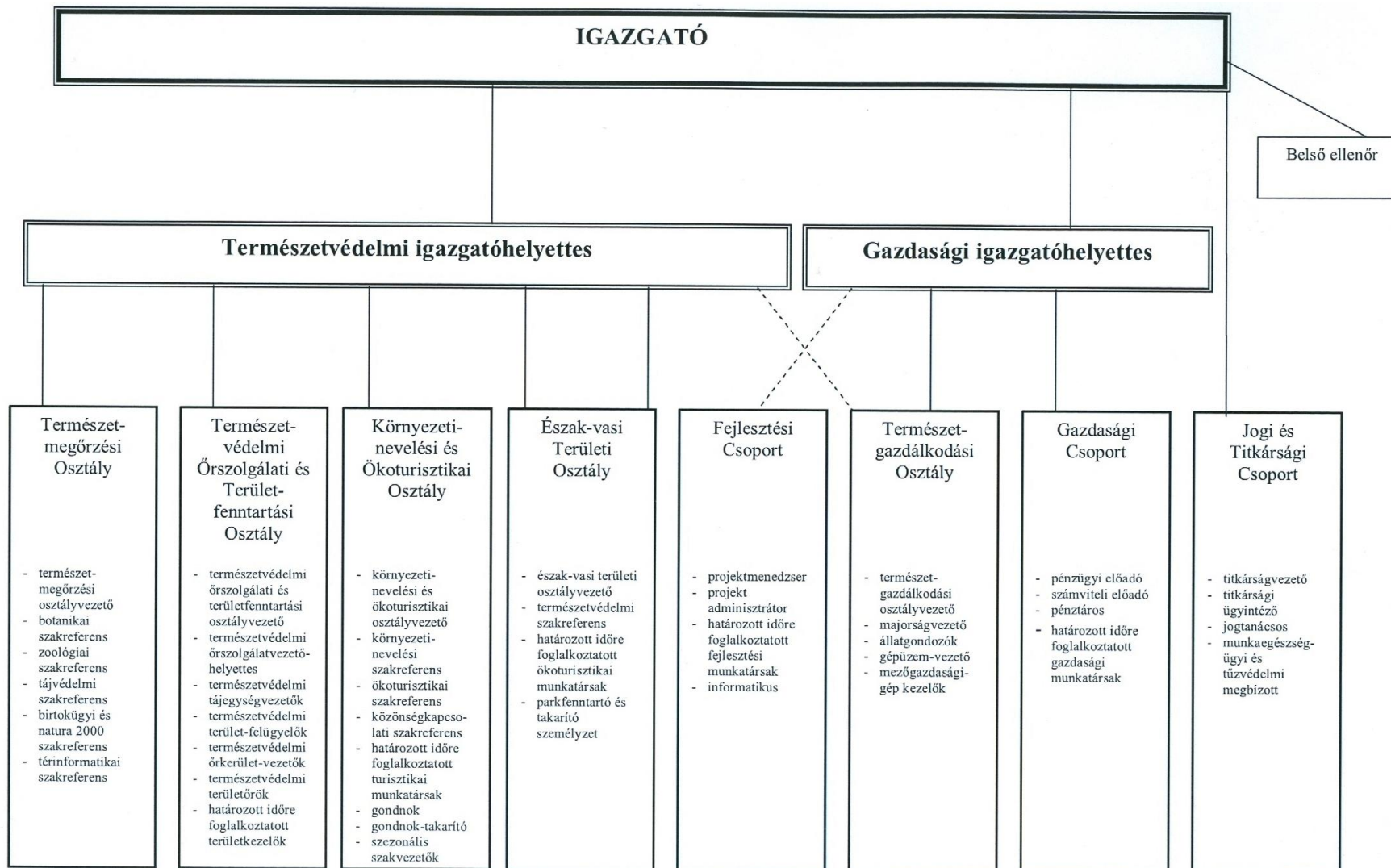
Összesen: 107,3 ha

Erdőrezervátum összterülete: 145,7 ha

3.6 Magas Természeti Értékű Területek

A korábbi Órség-Vendvidék ÉTT területét 2009-ben sikerült az Órségi Nemzeti Park szinte egészére kiterjeszteni. Órség-Vendvidék MTÉT területe így 18379 ha, amiből 11591 ha tartozik a támogatható területek közé. Sajnos a gazdák a lehetőséget nem igazán használják ki, a jelenlegi ciklusban is csak 16 résztvevője van a programnak.

2.1 ábra: Szervezeti diagram

3.1 táblázat: Védett és védelemre tervezett területek

Működési terület (ha)	334933
-----------------------	--------

Védettségi kategória	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	44048	3502	0	0	0
Tájvédelmi Körzet	2	4608	417	0	1	5324
Természetvédelmi Terület	7	225	0	0	0	0
Ex lege védett láp	115	978	1,3	0	7	54
Összesen	125	49859	3920	0	8	5378

Natura 2000 területek

Madárvédelmi terület*	1	45694	3084	0	0	0
Természetmegőrzési terület*	14	66448	3501	0	0	0

Nemzetközi jelentőségű területek

Ramsari	1	9552	21	78	0	0
---------	---	------	----	----	---	---

Megkülönböztetett védelemben részesülő területek

Erdő-rezervátum	4	355	238	0	0	0
Nemzeti Ökológiai Hálózat	1	118197	3679,3	0	0	0

* A NATURA 2000 Madárvédelmi terület és a NATURA 2000 Természetmegőrzési terület tartalmazza kiterjedésében a már eddig védetté nyilvánított területeket is.

3.1.4 táblázat: Natura 2000 területek

Kód	Név	Terület (ha)	Jelölő állatfajok	Jelölő növényfajok	Jelölő élőhelyek	Védett %
HUON10001	Órség SPA	45694,33	Alcedo atthis, Caprimulgus europaeus, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Crex crex, Dendrocopos medius, Dendrocopos syriacus, Dryocopus martius, Ficedula albicollis, Haliaeetus albicilla, Ixobrychus minutus, Lanius collurio, Milvus migrans, Pernis apivorus, Picus canus, Porzana parva, Sylvia nisoria, Lullula arborea, Actitis hypoleucos, Columba oenas, Otus scops, Riparia riparia, Motacilla cinerea, Remiz pendulinus			80
HUON20001	Ság-hegy	238,06	Lucanus cervus, Cerambyx cerdo		6110, 6240, 9180, 91H0	100
HUON20002	Kőszegi-hegység	4120	Bombina variegata, Cerambyx cerdo, Maculinea nausithous, Maculinea teleius, Austropotamobius torrentium, Lucanus cervus, Barbastella barbastellus, Myotis emarginatus, Rhinolophus hipposideros, Myotis myotis	Pulsatilla grandis	6520, 9110, 9130, 91G0, 91E0, 6410, 6510, 9180, 6210	100
HUON20003	Ablánc-patak völgye	1465,45	Bombina bombina, Triturus dobrogicus, Misgurnus fossilis, Maculinea teleius, Cerambyx cerdo, Ophiogomphus cecilia, Lycaena dispar, Lucanus cervus, Unio crassus, Barbastella barbastellus, Myotis bechsteini		6520, 6440, 6510, 91G0, 9130, 9180, 91E0	0
HUON20005	Váti gyakorlótér	596,56	Triturus cristatus, Bombina bombina, Cerambyx cerdo, Eriogaster catax, Lucanus		6510, 3130, 91M0, 91E0	0

Kód	Név	Terület (ha)	Jelölő állatfajok	Jelölő növényfajok	Jelölő élőhelyek	Védett %
			cervus, Myotis myotis			
HUON20006	Pinka	486,09	Bombina bombina, Gobio albipinnatus, Eudontomyzon spp., Rhodeus sericeus amarus, Zingel streber, Ophiogomphus cecilia, Unio crassus, Cerambyx cerdo, Lucanus cervus, Lycaena dispar, Barbastella barbastellus, Myotis myotis, Myotis bechsteini, Lutra lutra		91G0, 6440, 91M0, 6510, 6190, 91E0	0
HUON20007	Köles-tető	385,41	Cerambyx cerdo, Lucanus cervus, Myotis myotis		91M0, 91E0, 91G0	0
HUON20008	Rába és Csörnök-völgy	12146,75	Triturus dobrogicus, Triturus cristatus, Bombina bombina, Zingel zingel, Zingel streber, Sabanejewia aurata, Rhodeus sericeus amarus, Misgurnus fossilis, Gymnocephalus schraetzer, Gymnocephalus baloni, Gobio kessleri, Gobio albipinnatus, Aspius aspius, Cobitis taenia, Maculinea teleius, Maculinea nausithous, Lycaena dispar, Osmoderma eremita, Euphydrias maturna, Coenagrion ornatum, Unio crassus, Theodoxus transversalis, Ophiogomphus cecilia, Cerambyx cerdo, Leucorrhinia pectoralis, Lucanus cervus, Cucujus cinnaberinus, Myotis myotis, Myotis bechsteini, Lutra lutra		6440, 6510, 3130, 3260, 3270, 91E0, 91G0, 91F0, 6410, 6430	0
HUON20009	Csöngői legelő	181,33	Bombina bombina, Mustela eversmannii		91E0, 6510	0
HUON20011	Kenyeri reptér	698,76	Eriogaster catax, Lucanus cervus, Cerambyx cerdo, Spermophilus citellus, Mustela		91M0, 6250	0

Kód	Név	Terület (ha)	Jelölő állatfajok	Jelölő növényfajok	Jelölő élőhelyek	Védett %
			eversmannii			
HUON20012	Kemenessömjén i cserjés legelő	618,48	Cerambyx cerdo, Lucanus cervus, Eriogaster catax, Mustela eversmannii		91M0, 6210	0
HUON20013	Öregcser	258,06	Cerambyx cerdo, Lucanus cervus, Myotis myotis		91M0, 6210, 40A0	0
HUON20014	Gércei tufagyűrű és láprét	454,85	Maculinea teleius, Maculinea nausithous, Lycaena dispar	Pulsatilla grandis	6510, 6410, 6240, 7230, 91E0, 8220	0
HUON20018	Őrség SCI	44165,39	Bombina bombina, Emys orbicularis, Bombina variegata, Triturus carnifex, Gymnocephalus schraetzer, Sabanejewia aurata, Aspius aspius, Zingel streber, Misgurnus fossilis, Gobio kessleri, Gobio albipinnatus, Eudontomyzon spp., Zingel zingel, Euphydryas aurinia, Colias myrmidone, Callimorpha quadripunctaria, Leucorrhinia pectoralis, Maculinea teleius, Ophiogomphus cecilia, Maculinea nausithous, Cordulegaster heros, Cerambyx cerdo, Euphydryas maturna, Barbastella barbastellus, Myotis myotis, Castor fiber, Lutra lutra, Myotis bechsteini	Eleocharis carniolica	6410, 6440, 6510, 6520, 7140, 9130, 91E0, 6230, 91G0, 4030, 3130, 3150, 3160, 3260, 3270, 6430, 7230, 91F0, 91M0	97
HUON20020	Gyöngyös-patak és kőszegi Alsó-rét	337,25	Bombina variegata, Bombina bombina, Eudontomyzon spp., Maculinea teleius, Maculinea nausithous, Lycaena dispar, Ophiogomphus cecilia, Unio crassus, Lutra lutra		6410, 6510, 91E0	100

3.3 táblázat: Saját vagyongazdálkodású területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt terület (ha)	Összes kiterjedése (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			ha	%	ha	%
Szántó	213	681	664	97	17,4	3
Gyep	216	930	902	97	27,7	3
Gyümölcsös		5	5	100	0	0
Erdő	61	903	903	100	0	0
Kivett	13,4	464	464	100	0	0
Összesen	503,4	2984	2938	98	45,1	2

3.4.2 táblázat: „Ex lege védett” természeti területek

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből a tárgyévben nyilvántartásba vett (db)
forrás	96	0
barlang	43	0
kunhalom	3	0
földvár	60	0

3.4.3 táblázat: „Ex lege védett” természeti értékek

Név	Felszíni terület	Kiterjedés	Védelemre javasolt	Denevér élőhely	Állapot
Borha-völgyi-beomlott táró	Kőszegi TK	37 m	nem	nem jelentős	beomlott
Antarktik-fülke	Kőszegi TK	2,5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Ara-barlang	Kőszegi TK	6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Árkos-barlang	Kőszegi TK	3,5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Arktik-fülke	Kőszegi TK	2,8 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Bolhás-barlang	Kőszegi TK	8,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Borha-völgyi-táró (Borza-forrási bánya)	Kőszegi TK	100 m	igen	kiemelkedően jelentős	faráccsal lezárva
Csaba-barlang	Kőszegi TK	4,4 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Csont-barlang	Kőszegi TK	5,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hárs-barlang	Kőszegi TK	3,6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hegedús-eresz	Kőszegi TK	3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hétszemű-barlang	Kőszegi TK	5,35 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Holler-barlang	Kőszegi TK	6,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hosszú-völgyi-fülke	Kőszegi TK	2,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kalapos-kői-barlang	Kőszegi TK	30,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Katicás-barlang	Kőszegi TK	2,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kendig-eresz	Kőszegi TK	2,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kőajtós-barlang	Kőszegi TK	3,02 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Konzerves-barlang	Kőszegi TK	3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva

Név	Felszíni terület	Kiterjedés	Védelemre javasolt	Denevér élőhely	Állapot
Kurta-völgyi-barlang	Kőszegi TK	7,5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kút-melletti-barlang	Kőszegi TK	6,8 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Ledera-fülke	Kőszegi TK	5,6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Lena-fülke	Kőszegi TK	3,1 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Lili-barlang	Kőszegi TK	3,6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Limax-barlang	Kőszegi TK	13 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Lőszeres-barlang	Kőszegi TK	2,9 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Nyiladék-melletti-barlang	Kőszegi TK	4,8 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Nyoszolya-barlang	Kőszegi TK	5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Öreg bánya barlangja	Kőszegi TK	5,7 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Pókos-barlang	Kőszegi TK	5,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Seybold-kőfejtői barlang	Kőszegi TK	25 m	igen	nem ismert	nincs lezárva, részben eltömődött, tisztítása és lezárása célszerű lenne
Szalamandrás-barlang	Kőszegi TK	3,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Szent Donát-barlang	Kőszegi TK	13,2 m	nem	nem jelentős	beomlott
Tűzifás-barlang	Kőszegi TK	7,1 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Vadles-melletti-barlang	Kőszegi TK	3,85 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Velemi cserkész tábor 1. bánya	Kőszegi TK	7 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva, de nem is szükséges

Név	Felszíni terület	Kiterjedés	Védelemre javasolt	Denevér élőhely	Állapot
Velemi cserkész tábor 2. bánya	Kőszegi TK	45 m	igen	jelentős	nincs lezárva, de szükséges volna
Velemi cserkész tábor 3. bánya	Kőszegi TK	50 m	igen	jelentős	nincs lezárva, de szükséges volna
Velemi cserkész tábor kürtő	Kőszegi TK	15 m	nem	nem jelentős	bejárata feltöltődött
Vid alatti Hosszú-táró	Kőszegi TK	36 m	nem	jelentős	nincs lezárva, de szükséges volna
Vid alatti Rövid-táró	Kőszegi TK	6,5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva, de nem is szükséges

4. Kutatás és monitorozás

4.1 Kutatás

a) A kaszálás hatása a hangyaboglárka (*Maculinea* spp.) fajokra

2007-ben egy hosszú távú kísérletet kezdtünk a gyepterkezelés hangyaboglárkákra gyakorolt hatásának megértésére, melyet 2011-től kezdve a növényzet változásainak megfigyelésével is kiegészítettünk. A felmérések négy kísérleti területen, négy különböző kezelési típus (egyszeri május végi, egyszeri augusztus végi, májusi-augusztusi és a kezeletlen kontroll) hatását nyomonkövetve, összesen 56 darab 20x20 m-es kezelési egységben folynak. Míg 2011-ben 2x2 m-es cönológiai felvételek készültek minden egyes kezelési egységben, addig 2012-ben a mikrocönológia módszerét alkalmazva vizsgáltuk négy különböző kezelési egységben a kaszálás időzítésének és gyakoriságának a gyepter összetételére gyakorolt hatását. Az alkalmazott módszer mikroléptékben követi le a rét belső rendezettségét. A kapott eredmények a 2011-es felméréssel összevetve a következőket mutatják: a legnagyobb változatosságot mindkét módszer esetében a kétszeri kaszálás eredményezte, viszont, míg a hagyományos cönológiai felvétel a májusban kaszált területeket a fajszám tekintetében a második helyre, addig a cönológiai rendezettség szempontjából az augusztusban kaszált terület mutatkozott jobbnak. Ez feltételezhetően azzal magyarázható, hogy a tavaszi kaszálás teret nyit a tavasszal fejlődő, kisebb termetű fajoknak, és visszaveti a nagytermetű, árnyaló évelők fejlődését, megnövelve ezzel a fajszámot. Az augusztusi kaszálás viszont szinte teljesen visszaszorítja az agresszíven terjedő aranyvessző állományát, mely az egyszeri, májusi kaszálást könnyedén kiheveri, és jelentős változásokat okoz a gyepter belső szerkezetében.

4.2 Monitorozás

4.2.1 A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (beleértve: Natura 2000) keretében folyó monitoring vizsgálatok

2012-ben a költségvetési megszorítások miatt Igazgatóságunk leginkább csak azokat a monitoring programokat tudta folytatni, amelyeket saját munkatársaink el tudtak végezni, illetve azokat, amelyekre pályázati források álltak rendelkezésre.

3.2.1.1 Országos programok

a) Élőhely-térképezés

2012-ben az Ostffyasszonyfa és Kemenesmihályfa községek között elhelyezkedő, 5x5 km-es mintanövényzet élőhelytérképezését végezte el az Igazgatóság. A felmérés eredményeiből látható, hogy az elmúlt tíz év fő tendenciája a még meglévő gyepterületek fenyővel, akáccal való beültetése, felszántása, vagy becserjésedése, a cserjések záródása irányába hat. Természetközeli élőhely csak nyomokban található a vizsgált területen, ezeken a záródó gyepterületeken azonban több helyről előkerültek a védett tarka nőszirmos állományai. Egyetlen, alig száz négyzetméteres folt maradt csupán meg az eredeti, kocsányos tölgyes vegetáció, melynek aljnövényzetének fő tömegét a védett dunántúli sás elszigetelt állománya alkotja.

b) Védett növényfajok monitorozása

2012-ben az NBmR keretében 11 faj felmérését végezte el Igazgatóságunk. A vizsgált fajok, és felmérésük következtetései az alábbiak:

A bordapáfrány (*Blechnum spicant*) két korábban ismert élőhelyéről eltűnt, míg Apátistvánfalván egy új, korábban ismeretlen állománya került elő. A jelenlegi állománynagyság mellett a faj hosszú távú helyi fennmaradása veszélybe került.

A széleslevelű harangvirág (*Campanula latifolia*) egyetlen, az igazgatóság működési területéről ismert állománya a Kőszegi-hegységben található. A kerítéssel védett populáció egyedszáma stabil, élőhelyének minősége kielégítő.

A tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*) a száraz tavaszi időjárás következtében kisebb egyedszámban hozott virágzó hajtást, de populációi stabilak. Az állományok szinte teljes egészében fiatal akácok alatti, kaszátlan növényzetben találhatók, ez az egyedek kihajtását, fényhez jutását nagyban nehezíti, de később, a felnövekvő fák árnyaló hatása feltehetően csökkenti a lágyszárú növényzet borítását.

A kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*) 2012-es felmérése alapján változatlanul kijelenthető, hogy a faj az Őrségi Nemzeti Park üde mocsár- és láprétegein gyakorinak mondható, de a Kőszegi-hegységben is jelentős és stabil állományai vannak.

A szibériai nőszirm (*Iris sibirica*) az üde, patakmenti rétek többségén előfordul, de szinte sehol sem tömeges. Összességében az alkalmas élőhelyeken változatlanul gyakorinak mondható.

A heverő iszapfü (*Lindernia procumbens*) a 2012-ben a száraz nyári időjárásának köszönhetően egyetlen korábbi előfordulási helyéről sem került elő. Megjegyzendő, hogy az időszaki vízállásokhoz kötődő faj állományadatainak évenkénti erős ingadozása a faj életmódjából adódó, természetes jelenség. A faj előfordulásának teljeskörű felmérése valamennyi, a Rába mentén található belvizesedésre hajlamos szántóterület bejárását igényelné, melyhez az Igazgatóság nem rendelkezik elegendő szabad kapacitással.

A struccpáfrány (*Matteuccia struthiopteris*) az igazgatóság működési területének mindössze néhány pontjáról ismert, de állományai stabilak, hosszú távú fennmaradásuk a 2012-es év felmérései alapján is biztosítottak látszik.

A vidrafű (*Menyanthes trifoliata*) erősen visszaszorult, korábbi előfordulási helyeinek többségén nem sikerült megtalálni. A jelenség háttérében feltehetően a szárazodás és a nyílt élőhelyek növényzetének záródása áll.

A fehérmájvirág (*Parnasia palustris*) mindössze egyetlen egyede került elő a petőmihályfai élőhelyről. A faj megfogyatkozásának háttérében szintén élőhelyeinek szárazodása és a szukcessziós folyamatok állnak.

Az adriai sallangvirág (*Himantoglossum adriaticum*) tölevélrózsáinak leszámolásakor 620 egyed került rögzítésre, de a száraz időjárás következtében virágzás idején csupán két egyedet sikerült újból megtalálni.

A piros kígyószisz (*Echium maculatum*) egyetlen egyede volt ismert 2005-ből, a Ság-hegy lejtőjéről. A faj azóta sem került elő többet, ezért javasolt annak a felméréndő fajok listájáról való törlése.

c) Cönológiai monitoring

A *Carici echinateae-Sphagnetum* társulás felmérésére előírás szerűen a Fekete-tavon került sor. A 2009-es felméréshez képes jelentős változás nem mutatható ki. A mikrokvadrátok átlagos fajszáma 4,08-ról 3,58-ra változott, de ha figyelembe vesszük, hogy a 2012-es felmérésben a mohafajok nem kerültek megkülönböztetésre, a különbség nem számottevő. Fajszám tekintetében nem történt változás, viszont a szárazodás miatt a vizsgált terület egyre jobban uraló *Carex elata* borítása 7%-kal nőtt.

Az erdőtársulás-monitoring keretében a *Quercetum petraeae-cerris* sitkei mintaterületén első ízben végeztünk felmérést, az eredmények tehát a későbbi felmérések kiindulási pontjául szolgáló alapállapotot rögzítik. A helyi védettség alatt álló erdőterület jó természetességű, a gyepszint negyven faj között megtalálhatók a társulás jellemző fajai, és két védett faj, az *Asphodelus albus* és a *Carex fritschii* népes állományai.

Az NBmR módszertana alapján végzett erdőtársulás-monitorozás helyszínén a közösségi jelentőségű erdőterületek monitorozására kidolgozott felmérést is elvégeztük. Az eredményekből levonható következtetések a fentiekben írtakkal lényegileg azonosak.

2012 júniusában a közösségi jelentőségű gyeptípusok közül a Fajgazdag szőrfügyep (6230) és a Sík-és dombvidéki kaszálórét (6510) egy-egy állományának felmérése történt meg. Megállapításra került, hogy az orfalusi egykori szőrfügyep ma már nem felel meg az élőhelytípus definíciójának, mivel a kaszálás intenzitás csökkenésének következtében az Hegyi kaszálórét (6520) alakult át, ám még mindig rendkívül fajgazdag és értékes terület. Az Őriszentpéteri kutatóház közelében készített felmérés a terület jó természetességi állapotát igazolja. A munka során előkerült a *Carex repens* egy addig ismeretlen, jelentősnek mondható állománya a mintanegyzet közvetlen közelében.

d) Üрге monitoring

Egy mintavételi területen (Kenyeri-repülőtér) egységes módszer alapján történik a monitorozás évenkénti gyakorisággal. 2012-ben a felmérést elvégeztük, az adatokat értékelésre továbbítottuk az országos központba. Idén összesen 65 ürgelyukat találtunk és 17 példány ürgét figyeltünk meg a felmérés során, ami mind az ürgelyukak, mind a megfigyelt egyedek számát tekintve duplája a 2011-es évben észlelteknak.

e) Denevér monitoring

A 2012-es esztendőben az épületlakó denevérek által használt legfontosabb 12 élőhely állományai kerültek felmérésre. A vizsgált épületekben - ahol a faj meghatározásra került – főként közönséges denevér (*Myotis myotis*) volt megfigyelhető. A csákánydoroszlói (150, ill. 90 egyed), a nagyrákosi (200 egyed) és a rábagyarmati (40 egyed) közönséges denevér állományok szülőkolóniák. A veleméri templomban 2012-ben szintén közönséges denevéreket találtunk. A csákánydoroszlói templomot kivéve mindenütt csökkenést tapasztaltunk az épületlakó denevér kolóniáknál az előző évhez képest.

f) Gőte monitoring

2012-ben is elvégeztük a szokásos két helyszínen, a Bártás-, illetve a Vadása-tónál, a gőte fajok monitoring rendszerű felmérését. Három, illetve két alkalommal, 25-25 palackcsapdával

csupán 1 faj - az alpesi tarajosgöte (*Triturus carnifex*) - 8 egyedét fogtuk meg. Ez a rendkívül alacsony egyedszám az extrém száraz időjárásnak, s az így kialakult alacsony vízállásnak tudható. A Vadása-tóban a 2011-es esztendőhöz hasonlóan teljesen eredménytelen volt a csapdázás.

g) Natura 2000 bogárfajok monitoringja

2012-ben két faj, a gyászincér (*Morimus funereus*) és a kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) felmérését végeztük el. Mindkét esetben 10 mintavételi helyen kutattuk át a potenciálisan alkalmas, holtfában bővelkedő erdőket, de a két bogárfaj egyetlen egyedét sem sikerült kimutatnunk.

h) Pele monitoring

A 2011-ben kijelölt mintaterületen az élőhely cserjeirtás következtében megszűnt, így újabb mintaterület kijelölése lesz szükséges.

i) Nappali lepke monitoring

2012-ben összesen öt közösségi jelentőségű és egyben védett nappali lepke faj felmérését végeztük el. Vonal menti számlálással egy-egy mintavételi helyen vizsgáltuk a kis apollólepkét (*Parnassius mnemosine*), a nagy tűzlepkét (*Lycaena dispar*), a lápi tarkalepkét (*Euphydryas aurinia*) és a díszes tarkalepkét (*E. maturna*). Mivel ez volt a felmérések első éve tendenciák megállapítására még nem volt lehetőség. Jelölés-visszafogás módszerével vizsgáltuk a vérfű-hangyaboglárkát (*Maculinea teleius*) egy helyszínen. Idei tapasztalataink azt mutatják, hogy a 2011-ben kiválasztott vizsgálati helyszín nem alkalmas a monitoringra, mivel túl nagy a ki- és bevándorlás gyakorisága, a visszafogás esélye pedig minimális. 2013-tól más helyszínt keresünk a felméréshez.

4.2.1.2 Helyi programok

a) Közösségi jelentőségű madárfajok monitorozása a Rábán

2012-ben folytattuk a 2007-ben elkezdett vízimadár felmérést a Rába folyón. A kis lile (*Charadrius dubius*) és a billegető cankó (*Actitis hypoleucos*) monitoringját a folyó Szentgotthárd és Körmend közötti 50 km-es szakaszán végeztük el egy alkalommal. A billegető cankónak összesen 12 egyedét regisztráltunk, a kis lilének pedig 3 adult egyede került elő. Az eredmények visszaesést mutatnak a 2011-es évhez képest, hat év távlatában pedig az látható, hogy az egyedszámok erőteljesen fluktuálnak.

b) Ritka és telepesen fészkelő madarak monitorozása

Az országos felmérési program a fokozottan veszélyeztetett, telepesen fészkelő és meghatározott ritka fajok állományainak felmérésére irányul. Működési területünkön 2012-ben is megtörtént a telepesen fészkelők felmérése. A ritka fészkelők felmérését csak korlátozottan, kisebb területekre tudtuk elvégezni.

A Kőszegi TK-ban fekete gólya (*Ciconia nigra*) sikeres költéséről nincs tudomásunk, az ismert fészkek 2012-ben sem volt lakott. Uhuból (*Bubo bubo*) a korábban ismert pár mellett újabb költőpárról szereztünk tudomást, amelyek 2 fiókát reptettek

Az Őrségi Nemzeti Park teljes haris (*Crex crex*) állománya az elvégzett felmérés alapján 2012-ben 0 pár volt. A fekete gólya és a fehér gólya állomány felmérését az örkerületekben a természetvédelmi örök végezték. A fehér gólya esetében több, korábban elhagyott fészkekbe költöttek ismét a madarak, sőt új fészkek is épültek. 2012-ben a nemzeti park területén a fehér gólya ismert állománya kismértékű növekedést mutatott, 50 pár költött, ami 97 fiókát reptetett, s 3 helyen volt magányos madár. A fekete gólya ismert állománya 1 párral növekedett, viszont csak 2 fészekben volt sikeres költés.

Vas megyében 2012 nyara folyamán 40 régebben ismert és újonnan felfedezett költőhely, illetve jelenleg homok-, vagy kavicsbányaként bejegyzett, potenciális hely került ellenőrzésre gyurgyalag (*Merops apiaster*) és partifecske (*Riparia riparia*) költése miatt. 26 költőtelepen 96 pár gyurgyalagot és 4 helyszínen 53 pár partifecskét mértünk fel. Az összesített egyedszámok alapján a gyurgyalag egyedszám stagnál a partifecskék esetében azonban jelentősen csökkenő állománylétszámot állapíthatunk meg. A populációk változása telepenként eltérő irányú és mértékű.

A vetési varjú (*Corvus frugilegus*) telepek is ellenőrzésre kerültek, a 8 telep állománya 260-300 pár körüli, vagyis a korábbi évhez képest jelentős csökkenés tapasztalható.

A Vas megyében ismert egyetlen szürke gém (*Ardea cinerea*) telepen 2010-ben 92 lakott fészkek volt. A 2012. évi számlálás során 44 fészket találtunk, amelyekből csupán 40-ben volt költés. A populáció a korábbi évekhez képest rendkívüli csökkenést mutat, amelynek oka ismeretlen.

c) Fecske-felmérés

Az Őrségi Nemzeti Park területén az örkerületekben a természetvédelmi örök 2012-ben is felmérték a molnárfecske (*Delichon urbica*) és füstifecske (*Hirundo rustica*) állományokat a korábban kiválasztott településeken. A programot monitoring rendszerben végezzük, 8 őrségi, illetve vendvidéki településen. Molnárfecske esetében 95 lakott és 164 lakatlan, füstifecske esetében 118 lakott és 160 lakatlan fészket számláltak össze a felmérők. Mindkét faj esetében csökkenést tapasztaltunk a 2011-es évhez képest.

d) Saját kezelésű gyepek botanikai állapotfelmérése

A kellően megalapozott természetvédelmi munka alapja a hatékony, folyamatos monitorozási tevékenység. Az igazgatóság 2012-ben a vagyonkezelésében levő gyepterületek megfigyelésére hosszú távú megfigyelést indított. A vizsgálati terület kiterjedése nem teszi lehetővé a hagyományos cönológiai módszerek alkalmazását, ezért egy könnyen, nagy területen alkalmazható módszer, adatlap és kiértékelési útmutató megalkotására volt szükség. A nagyobb régióra osztott teljes terület első harmadának felmérése június hónapban megtörtént, az adatok értékelése jelenleg is folyamatban van.

e) Erdőrezervátumok lágyszárú szintjének felmérése

Az Országos Erdőrezervátum Program hosszú távú vizsgálatsorozata (HTV) keretében zajló aljnövényzeti és cserjeszint felmérés történt 2012 augusztusában a Szalafői Óserdő Erdőrezervátum és a Paperdő Erdőrezervátum területén. A két területen összesen több mint száz ponton történt meg a lágyszárú és cserje fajok előfordulásának mintavételezése, ezáltal átfogó képet, és összehasonlítási alapot kaptunk annak állapotáról.

e) Pro Silva erdő lágyszárú szintjének felmérése

A vagyonkezelésünkben levő Csörötnek 43 D erdőrészletben a 2004 februárjában végrehajtott termelés során létrehozott 8 lékben cönológiai felvételek valamint az újulat felvétele történt meg.

g) Védett és Natura 2000 területeken kívül eső lápok állapotfelmérése

2012-ben elkészült a védett és Natura 2000 területeken kívül eső, lápként nyilvántartott területek vegetációtérképe, valamint azok természetvédelmi helyzetét, veszélyeztető tényezőit rögzítő adatbázis, melyet fényképes dokumentáció egészít ki. A felmérés eredményei jó alapot szolgáltatnak e különösen veszélyeztetett élőhelytípusok megóvásához.

4.3 Természetvédelmi Információs Rendszer

A TIR vagyon és ingatlan moduljának adatokkal való feltöltése korábban megtörtént, így ezen modulok esetében csak aktualizálást végeztünk. A védett objektum modulba tárgyévben 124 egyedi tájértéket töltöttünk be. A biotika modul 2012-ben 52 altémában összesen 23 080 rekorddal bővült.

4.4 Jelentési kötelezettség

Igazgatóságunk a korábbi évekhez hasonlóan az elvégzett kutatási és monitoring feladatokról jelentést készít a VM Természetmegőrzési főosztálya számára.

4.1 táblázat: Kutatás és monitorin

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (eFt)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése
1.	A kaszálás hatása a hangyaboglárka (<i>Maculinea</i> sp.) fajokra	20	ÖNPI	A legnagyobb változatosságot a kétszeri kaszálás eredményezte, az aranyvessző visszaszorulásának a gyepek belső szerkezetét módosító hatása nyomkövethető volt.
2.	Élőhely-térképezés	50	ÖNPI	Általános tendencia a gyepterületek cserjésedése, erdősítése, néhol ezek felszántása. A akác és az erdeifenyő további térnyerése tapasztalható.
3.	Védett növényfajok monitorozása	215	ÖNPI	11 védett növényfaj felmérése. Tendenciákat lásd a szöveges részben.
4.	Cönológiai monitoring	30	ÖNPI	A Carici echinatae-Sphagnetum a szárazodás jeleit mutatja, a szőrfügyep kijelölt mintaterületén a növényzet hegyi kaszálórétté alakult. A többi mintaterületen alapállapot-felmérés történt, állapotuk kielégítő.
5.	Ürge monitoring	10	ÖNPI	2010-hez képest csökkent az állomány.
6.	Denevér monitoring	20	ÖNPI	12 épületlakó kolónia felmérése történt meg.
7.	Göte monitoring	10	ÖNPI	Egy faj összesen 8 egyedét fogtuk be.
8.	Natura 2000 bogárfajok monitoringja	25	ÖNPI	Egyik felmért bogárfaj sem került elő.
9.	Pele monitoring	10	ÖNPI	Az odúk egy részének ismételt áthelyezése történt meg.
10.	Nappali lepke monitoring	60	ÖNPI	Összesen öt faj első felmérése történt meg.
11.	Közösségi jelentőségű madárfajok monitorozása a Rábán	10	Hammer Tamás, ÖNPI	Az állományok a 2011-es évhez képest csökkentek.
12.	Ritka és telepesen fészkelő	50	ÖNPI	Fajonkénti eredményeket lásd a szöveges részben.

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (eFt)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése
	madarak monitorozása			
13.	Fecske-felmérés	30	ŐNPI	Az előző évhez képest a füstifecske 57%-ra, a molnárfecske 87%-ra csökkent.
14.	Saját kezelésű gyepek botanikai állapotfelmérése	10	ŐNPI, SzIE	A három nagyobb régióra osztott teljes terület első harmadának felmérése június hónapban megtörtént.
15.	Erdőrezervátum lágyszárú szintjének felmérése	20	ŐNPI	2012-ben új módszer szerint két erdőrezervátumban az alapállapot-felmérés történt meg.
16.	Pro Silva erdő lágyszárú szintjének felmérése	10	ŐNPI	A korábban kialakított lékek újulati szintjének felmérése történt meg egy erdőrészletben.
17.	Védett és Natura 2000 területeken kívül eső lápok állapotfelmérése	100	ŐNPI	Elkészült el 35 lapterület állapotfelmérése.
	Összesen	680		

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1 A) Természetvédelmi kezelési tervek

Igazgatóságunk működési területén, mindössze három védett terület rendelkezik jogszabályban kihirdetett kezelési tervvel: a Ság-hegyi TK, a Kámoni arborétum TT és a Kőszegi Tőzegmohás Láp TT. A Kőszegi TK kivételével a többi terület esetében a kezelési terv elfogadása és kihirdetése még nem történt meg. 2012. évben az Igazgatóság működési területén új kezelés terv nem készült.

4.1 táblázat: Kezelési tervek

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció (+,-)	Részletes természetvédelmi kezelési terv (+,-)	"C" fejezet, jogszabály melléklete (+,-)
Őrségi Nemzeti Park	43933	+	+	+
Sághegyi TK	238	+	+	+
Csörnök-menti TK (tervezett)	6147	+	+	+
Kőszegi TK	4351	-	-	-
Kámoni arborétum TT	25	+	+	+
Jeli arborétum TT	75	+	+	+
Szelestei arborétum TT	14	+	+	+
Sárvári arborétum TT	9	+	+	+
Kőszegi Tőzegmohás Láp TT	4	+	+	+
Körmendi Várkert TT	37	+	+	+
Nemesmedvesi Történelmi Emlékhely TT	59	+	+	+

5.1 B) Natura 2000 fenntartási tervek

Igazgatóságunk működési területén eddig nem készült fenntartási terv a Natura 2000 területekre. 2013 és 2014 között 7 természetmegőrzési területre fogjuk a fenntartási terveket elkészíteni.

5.2 Élőhely-fenntartás, kezelés

5.2.1 Jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Gyepes és szántók

Az Őrségi nemzeti Park területén a gyepes és a szántók esetében két egymással ellentétes folyamat játszódik le. Egyrészt továbbra is jellemző az apró rét és szántó parcellák felhagyása

és erdősülése, de emellett más területeken egyre jellemzőbbé válik az intenzitás növekedése is. A gyepek esetében ezt az állattartás lassú, de mégis érzékelhető fellendülése okozza, aminek következtében a meglévő rétek kezelése egyre intenzívebbé válik. A Szentgyörgyvölgyi-patak völgyében például újra jellemzővé vált az évi kétszeri kaszálás. A szántók esetében egyre több a nagytáblás monokultúra, ami nagyban eltér a hagyományos őrségi gazdálkodástól. Megjelent az igény egyik oldalról az öntözésre, másiktól pedig a meliorációra. Pozitív folyamat ugyanakkor a gyepek esetében, hogy Igazgatóságunk 350 ha-on hajtott végre élőhelyrekonstrukciót, aminek keretében gyomosodott és cserjésedett réteket állított helyre és tett újra művelhetővé.

Erdők

Az erdők esetében több jelentős változás is bekövetkezett az utóbbi időszakban. A szántók és gyepek beerdősülésével az erdők aránya folyamatosan növekszik, jelenleg az Őrségi Nemzeti Park 72%-át erdők borítják (beleszámítva a cserjéseket is). A gazdálkodás módszereinek megváltozásával a lombos fafajok aránya folyamatosan növekszik, az erdeifenyő pedig rohamosan szorul vissza. A kisparaszti szálalás eltűnésével veszélybe kerültek a számos vétett növényfaj (pl. körtikék, korpafüvek) élőhelyét jelentő mészkérülő erdeifenyvesek. Pozitív folyamatok indultak el az erdők elegyességének és szerkezeti változatosságának növelése terén. A 2012-ben lezajlott alsó-őrségi körzeti erdőtervezés során mintegy 1000 ha került a folyamatos erdőborítást szolgáló üzemmódok közül valamelyikbe.

Vizes élőhelyek

A vizes élőhelyek állapotának változására leginkább a klímaváltozás miatti kiszáradás a jellemző. Számos vendvidéki kis patak, amely korábban gazdag halfaunának adott otthont, mostanra időszakossá vált és a nyár nagy részén a medre teljesen szárazra kerül. A lápokot ugyanez a folyamat veszélyezteti. Élőhelyrekonstrukciós munkái során Igazgatóságunk igyekszik ezeknek az értékes élőhelyeknek a vízellátását megoldani. A kis vízfolyásokkal és a Rábával kapcsolatos másik jelentős folyamat a szennyezések általi terhelés növekedése. A Rába mentén ennek legfőbb oka az intenzív mezőgazdasági művelés, ami a vegyszerek bemosódásának mértékét növeli meg. A kisvízfolyások esetében ez a probléma kevésbé áll fenn, ehelyett a kis vízhozammal párosuló növekvő szennyvízbevezetés okoz gondot.

5.2.2 Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

Őrségi, vendvidéki és észak-vasi gyepek

Összesen 740 ha területet (ténylegesen művel terület, nem az ingatlannyilvántartás szerinti) gyepeként kezelünk, amiben jelentős részt tesznek ki a visszagyepesedett, szántó művelési ágú ingatlanok. Az Igazgatóság által kezelt gyepekből közel 50 ha magántulajdonban van, de szerves egységet képez a saját területeinkkel, valamint kiemelt természeti értékeket hordoz. 2012-ben 200 hektár gyepen legeltettünk, ennek egy része egykori parlag szántó volt (40%). E parlag szántókat folyamatos legeltetéssel, vagy fűkeverék telepítésével vontuk újra művelésbe. Továbbá legeltetünk 71 ha vegyes művelésű területeket, amelynek első növedéket kaszáltuk, második növedéket legeltettük. 107 ha gyepterületet a KEOP projekt során állítottunk helyre.

A Kőszegi Tájvédelmi Körzet gyepterületei

A Kőszegi Tájvédelmi Körzet mocsárrétjeinek területéből 52 hektárt használati megállapodás keretében a Kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakközépiskola kezelte. A vagyonkezelésünkben lévő területeken a KEOP gyeprekonstrukcióval érintett gyepek 17,4 ha-t tesznek ki, ahol kaszálás és szárzúzás folyt. Idén 21,5 ha gyepet haszonbérbe adással hasznosítottunk, ebből 1,5 ha-on legeltetés, 20 ha-on kaszálás folyt.

Őrségi szántók

Szántóföldi művelést 306,68 ha-on végeztünk, elsősorban szántóföldi szalastakarmány előállítás érdekében. A 2012-ben induló földvásárlások eredményeként, mintegy 20%-al növekedett a művelt szántóterületek nagysága.

A 2009 őszén induló új agrár-környezetvédelmi programban bővülő területekkel és komolyabb szántóföldi vetésforgót igénylő vállalatokkal léptünk be, ennek szellemében nagyobbak lesznek kalászos-gabonatermő területeink.

Őrségi és vendvidéki erdők

Az Igazgatóság működési területén 903 hektár védett, fokozottan védett vagy Natura2000 oltalom alatt álló erdőterülettel rendelkezik, ebből bejelentkezett erdőgazdálkodóként 657 ha állami erdőterületet kezel, ebből a nemzeti park területére 439 ha jut.

2012. évben fiatalosainkban 1,2 hektáron pótlást, 0,22 hektáron I. kivitel ültetését végeztünk el. Ápolásokat 11 hektár területen folytattunk, részben közmunkaprogramban, részben erdészeti vállalkozókkal. Három erdőrészlet hálós kerítését készítettük el 1150 fm hosszal. 15 hektár érintett területen 750 m³ faanyagot termeltünk ki nevelővágás, egészségügyi termelés és készletgondozó használat során.

Jelentős feladat volt részvételünk a körzeti erdőtervezésekben és adatszolgáltatásunk a körzeti erdőtervek Natura 2000 előzetes hatásbecsléseihez. 2012-ben zárultak le az Alsó-Őrség tervezési körzetben az új körzeti erdőterv munkálatai és egyeztetési folyamatai. A tárgyalásokon Igazgatóságunk képviseltette magát és érvényesítette a természetvédelmi érdekeit.

A Kőszegi Tájvédelmi Körzet erdői

2012-ben zárultak le az Alpokalja és a Gyöngyös-Pinka-mente tervezési körzetben az új körzeti erdőterv munkálatai és egyeztetési folyamatai. A tárgyalásokon Igazgatóságunk képviseltette magát és érvényesítette a természetvédelmi érdekeit.

5.2 táblázat: Élőhely fenntartás

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja – fő beavatkozások/kezelések
1.	Kőszegi TK	91	gyep	Kaszálás és legeltetés védett fajok élőhelyének fenntartása érdekében.
2.	Őrségi NP – Vendvidék	96	gyep	Védett növények és nappali lepkék élőhelyének fenntartása érdekében végzett kaszálás, valamint szárazzás.
3.	Őrségi NP – Őrség	634	gyep	Védett növények és nappali lepkék élőhelyének fenntartása érdekében végzett kaszálás és legeltetés.
4.	Észak-vasi terület	118	gyep	Védett növények és nappali lepkék élőhelyének fenntartása érdekében végzett kaszálás.
5.	Őrségi NP – Őrség	27	erdő	Folyamatos erdőborítás elérése és az erdők természetességének növelése érdekében végzett gazdálkodás.
6.	Őrségi NP – Őrség	307	szántó	Szántóföldi madár és apróvad élőhelyek fejlesztése, fenntartása extenzív gazdálkodással.

5.3 Élőhely-rehabilitáció

Gyepok rehabilitációja

A Komplex élőhely-rekonstrukciós tevékenység az Órségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén címmel elnyert KEOP projektünkben 2012-ben közelítőleg 350 ha gyep szárazzását és kaszálását végeztük el. A projekt segítségével így jelentősen növeltük a gyepterületeinket.

Élőhelymozaikok koherenciájának helyreállítása KEOP program keretén belül

Nagy kiterjedésű szántók és legelők élőhelyi változatosságának növelése érdekében 27 db facsoportot hoztunk létre rajtuk, összesen 9400 m² kiterjedésben. Ugyanezen területeken 10 db, egyenként 800 m² kiterjedésű időszakos vízállást hoztunk létre, amivel kételtű és vízimadár élőhelyeket teremtettünk. 2012-ben a létrehozott élőhelyek fenntartását végeztük.

Kételtű szaporodóhelyek létesítése

Saját vagyongazdálkodásunkban lévő erdőben 50 db tókát alakítottunk ki az előző évben. 2012-ben ellenőriztük ezeket és megállapítottuk, hogy a kételtűek fokozatosan foglalják el az új élőhelyeket.

A fehér akác visszaszorítása a KEOP program keretén belül

A program keretében saját vagyongazdálkodású erdőben 1,7 ha-on távolítottuk el az idegenhonos fehér akácot. A területek idején az akácok eltávolítása során a megjelenő sarjak eltávolítása megtörtént, ezen munkálatok elengedhetetlenek az akác visszaszorítása érdekében és az elkövetkezendő években is folytatódni fognak.

Németújfalusi égerláp és mocsárrét helyreállítása

2011-ben Nádasd község határában a tervezett Csörnöc-völgyi TK területén egy 4 ha-os égerláp és egy 32 ha mocsárrét vízháztartását állítottuk helyre két vízvezető árok eltömésével. 2012-ben azt tapasztaltuk, hogy az égerliget vízellátottsága jelentős mértékben javult.

5.3 táblázat: Élőhely rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Komplex élőhely-rekonstrukciós az ŐNPI területén (KEOP)	350	kaszálórétek és legelők	Védett fajok élőhelyének helyreállítása cserjeirtással, száruzással és kaszálással.
2.	Élőhelymozaikok koherenciájának helyreállítása KEOP program keretén belül	2	szántók, legelők	Nagy területű táblák mozaikossá tétele facsoportok és vízállások kialakításával.
3.	Kétéltű szaporodóhelyek létesítése a KEOP program keretén belül	50 db	tókák	Erdei tókák létrehozása, kétéltű szaporodóhelyek növelése.
4.	A fehér akác visszaszorítása a KEOP program keretén belül	1,7	erdők	Fehér akác eltávolítása az erdőkből.
5.	Németújfalusi rétek helyreállítása a KEOP program keretén belül	32	mocsárrétek	A rétek vízháztartásának helyreállítása.

5.4 Fajmegőrzési tevékenységek

5.4.1 Jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A védett réti fajokat elsősorban az élőhelyük kezeletlensége veszélyezteti. Ennek következtében sok területen jellemző a gyeppek gyomosodása, cserjésedése, végső soron pedig beerdősödése. Ezzel a fajok élőhelye fokozatosan szűkül. Vannak olyan fajok is, mint pl. a haris, amit éppen az egyes területekre jellemző kezelési intenzitás növekedés veszélyeztet. A haris őrségi populációja 60-ról 16-ra csökkent le az utóbbi években és mostanra teljesen eltűnt azokról a területekről, ahol a réteket újra kezelésbe vették. Stabil territóriumok már szinte csak a parlagterületeken vannak, ahol a kaszálás nem veszélyezteti a fajt.

5.4.2 Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Széleslevelű harangvirág (*Campanula latifolia*)

A lombkorona kismértékű megnyitásával többletényhez juttattuk a fajt. Állományának helyzete kielégítő, bár a száraz időjárás következtében 2012-ben csupán 2 virágzó tő volt megtalálható.

Adriai sallangvirág (*Himantoglossum adriaticum*)

Az állomány egy része zártkertekben fejlődik, a tulajdonos a helyileg illetékes természetvédelmi őr iránymutatása alapján csak a termésérés után kaszálja a területet. 2012-ben, a száraz időjárás miatt a faj számára élőhelyül szolgáló gyepfoltok kaszátlanul maradtak, ezzel javítva a mikroklímátikus viszonyokat.

Csillagos nárcisz (*Narcissus poeticus ssp. radiiflorus*)

A csillagos nárcisz métneki és zsidai élőhelyén 2012-ben is végeztünk területkezelést, újabb területeken irtottuk ki a gyepet visszaszorító cserjéket, illetve a réten felnőtt akácok közül újabbak is kivágásra kerültek. A korábban megtisztított területeken gépi kaszálás és a széna bálázása történt, illetve, ahol az erőteljes aranyvessző térhódítás és a cserjésedés miatt ez nem volt lehetséges, kézi kaszálással és lehordással kezeltük a gyepet.

Vörös áfonya (*Vaccinium vitis-idaea*)

A Kőszegi TK-ban 2012-ben is mindössze egyetlen gyenge tő került elő, ezért kijelenthető, hogy a faj további fennmaradása a kerítéssel való védelem ellenére is kérdéses. Nyílt talajfelszín létrehozásával igyekeztünk élőhelyet biztosítani a faj számára, de feltehetőleg már túl gyenge a szaporodáshoz, évek óta nem hozott termést.

Sárga sásliliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*)

A faj egyik legerősebb, veleméri állományának fenntartása, és növelése érdekében az élőhely szegélyében cserjeirtás történt.

Agárkosbor (*Orchis morio*)

A jelenleg még gyakori, de a gyepterületek felhagyása következtében potenciálisan veszélyeztetett orchidea állományának növelése érdekében az Ivánc és Hegyhátszentmárton községek határában található Kecskéháton vásárolt az igazgatóság egy erdőszülő gyepterületet, melynek a kitisztítása az év során megtörtént.

Körtike és korpafű fajok (*Pyrola* sp.)

A sovány talajokon növe, pionír életmódot folytató körtike és korpafű fajok legértékesebb, a legtöbb faj számára élőhelyül szolgáló termőhelyén a kora tavasszal történt beavatkozás során megtörtént az árnyaló és a tápanyag-feldúsulást elősegítő száraz ágak, kidőlt fatörzsek lehordása, valamint az avar több ponton való felgereblyezésével nyílt, kolonizálásra alkalmas foltok keletkeztek.

Kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*)

A Magyarországon csupán néhány lápterületen fennmaradt rovaremésző növény őrségi állományainak fenntartása érdekében, a 2011-es évben elkészült a faj védelmi stratégiája. E terv megvalósítása keretében elvégeztük a kereklevelű harmatfű egykori, szakonyfalusi élőhelyének kitisztítását, és megkíséreltük a faj magról való visszatelepítését. A visszatelepített állomány egyedei a legnagyobb nyári melegben is megtalálhatóak voltak a szivárgó vizű rétegforrás közelében. Az őszi folyamán a szócei állomány terjedésének elősegítése érdekében egy alkalmasnak ítélt forráskifolyásnál magaszórás történt. A beavatkozás eredményeit a jövő nyári felmérés alapján lehet majd értékelni.

Régi gyümölcsfajták védelme

A Csörgőalma Gyümölcsöskertbe az őrségi és a vendvidéki helyi honos gyümölcsfajtákból összegyűjtött gyümölcsfaoltványok kerültek kiültetésre 2004-ben és 2005-ben. A gyümölcsöskert fenntartása során tavasszal metszést végeztünk, nyáron háromszor kaszáltunk, a vadrágás-hántás ellen telepített villanypásztor és a nyúlrágás elleni egyedi védelmeket javítottuk, pótoltuk. A 2011-ben elindított „Magas fák gyöngyei” c. projektünkben felújítottuk a Csörgőalma Gyümölcsös teljes infrastruktúráját (pavilon, kerítés, bemutató táblák), megkezdtük a még meglévő gyümölcsösök és fajtáik felmérését. A kutatási terület az Őrségi Nemzeti Park területe, 44.000 ha kiterjedésben. Ezen belül településenként 1-5 olyan jelentősebb gyümölcsös felmérendő, amely hagyományos, extenzív gyümölcsfákból áll. A terület átfogó bejárása, a gyümölcsfajták megállapítása után fajtánként 2-2 db jó egészségi állapotú, nem veszélyeztetett, jól megközelíthető törzsfák kerül kiválasztásra. Az elkészült adatbázisból a jövőben bármikor kiválaszthatók régi fajták, a törzsfákról gyűjthetők oltóvesszők, készíthetők oltványok, ezzel a fajta megőrzése biztosítottá válik.

Békamentés a Hársas-tó mentén

A Máriaújfalu melletti Hársas-tó legveszélyeztetettebb közútszakasza mentén 2012-re befejeződött a beton elemekből készült békaterelő és az út alatti átjutást biztosító átjárók. A kétélűek mentésére itt már nem volt szükség, a vonulás rendben lezajlott, a kétélűek sikeresen használták a terelőrendszert

Haris (*Crex crex*)

A haris állomány védelme érdekében 2012-ben is feltérképeztük a lehetséges haris revíreket, de egyetlen haris költést sem tapasztaltunk. Az őrségi haris állomány már a korábbi években is csökkenő tendenciát mutatott, de a 2012-es rendkívül száraz időjárás a faj teljes hiányát eredményezte.

Ragadozómadár védelem

Az Igazgatóság működési területén fészkelő védett és fokozottan védett ragadozó madárfajok állományainak védelme, monitorozása a tárgyévben is folytatódott. Rétisas (*Haliaetus albicilla*) állományunk 4 pár, ebből egy pár repített 2 fiókát, 2 pár pedig 1 fiókát, 1 pár nem költött. Uhuból (*Bubo bubo*) 2 pár fészkel a működési területünkön. 1 új fészkelőhelye került elő a felsőcsatári bányából. Mindkét helyen sikeres költés volt. Egyéb ritka fajok, mint a darázsölyv (*Pernis apivorus*), állományairól csak szórványos információink vannak.

Két további fajjal is e tevékenység keretein belül foglalkozunk - életmódbeli sajátosságaik miatt:

Fekete gólya (*Ciconia nigra*) állományunk 5 ismert pár, de ezek közül 2012-ben 3 pár költését tudtuk nyomon követni. Ezek közül csak kettő volt sikeres, amelyek 1-1 fiókát reptetettek. A holló (*Corvus corax*) állománya növekvőben van, őszi-téli időszakban több helyen és egyre nagyobb létszámú csapatokban jelenik meg (akár 50-80 pld is).

Az Igazgatóság működési területén 2012-ben is folytattuk az együttműködést az EON munkatársaival, ennek keretén belül történtek meg a 20 kV-os vezetékek szigetelése (kb. 20 oszlopon), valamint 8 helyszínen fészektartót helyeztünk fel.

Az Igazgatóság kőszegi Madárvédelmi Mintatelepére 2012-ben 45 madárfaj 230 sérült példánya került be. Ebből 37 példány fokozottan védett faj egyede. 110 példányt sikerült egészségesen szabadon engedni. Ez évben 19 (vörös vércse és fehér gólya) fióka kelt a telepen. Tevékenységünk állatjóléti és állategészségügyi színvonalának biztosítása érdekében havi rendszerességgel szerveztünk állatorvosi szakfelügyeleti ellenőrzéseket, amelyek következtében számos intézkedést foganatosítottunk. A telepre kerülő sérült állatok száma az évek során sajnos töretlen növekedést mutat. A sérülések okai tekintetében az áramütés az elsődleges. Egy példány uhu törött szárnyát sikerült velőúr-szegeccseléssel teljesen meggyógyítani és a madarat egészségesen szabadon bocsájtani. Repatriált fehér gólyáinkat Máltán és Dél-Olaszországban figyelték meg ornitológusok. Ezen eseményekről folyamatosan tájékoztattuk a médiát.

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*)

Az Igazgatóság fehér gólya állománya a 2012-es esztendő csekély gyarapodást hozott. A nemzeti park területén 50 pár gólya költött, ám csak 43 esetben volt sikeres költés. Az átlagos fiókaszám 2,26 lett. Az Igazgatóság működési területét tekintve a fészkek 63 %-a villanyoszlopon, 15 %-a külön oszlopon, 20 %-a kéményen vagy kazánkéményen és 2 %-a egyéb helyen van. A veszélyeztetett fészkek áthelyezését, tartóra emelését folyamatosan végezzük az MME keretében működő Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel és az áramszolgáltató EON-nal együttműködve. Ehhez rendelkezünk saját forrásból és központosan legyártott fészektartó kosarakkal, amelyekkel igény szerint ellátjuk

az együttműködő partnereket. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság az elektromos hálózat tartóoszlopain fészkelő állomány védelme érdekében együttműködési megállapodást kötött az EON-nal, így az elektromos hálózaton végzendő munkákat előzetesen egyeztetett tervek alapján végeztük.

Működési területünkön 2012-ben 8 db villanyoszlopon lévő fészeknél végeztünk tartóra emelést, illetve tartó megerősítést. Ezeken kívül 3 kéményen lévő fészket és tartóját cseréltük le a Tűzoltóság segítségével, mert leszakadtak, vagy nagy volt a veszélye.

Kis légykapó (*Ficedula parva*)

A Kőszegi Tájvédelmi Körzetben nem történt teljes állományfelmérés 2012-ben, az ismert revírekben azonban regisztráltuk az éneklő hím jelenlétét.

Madárodútelepek

A korábbi négy énekesmadár odútelep tisztítása és ellenőrzése 2012-ben is megtörtént, kivéve a Rába szigetén lévő, amelyet nem tudtunk megközelíteni. Ismét pótoltuk a hiányzó odúkat, kiegészítve a 40-es telepeket. Legeredményesebb szintén a csörötneki Pro Silva erdő telepe bizonyult ebben az évben is, ahol a 35 megtalált odúból mindet elfoglalták, bár néhány esetben a pelék. Az összesített eredményeket tekintve azonban csökkent a sikeres költések száma.

A kis légykapó számára létesített odútelepek mind az Őrségben, mind a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben lakatlanok maradtak.

5.4 táblázat: Fajvédelem

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv (+,-)*	Védettség foka**	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1.	Széleslevelű harangvirág (<i>Campanula latifolia</i>)	-	FV	Kerítéssel való védelem, az árnyékoló lombkorona megnyitása.
2.	Adriai sallangvirág (<i>Himantoglossum adriaticum</i>)	-	FV	Állományok feltérképezése, nyomonkövetése, kaszálás egyeztetése a terület-tulajdonosokkal.
3.	Csillagos nárcisz (<i>Narcissus poeticus</i> ssp. <i>radiiflorus</i>)	-	V	Élőhely fenntartása kaszálás, cserjeirtás, fakivágás.
4.	Vörös áfonya (<i>Vaccinium vitis-idaea</i>)	-	V	Kerítéssel való védelem, élőhelyfejlesztés
5.	Sárga sásliliom (<i>Hemerocallis lilio-asphodelus</i>)	-	FV	Cserjeirtás élőhely-fejlesztési céllal.
6.	Agárkosbor (<i>Orchis morio</i>)	-	V	Cserjeirtás élőhely-fejlesztési céllal.
7.	Körtike és korpafű fajok (<i>Pyrola</i> sp.)	-	V	Élőhely-fejlesztés egy kiemelten értékes állományban.
8.	Kereklevelű harmatfű (<i>Drosera rotundifolia</i>)	+	V	Élőhely helyreállítás.
9.	Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	+	FV, Natura 2000	Veszélyeztetett fészkek áttelepítése, magasítóra emelése.
10.	Régi gyümölcsfajták védelme	-	-	Génmegőrző gyümölcsöskert fenntartása.

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv (+,-)*	Védettség foka**	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
11.	Békamentés a Hársas-tó mentén	-	V	Békaterelő rendszer kiépítése, karban tartása.
12.	Haris (<i>Crex crex</i>)	-	FV, Natura 2000	Költőhely kaszálatlanul hagyatása.
13.	Ragadozómadár védelem	-	V, FV, Natura 2000	Nyomon követés és madármenhely fenntartása.
14.	Kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>)	-	V	Odútelep működtetése.
15.	Madárodútelepek	-	V	Karbantartás.

* Van (+); Nincs (-); Fajvédelmi/kezelési terv kidolgozása a cél (x)

** Védett(V)/fokozottan védett(FV); Natura 2000, illetve nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozik (Berni, Bonni, CITES)

5.5 Saját állatállomány

Az Igazgatóság a kezelésében lévő gyepterületeket elsősorban saját állatállománnyal hasznosítja, legeltetéssel, illetve az állatok részére történő szénakészítéssel.

Az Igazgatóság a magyar tarka szarvasmarhákat és a muraközi lovakat elsősorban génmegőrzési és területkezelési céllal, míg a juh, szamár és szürke marha egyedeket bemutatási céllal tartja. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságé hazánk egyetlen muraközi ménese.

2012 januárjában Dr. Fazekas Sándor miniszter úr indította el az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság állat-kihelyezési programját, melynek keretében az alábbi állatok lettek kihelyezve a 2012. esztendő során.

Szarvasmarha tenyészsűző: 30 egyed

Szarvasmarha hízóbika: 3 egyed

Muraközi tenyészkanca: 2 egyed

Magyartarka szarvasmarha:

A februártól novemberig tartó ellési időszakban 124 ellésünk volt. A választott bikaborjakat értékesítettük (38 egyed). A második választás 2013-ban történik meg, ebből hízóba állítunk és hízóalapanyagot helyezünk ki.

Az üszők egy részét meghagytuk a saját állomány pótlására, másik részét pedig tenyészállat kihelyezés keretében helyi gazdákhöz helyeztük ki, a maradékot értékesítettük.

Mesterséges termékenyítés és természetes fedeztetést is alkalmaztunk. Mesterséges termékenyítés keretében az ivadékvizsgálati bikák szaporítóanyagát használtuk, továbbá a bikanevelő tehenekre kijelölt szaporítóanyagot. Természetes fedeztetésben három tenyészbikát használtunk (19302 Derecskei ETÜD Supery, 21198 Teveli GERJEN Vallomás).

2012. esztendőben a 205 napos választási súly bikánál 279 kg, üszőnél 230 kg, állományszinten: 259 kg volt.

5 selejt tehenet és 4 hízóbikát is értékesítettünk az év folyamán, a hízóbikákkal 1,56 kg-os lélelnapra jutó testtömeg-gyarapodást értünk el.

2012 őszén a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete megvásárolta tenyészettünkből az első tenyészbika jelöltet.

Muraközi ló:

A muraközi ménesünk létszámát nem növeltük tovább. Az újonnan beállított tenyészkancaik javító hatással vannak állományunk minőségére.

2012 januárjában a svájci állami ménestől 2 freibergeri lovat kaptunk, hogy fel tudjuk használni a muraközi ló kialakításához.

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság 2012-ben is részt vett a nemzetközi muraközi munkában a muraközi típus regenerálása érdekében.

Szaporulat: 7 db csikó

18 kancát fedeztettünk, a három tenyészménünkre arányosan leosztva (3034-Veszprémvarsány-8, Lorambo, Versace)

5.6 Erdőterületek, erdőgazdálkodás

5.6.1 Nem saját kezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

Működési területünkön a védett és fokozottan védett erdőterületek az Őrségi Nemzeti Parkban, a Kőszegi és Sághegyi Tájvédelmi Körzetekben és a Természetvédelmi Területeken, valamint valamennyi Natura 2000 területen található. Jellemző állománytípusaik a gyertyános-tölgyesek, bükkösök, cseres-tölgyesek, erdei fenyvesek, fűz-nyár-éger ártéri és ligeterdők, kis területeken akácok.

Általános elvárás a védett és a Natura 2000 erdőterületeken, hogy az erdőgazdálkodási módszerek közül a törvény által szabályozott mértékben a folyamatos erdőborítást biztosító megoldásokat kell alkalmazni, ezért tarvágás kultúr- és ültetvényerdőkön kívül csak kivételesen alkalmazható. Elsődlegesen az erdők biológiai és genetikai sokféleségének megőrzése, lehetőség szerinti gazdagítása a cél a megfelelő erdőművelési eljárások alkalmazásával, ehhez az erdészeti beavatkozások során a természetes erdődinamikai folyamatokat kell segítségül hívni. A természetvédelmi szempontok minél teljesebb érvényesülése érdekében Igazgatóságunk egy útmutatót adott ki az erdőgazdálkodók részére, amely bemutatja az erdők legjelentősebb természeti értékeit és az érdekében szükséges kezeléseket.

A Natura 2000 területekre vonatkozóan a fő kezelési elvárás a jelölő élőhelyek és fajok figyelembevételével, a vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, valamint a területen előforduló egyéb védett természeti értékeket figyelembevevő erdőkezelés.

2012-ben jelentős feladat volt részvételünk a körzeti erdőtervezésekben és adatszolgáltatásunk a körzeti erdőtervek Natura 2000 előzetes hatásbecsléseihez. 2012-ben zárultak le az Alsó-Őrség, az Alpokalja, a Gyöngyös-Pinka-mente, a Kemenesi Cser tervezési körzetben az új körzeti erdőterv munkálatai és egyeztetési folyamatai.

5.6.2 Saját vagyionkezelésben lévő erdőterületek kezelése

Igazgatóságunk a vagyionkezelésben levő erdőterületein általános alapelveként a fenntartható használat követelményeinek megfelelően, az erdei haszonvételek gyakorlása során olyan módszereket alkalmaz, amelyek biztosítják, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, természetességét vagy természetszerűségét, termőképességét, felújuló képességét, életképességét.

Az Igazgatóság működési területén 903 hektár védett, fokozottan védett vagy Natura 2000 oltalom alatt álló erdőterülettel rendelkezik, ebből bejelentkezett erdőgazdálkodóként 657 ha állami erdőterületet kezel. Erdőgazdálkodásunk szervezésében jelentős problémát okoz, hogy az erdőterületek birtokszerkezet szerint elaprózottak. Az erdők nagy részét a határsávban található erdők (475 ha) teszik ki, ami egy 20-50 m széles hosszú, rendkívül nehezen kezelhető területet jelent. Súlyozottan a nemzeti park területén található az erdeink két harmada. A tömbben lévő erdőterületek Apátistvánfalva, Nádasd, Körmend, Katafa községhatárban találhatók.

Igazgatóságunk már a nemzeti park megalakulását követően elindította a vagyonkezelésében levő Csörötnek 43-a tagban a PRO SILVA HUNGARIA egyesület erdőkezelési alapelvei szerinti erdőgazdálkodást 2 erdőrészletben. A kísérlet célja tisztázni, hogy hosszú távon az eddig évszázadok óta vágásos üzemmódban kezelt többé-kevésbé egykorú erdőállományok az eddig felismert természeti törvények és felhalmozódott erdőgazdálkodási tapasztalatok birtokában átvezethetők-e, s ha igen, milyen módon a folyamatos erdőborítást biztosító, természeteshez hasonló erdőállapotba. A Csörötnek 43 D erdőrészletben 2012-ben az első bontást (2003) követő újabb lécek helyének és a meglévő lécek bővítésének kijelölése történt meg.

Saját vagyonkezelésünkben lévő erdőinkben 2012. évben 15,11 ha érintett területen 750 m³ faanyagot termeltünk ki nevelővágás, egészségügyi termelés és készletgondozó használat során. Fiatalosainkban 1,2 hektáron pótlást, 0,22 hektáron I. kivitel ültetését végeztünk el. Ápolásokat 11 hektár területen folytattunk, részben közmunkaprogramban, részben erdészeti vállalkozókkal. Három erdőrészlet hálós kerítését készítettük el 1150 fm hosszal.

Feladatainkat 1 fő jogosult erdészeti szakszemélyzet és 1 fő erdészeti felügyelő útján látjuk el.

5.7 Vadászterületek, vadgazdálkodás

Igazgatóságunk önálló vadászterülettel nem rendelkezik, vadgazdálkodási tevékenységet nem folytatott az elmúlt évben.

5.8 Halászati vizek

5.8.1 Védett vizek

Igazgatóságunk halászatra jogosult az alábbi vizeken:

Víztér kód	Vízterület neve
002211	Szakonyfalui-patak (eredettől Rába folyóig) (2008 óta)
002212	Grajka-patak (eredettől a Rába folyóig) (2008 óta)
002213	Hársas-patak (eredettől a Rába folyóig) (2008 óta)
002214	Huszászi-patak (eredettől Rába folyóig) (2008 óta)
002215	Lugosi patak-(eredettől Rába folyóig) (2008 óta)
002216	Szentgyörgyvölgyi-patak (országhatártól a Kebele-patakig) (2008 óta)
002217	Kerca-patak (országhatártól a Kerka folyóig) (2008 óta)
002254	Kerca-patak (Államhatártól 53+70 fkm, 42+338-ig) (2008 óta)
002393	Alsószölnök 029/1a hrsz-ú holtág (2012-óta)

2012-ben a Vidékfejlesztési Minisztériummal haszonbérleti szerződést kötöttünk XVEHVF/333-2/2012 szám alatt a 002393 víztér kódú Alsószölnök 029/1a hrsz-ú holtág megnevezésű vízterület halászati hasznosítására.

A jóváhagyott halgazdálkodási terv szerint ezen víztesteken sem halászati sem horgászati tevékenység továbbra sem folyik.

Cél a természetes-természetközeli állapotok fenntartása, melynek érdekében a természetvédelmi kezelés részeként halfaunisztikai vizsgálatokat végeztünk elektromos halászgéppel.

5.8.2 Védett halastavak

Az Igazgatóság vagyongazdálkodásában védett halastó nincs.

5.5 táblázat: Saját állatállomány

Faj	Korcsoport	Egyedszám	Változás 2012-ben
Szarvasmarha /magyartarka/	Tehén	150	9
	Tenyészbika	2	0
	Vemhes üsző	51	51
	Növendék üsző	27	-24
	Választott üsző	7	-36
	Szopós borjú	50	6
	Hízómarha	0	-4
	Összesen:	287	-16
Ló /muraközi/	Kanca	19	-1
	Szopós csikó	0	0
	Választási csikó-mén	1	-4
	Választási csikó-kanca	6	4
	Növendék mén	11	4
	Növendék kanca	6	-2
	Tenyészmén	3	2
	Egyéb kanca	1	1
	Herélt	0	0
	Összesen	47	3
Juh /cigája/	Anyajuh	4	-2
	Szopós bárány	1	1
	Jerke toklyó	0	0
	Növendék kos	3	0
	Ürü	0	0
	Összesen	8	-1
Szamár/magyar parlagi/	Kanca	0	-1
	Mén	1	0
	Növendék csikó	1	1
	Szopós csikó	0	-1
	Összesen	2	-2

5.8 táblázat: Halászati vízterek

No.	A halászati víztér megnevezése (ahol az igazgatóságé a halászati jog)	Kiterjedése (ha)
1.	Szakonyfalui-patak	7,2
2.	Grajka-patak	4,8
3.	Hársas-patak	11,5
4.	Huszászi-patak	13,1
5.	Lugosi-patak	15,0
6.	Szengyörgyvölgyi-patak	3,6
7.	Kerca-patak	10,7
8.	Kerca-patak	7,7
Összesen:		73,6

5.8.1 táblázat: Védett vízterek

No.	Országos jelentőségű védett vízterek	Kiterjedése (ha)	Kezelési terv (+/-)
1.	Rába-folyó	184,0	(-)
2.	Kerka-patak	7,7	(-)
3.	Kerca-patak	10,7	(-)
4.	Rába holtágak	110,8	(-)
5.	Himfai-tó	12,9	(-)
6.	Szentgotthárd-Máriaújfalu Hársas-tó	14,9	(-)
7.	Hegyhátszentjakab Vadása-tó (1)	4,0	(-)
8.	Felsőjánosfa Borostyán-tó	1,1	(-)
9.	*Nagysimonyi-tó (hrsz: 031/5/d)	0,9	(-)
10.	*Hosszúperesztegi-tó (hrsz: 0359-ből)	1,0	(-)
11.	*Szenye-tó (Szemenye:0166 és 0154 hrsz)	3,7	(-)
12.	*Vép Külsőerdő (hrsz 0217/5-ből)	8,8	(-)
13.	*Balogunyom (Dermany)	1,5	(-)
14.	*Tömördi-tó (hrsz: 0140/4,5)	11,8	(-)
15.	*Alsóújlaki tavak	2,9	(-)
Összesen:		376,7	

* lápterület

(-) a természetvédelmi kezelési terv elkészült, de még nincs kihirdetve

6. Tájvédelem

6.1 Egyedi tájértékek

Az Igazgatóság működési területén 49 településen összesen 1029 db egyedi tájértéket tartunk nyilván. Tárgyévben 5 településen 139 újabb tájértéket vettünk nyilvántartásba.

Település	Értékek száma	változás 2012-ben
Bajánsenye	7	-
Bozsok	11	-
Cák	9	-
Felsőjánosfa	12	-
Felsőmarác	12	-
Hegyhátszentmárton	9	-
Ispánk	10	-
Ivác	22	-
Kercaszomor	10	-
Kerkáskápolna	6	-
Kisrákos	18	-
Kőszegdoroszló	33	-
Kőszegszerdahely	10	-
Magyarszombatfa	13	-
Nagyrákos	17	-
Orfalu	27	-
Órimagyarósd	13	-
Perenye	12	-
Szaknyér	11	-
Szalafő	84	-
Szatta	16	-
Velem	11	-
Velemér	8	-
Viszák	17	-
Alsószölnök	9	-
Apátistvánfalva	66	-
Csörötnek	13	-
Daraboshegy	12	-
Felsőszenterzsébet	7	-
Felsőszölnök	15	-

Település	Értékek száma	változás 2012-ben
Halogy	11	-
Kétvölgy	7	-
Kondorfa	12	-
Kőszeg	20	-
Magyarföld	18	-
Magyarlak	9	-
Nádasd	19	-
Őriszentpéter	51	-
Pankasz	11	-
Rábagyarmat	14	-
Szakonyfalu	14	-
Szentgotthárd	21	-
Szentgyörgyvölgy	10	-
Szőce	14	-
Döbörhegy	17	17
Nagymizdó	27	27
Petőmihályfa	52	52
Sárfimizdó	13	13
Szarvaskend	30	30
Összesen	890	139

6.2 Településrendezési eszközök és területrendezési tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Az igazgatóság 2012-ben, 79 alkalommal adott ki rendezési tervek véleményezése keretében szakmai állásfoglalást. A véleményezett terveknek csak elenyésző hányada esetében jutott vissza az igazgatósághoz az elfogadott terv, ezek vonatkozásában viszont az a tapasztalat, hogy a vélemények beépültek a tervekbe.

6.3 Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Az Országos Területrendezési Terv felülvizsgálata során, a korábbi tapasztalatokra építve javaslatot tettünk arra, hogy több őrségi, vendvidéki település belterülete is bekerülhessen a tájképvédelmi övezetbe. Az igazgatóság észrevételei, javaslatai maradéktalanul bekerültek a tervbe.

Szintén véleményeztük és tettünk javaslatokat Vas Megye Fejlesztési Koncepciójához. Ezidáig nem érkezett visszajelzés a javaslatainkkal kapcsolatban.

6.4 Tájvédelmi szakértői tevékenység

Az igazgatóság tájvédelmi tevékenysége elsősorban a hatósági munka segítésének céljával kiadott belföldi jogsegély keretein belül valósul meg. Az igazgatóság 2012-ben, 44 alkalommal művelési ág váltás, 22 esetben gyepterület helyreállításának ügyében adott szakmai állásfoglalást. Az elsődlegesen élővilág-védelmi ügyek véleményezése során is, minden esetben figyelembe vettük azok tájvédelmi vonatkozásait is.

Szélessávú optikai hálózat kiépítésének vonatkozásában az igazgatóság 4 alkalommal adott ki szakmai állásfoglalást, az eljárások során táj- és természetvédelmi konfliktus nem adódott, mivel a hálózat kiépítését jellemzően földkábelrel oldották meg.

Védett belterületen 18 esetben adott az igazgatóság építésügyi szakvéleményt. A tervezők jellemzően elfogadták, és a tervekbe beépítették a javaslatokat. A véleményezés tárgyát családi ház, mintagazdaság, pajta, termény- és géptároló építése képezte.

7. Projektek

2002-es megalakulásunk óta folyamatosan figyelemmel kísérjük az aktuális pályázati lehetőségeket. A központi költségvetési keretek szűkös volta miatt a nagyobb léptékű célok eléréséhez, de gyakran a fennmaradáshoz is szükséges a pályázati lehetőségek kiaknázása. 2011-ben 13 pályázaton dolgoztunk 2,7 milliárd Ft értékben, ami az éves költségvetésünknek több mint tízszerese!

A pályázatok jelentős fejlesztéseket, természetmegőrzési, természetgazdálkodási, környezeti nevelési, ökoturisztikai célokat szolgálnak.

2012-ben az alábbi eredményeket értük el projektek megvalósításával:

- Felújítottuk a Szalafő-Pityerszeri Népi Műemlékegyüttes épületeit és kiállítását.
- Felújítottuk a Sághegyi Múzeumot, Kőparkot és Játsszókertet, valamint Ság Vulkanösvény néven új tanösvényt hoztunk létre a Sághegyi Tájvédelmi Körzetben.
- Elkészítettük a nemzeti park élőhelytérképét, lepkekalauzt és lepkeatlaszt adtunk ki, tájékoztató táblák, film és honlap mutatja be eredményeinket. Elkészült az Őrség Fenntartható Tájhasználati Stratégiája, továbbá egy, a helyes tájhasználatra tanító társasjáték is.
- Sikeresen folytattuk a korábbi években megkezdett gyeprekonstrukciós tevékenységünket. Az érintett, 400 hektárnyi területen ebben az évben tapasztaltuk először védett növényfajok visszatelepedését.
- Megváltozott munkaképességű munkatársaink közül, a foglalkoztatásukat támogató pályázat sikeres lezárása után két főt továbbfoglalkoztattunk.
- Megvalósítottuk az országos közmunka programra benyújtott pályázatunkat, amelynek során 34 főt foglalkoztattunk.
- 307 millió forintot nyertünk erdei élőhelyrekonstrukciókra azzal a KEOP pályázatunkkal, amely az országban egyedülálló módon egy állami erdőgazdasággal való partnerségben valósul meg.
- 155 millió forintot nyertünk a legelőterületeink kezelését elősegítő infrastrukturális fejlesztésekre.
- Megkaptuk a fennmaradási engedélyt az Ökológiai átjárók és terelőfalak létesítése a Szentgotthárd Máriaújfalui Hársas tó menti közút térségében című pályázatból épített kételtű terelőfalra.
- Új terv készítését követően sikeres közbeszerzési eljárással kiválasztottuk az Őrségtől a Vendvidékig című projektünkben az Apátistvánfalvára tervezett ökoturisztikai információs centrumunk kivitelezőjét, aki megkezdte a munkát.
- Szintén sikeres közbeszerzési eljárást követően szerződést kötöttünk az Őriszentpéter Keserűszeri kutatóházunk Gyümölcs Kóstoló és Bemutató házzá való átépítésére.
- Új tervet készítettünk a Szőcei Kutatóházunk teljes felújítására.
- 350 millió forint értékben nyújtottunk be új pályázatot szarvasmarha istálló és kapcsolódó létesítményeinek építése céljából.

7. táblázat: Projektek

Projekt címe	Pályázat kódszáma	Tartalmi összefoglaló	Támogatás forrása (részletes)	Státusz	Összes költség (Ft)	Támogatás összege (Ft)
Komplex élőhely rekonstrukciós tevékenység az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén – Élőhelyvédelem és helyreállítás beruházási elemek	KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0006	Komplex élőhely rekonstrukciós tevékenység az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén: gyepek rekonstrukciója, akác-eltávolítás, növénytelepítések, kétéltű élőhelyek létrehozása, vízvisszatartást szolgáló beruházások megvalósítása	Új Széchenyi Terv KEOP-3.1.2	Támogatási szerződéssel rendelkező	193 802 637	193 802 637
Burgenlandi és nyugat-dunántúli természetvédelmi területek hálózata,	ATMOS L00038	Burgenlandi és nyugat-dunántúli természetvédelmi területek hálózata (Természetvédelmi területek elfogadottságának növelése, a területek fejlesztési lehetőségeinek feltárása és kiaknázása, turisztikai termék- és kínálatfejlesztés)	Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködés 2007-2013 ATMOS L00038	Támogatási szerződéssel rendelkező	545 982 080	511 023 713
Natura 2000 élőhelyek fenntartható hasznosítása a szlovén-magyar határ mentén, SI-HU-1-2-012	SI-HU-1-2-012	Natura 2000 élőhelyek fenntartható hasznosítása a szlovén - magyar határ mentén (Fenntartható tájhasználat lehetőségeinek felmérése, a biológiai sokféleség megőrzése)	Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködés 2007-2013 SI-HU-1-2-012	Szakmai megvalósítás véget ért, pénzügyi zárás 2013-ban	368 814 225	310 604 277

Projekt címe	Pályázat kódszáma	Tartalmi összefoglaló	Támogatás forrása (részletes)	Státusz	Összes költség (Ft)	Támogatás összege (Ft)
„Lépés előnyben”,	TÁMOP-2.4.2.B-09/1	"Lépés előnyben" (Fogyatékos, megváltozott munkaképességű munkavállalóknak munkalehetőség megteremtése, befogadó munkahelyek kialakítása.)	Új Széchenyi Terv TÁMOP-2.4.2.B	Lezárult	8 378 510	6 504 080
Kemenes Vulkan Park	NYDOP-2.1.1/C-2f-2009-0009.	Kemenes Vulkan Park (A régió történelmi és kulturális örökségének fenntartható hasznosítása és természeti értékeken alapuló aktív turisztikai programok fejlesztése)	Új Széchenyi Terv NYDOP-2.1.1/C	Lezárult	37 590 358	31 922 428
„Kulturális értékek megőrzése az Órállók földjén” című,	NYDOP-2.2.1/B-2f-2009-0001	„Kulturális értékek megőrzése az Órállók földjén” (A Szalafő belterületén lévő Órségi Népi Műemlékegyüttes állagmegóvása, kiállítási egységeinek kiegészítése a fő cél.)	Új Széchenyi Terv NYDOP-2.2.1	Lezárult	118 135 600	100 415 260

Projekt címe	Pályázat kódszáma	Tartalmi összefoglaló	Támogatás forrása (részletes)	Státusz	Összes költség (Ft)	Támogatás összege (Ft)
„Az Őrségtől a Vendvidékig”	NYDOP-2.2.1/C-2f-2009-0008	„Az Őrségtől a Vendvidékig” (A régió történelmi és kulturális örökségének fenntartható hasznosítása és természeti értékeken alapuló aktív turisztikai programok fejlesztése)	Új Széchenyi Terv NYDOP-2.2.1/C	Támogatási szerződéssel rendelkező	291 543 795	247 812 225
Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság 2012. évi közfoglalkoztatási	180-0/2012-1800	Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság 180-0/2012-1800. számú közmunkaprogram 34 fő átlaglétszám foglalkoztatása	2012 „Nemzeti Parkok” közmunkaprogram	Befejezett - pénzügyi zárás	42.394.066	42.170.003
Erdei élőhely-rekonstrukciók Vas megye védett természeti területein	KEOP – 3.1.2/2F/09-11-2011 – 0010	Erdei élőhelyrekonstrukciók Vas megye védett természeti területein Meglévő erdei feltáró utak káros hatását csökkentő berendezések, infrastruktúrák létrehozása. Bolygatott erdei élőhelyek rekonstrukciója. Nem vágásérett lucfenyvesek őshonos elegyes állománnyal való felújítása. Erdei vízháztartást szabályozó infrastruktúrák kialakítása Tőzegmohás lápok komplex rekonstrukciója A Nádasd-szöcei	Új Széchenyi Terv KEOP – 7.3.1.2	Támogatási szerződéssel rendelkező	307 552 848	307 552 848

Projekt címe	Pályázat kódszáma	Tartalmi összefoglaló	Támogatás forrása (részletes)	Státusz	Összes költség (Ft)	Támogatás összege (Ft)
		fennsík vízháztartásának rekonstrukciója				
Magas fák gyöngyei	SI-HU-2-2-013	A projekttevékenységek kivitelezése biztosítja a kaszáló gyümölcsösök biológiai sokféleségének tartós és rendszeres megőrzését, valamint biztosítja a gazdasági és társadalmi fejlődést a határ menti területeken, Muravidéken és Rába-vidéken	Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködés 2007-2013 SI-HU-2-2-013	Támogatási szerződéssel rendelkező	304 696 253	252 973 235
Legelőkezelés, természeti értékek védelmének érdekében	KEOP-3.2.0/11-2012-0012	Legelőkezeléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén: fix illetve mobil karámrendszerek telepítése, rétegvíz kutak létesítése, mezőgazdasági gépek beszerzése	Új Széchenyi Terv KEOP-3.2.0	Támogatási szerződéssel rendelkező	155 980 228	155 980 228
Szarvasmarha istállóépület létesítése	KEOP-3.2.0/11-2012-0028	állatállomány növelése érdekében istállóépület létesítése	Új Széchenyi Terv KEOP-3.2.0	Benyújtott	249 865 946	249 865 946

Projekt címe	Pályázat kódszáma	Tartalmi összefoglaló	Támogatás forrása (részletes)	Státusz	Összes költség (Ft)	Támogatás összege (Ft)
Szarvasmarha telep felújítása, korszerűsítése	KEOP-3.2.0/11-2012-0029	a földterületek bővülése miatt a meglévő szarvasmarha telep fejlesztése kiegészítő és biztonsági épületek, létesítmények építése	Új Széchenyi Terv KEOP-3.2.0	Benyújtott	111 758 636	111 758 636
Mindösszesen					2 736 495 362	2 522 385 516

8. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenységek

8.1 Ügyiratforgalom

8.1.1 Szakvélemény adás, adatközlés hatóságok részére

Működési területünk a szombathelyi székhelyű Nyugat-dunántúli, valamint a győri székhelyű Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség illetékességi területét érinti. A Nyugat-dunántúli KTVF és Igazgatóságunk együttműködését megállapodások formájában rögzítettük.

A szakértői munka és a terepi munkarészek zömét a Természetmegőrzési Osztály, valamint az Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály végezte.

A hatósági megkeresések száma 2012-ben összesen 185 volt. A szakértői közreműködések többsége környezetvédelmi és építési engedélyezési eljárás, illetve telekalakítás véleményezésére irányult.

Fegyvertartási engedélyekkel kapcsolatos adatszolgáltatásra (természetvédelmi szabálysértés) 18 esetben került sor még januárban, utána a 2004. XXIV. törvény módosulásával ez a fajta ügyiratforgalom megszűnt.

Igazgatóságunk a 347/2006. (XII.23.) kormányrendelet 37.§ e) alapján vesz részt a településrendezési, illetve térségi rendezési tervek véleményezésében. 2012 folyamán Igazgatóságunk 33 eljárásban vett részt.

8.1.2 Jelentési feladatok

Igazgatóságunk a felügyeleti szerv által kért jelentéseket, adatszolgáltatásokat az év folyamán maradéktalanul határidőre teljesítette. Elkészítette a 2011. évre vonatkozó szakmai és pénzügyi beszámolóját. Jelentést készített a 2011-ben elvégzett kutatási és monitoring feladatokról is. A Költségvetési és Gazdálkodási főosztály felé az államháztartási jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelelően eleget tettünk beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségünknek. Rendszeres tájékoztatást adtunk a közbeszerzési eljárásainkról. Humán Erőforrás osztály részére rendszeresen adatot szolgáltatunk a létszám- és bérgazdálkodásra vonatkozóan.

8.2 Szabálysértés

A 2012. évi II. törvény április 15-i hatálybalépéséig 3 esetben indítottunk szabálysértési eljárást, összesen 3 személy ellen. Mindhárom esetben pénzbírság kiszabására került sor. Ezen kívül egy áttétellel a Kormányhivaltól hozzánk került természetvédelmi szabálysértési ügyben meghozott határozatunk nem emelkedett jogerőre, mivel a külföldi elkövető lakcímét változtatott az eljárás során.

Helyszíni bírság kiszabására 1 alkalommal került sor 2012. év folyamán.

2012. április 15-e után egy szabálysértési eljárást indítottunk a Kormányhivatalnál, amely sikertelenül zárult.

8.2 Természetvédelmi bírság

A Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségen 11 eljárást indítottunk. Ezek engedély nélküli művelési ág váltással, védett, illetve fokozottan védett élőlény élőhelyének károsításával kapcsolatos ügyek voltak. Két esetben a Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságánál indítottunk eljárást engedély nélküli fakivágással, illetve idegen fafaj telepítésével kapcsolatosan.

8.4 Büntető ügyek

2012-ben Igazgatóságunk két esetben tett feljelentést a Rendőrségen természetkárosítási ügyben, egy esetben lopás, két esetben pedig rongálás miatt.

8.5 Polgári perek

2012-ben három per folyt, melyet igazgatóságunk indított.

8.2 táblázat: Bíróságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (eFt)
Szabálysértési eljárás	3	120
Helyszíni bírság	1	3

8.4 táblázat: Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	2	0	2
Lopás	1	0	1

8.5 táblázat: Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	3	0	0	3

9. Természetvédelmi őrszolgálat

9.1 Alapadatok

9.1.1 Személyi feltételek

Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálat 3 tájegységben, 11 fővel látta el feladatait, ebből 10 fő felsőfokú, 1 fő középfokú végzettségű volt. A jogszabályban előírt képesítéssel minden őr rendelkezik.

Az egyéb szükséges jogosítványokkal (maroklöfegyver vizsga, „B” kategóriás jogosítvány) is mindenki rendelkezik. Idegen nyelv ismerete 8 főnek van, német és angol nyelvből középfokú nyelvvizsgával rendelkeznek, illetve 1 főnek francia nyelvből felsőfokú nyelvvizsgája van. Egy fő PhD fokozatot szerzett.

9.1.2 Technikai felszereltség

A jogszabályban előírt egyenruházattal az őrszolgálat minden tagja rendelkezik, de a beszerzések csak a terepi egyenruhára korlátozódnak, társasági egyenruhára nem. A rendszeresen, minden tájegységben, tartott helyszíni őrszolgálat-vezetői ellenőrzések eredményeként azt az őrök előírászerűen viselik.

Jelenleg 5 gépjármű (1 db Ford Ranger, 3 db Land Rover, 1 db Suzuki Jimny) áll az őrszolgálat használatában. A Land Roverek közül 2 db 1998-as évjáratú, 1 db 2002-es évjáratú, cserére szorul, a többi jármű műszaki állapota jó. Az őrszolgálat minden tagja rendelkezik szolgálati mobiltelefonnal, kézi távcsővel. Tájegységenként 1 db spektív (állványos távcső) áll rendelkezésre.

Az őrszolgálat használatában van még 6 db digitális fényképezőgép, 6 db GPS készülék, továbbá két túrakenu (2 és 3 személyes).

9.1.3 Polgári természetőrök

2012-ben négy fő vizsgázott le és csatlakozott polgári természetőreinkhez, így 22 fő segíti már munkánkat. Sérült madarak begyűjtésében, monitoring feladatokban és közös hétvégi szolgálatban is lelkesen részt vesznek.

9.2 Feladatellátás

9.2.1 Hatósági feladatellátás

A szolgálatteljesítés jelenleg legjellemzőbb módja a hatósági őrzés rendszeres terület bejárással, kiemelten a tavaszi tőzike, a hóvirág és a kockás liliom virágzási idejében. Utóbbit a legfrekvenciáltabb területekre koncentráltuk, folyamatos ügyeletet biztosítva a virágzási időszakban, különösen a hétféteken.

A tárgyévben 1 helyszíni bírságot szabtuk ki, 3 szabálysértési eljárást folytattunk le.

9.2.2 Együttműködés más hatóságokkal

Rendszeresen együttműködtünk - a megkötött együttműködési megállapodások alapján - a területileg illetékes rendőri, katasztrófavédelmi szervekkel, valamint a polgárőrséggel. Közös járőrszolgálatot láttunk el a rendőrhatóság tagjaival, elsősorban a védett területeken végzett

engedély nélküli közlekedés visszaszorítása, illetve a saját vagyonekezelésben lévő erdők vagyonevédelme érdekében. Munkánkat 22 polgári természetőr segítette.

9.2.3 Nem hatósági feladatok ellátása

A hatósági, szakhatósági eljárásokban a Nyugat-dunántúli KTVF az Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának bevonását kérte, elsősorban a friss terepi információk szükségessége, a helyszíni bejárások és a határozatokban foglaltak ellenőrzése miatt.

Rendszeresen végeztük a védett-, fokozottan védett, illetve Natura 2000 jelölőfajok monitoringját.

Az örök részt vettek az élőhelymegőrzési, terület-fenntartási munkákban, KEOP pályázatok lebonyolításában, irányították a közmunkás brigádok munkáját örkerületükben.

Szükség szerint az örök részt vettek az ökoturisztikai osztály feladataiban.

Egy természetvédelmi ör a Természetmegőrzési Osztály munkájában is részt vett. Három ör az Észak Vasi Területkezelési Osztály munkáját segítette, így ellátták a sérült madarak gondozását, illetve a Chernel-kert és a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont működtetésében is részt vettek.

Két természetvédelmi ör átmenetileg a Területvásárlási Csoport munkájában vesz részt, így az egy fő természetvédelmi örré jutó terület gyakorlatilag nagyobb, mint amelyet az alábbi táblázat mutat.

9.3 Fejlesztési tervek

Az őrszolgálat technikai eszközeit tekintve elsősorban kézi GPS készülékek és digitális fényképezőgépek beszerzése szükséges, valamint számítástechnikai eszközök cseréje, további beszerzése is kívánatos. GPS készülék és fényképezőgép terén az állapotot néhány készülék beszerzésével sikerült ugyan javítani, de a régi készülékeknek folyamatos a kiesése. Az 1998-as és 2002-es évjáratú gépkocsik lecserélése is indokolt lenne a költséghatékonyság hosszú távú javítása miatt is.

Fejlesztési elképzeléseinkben szerepel két tájegységiroda, illetve tárolóhelyiség kialakítása is Szócén és Apátistvánfalván.

Élőhelymegőrzési, területfenntartási feladatainkhoz egy Őrszolgálat használatában álló kisebb traktor és a hozzá tartozó munkaeszközök beszerzését is indokoltnak tartjuk.

Tekintettel arra, hogy a működési területünk északi részén dolgozó örök sok egyéb a madármentő telephez, Chernel-kerthez és Látogatóközpont-hoz kötődő feladatot is ellátnak, örkerületeik nagyok (sok Natura 2000 területtel) ezért ezen a területen mindenképpen szükséges a létszámfejlesztés és minimum 2 gépkocsi beszerzése. Szintén elkerülhetetlen a minimális feladatellátáshoz a Felső-Rába Völgye Természetvédelmi Tájegység és az Őrség természetvédelmi Tájegység 1-1 fő gépkocsival ellátott örrel történő megerősítése. A Természetvédelmi Őrszolgálat országos átlagának eléréséhez összesen 8 fős létszámbővítés lenne szükséges.

8. táblázat: Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	10	1	11

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	30448	4946	99638
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)*	4515	261,7	6818

Helyszíni bírságok száma	1
Szabálysértési eljárások száma	3
Természetvédelmi bírság kiszabására irányuló elj.	11
Az igazgatóság által tett feljelentések száma	7

*nem védett Natura 2000 területek nélkül

** nem természetvédelemmel kapcsolatos feljelentés

10. Költségvetés és vagyon

10.1 Kiadások

Igazgatóságunk 2012. évi tervezett eredeti előirányzata 313.290 e Ft, ezzel szemben az év végi módosított előirányzat 1.370.241 e Ft, a kiadási teljesítés 1.010.209 e Ft.

Az előirányzat módosítás főbb jogcímei:

Jogcím	Összeg (e Ft)
Országgyűlés hatáskörben	
Kormányzati hatáskörben	100.782
Felügyeleti hatáskörben	68.336
Intézményi hatáskörben	887.833

Az elemi költségvetésben meghatározott 313.290 e Ft kiadási előirányzat közel 50%-a a személyi juttatások tervezéséhez kapcsolódott, mindössze 110 Millió Ft volt dologi kiadásokra tervezhető, melyből az év folyamán kétszer került sor zárolásra.

Első ízben az 1122/2012. (IV.25) Korm. határozat alapján rendelték el az Igazgatóság számára zárolást a dologi kiadások tekintetében, 2,6 Millió Ft összegben. Másodízben az 1428/2012. (X.8.) Korm. határozat alapján került sor zárolásra 2 Millió Ft összegben, szintén a dologi kiadásokból. A zárolások túlélése miatt takarékosági intézkedéseket vezettünk be, amelyek az Igazgatóság gazdálkodási stabilitását, működőképességét segíti elő.

A második 2 Millió Ft-os zárolást az 1122/2012. (IV.25.) Korm. határozat feloldotta.

A pályázati pénzek folyósításának kiszámíthatatlansága, illetve a többszöri zárolás óvatos, jól átgondolt, takarékos gazdálkodásra kényszerített bennünket. Az évközi nehézségek következményeként az év folyamán több alkalommal kritikus volt az anyagi helyzet, azonban likviditási probléma nem merült fel. Felhalmozási kiadásra a költségvetésünkben 46,8 Millió Ft-ot biztosított a Minisztérium, azonban a tervezett személygépkocsi beszerzése sajnos a beszerzési tilalom miatt nem valósulhatott meg.

Sajnálatos, hogy a beszűkült anyagi lehetőségeink miatt szakmai feladatok ellátására (fajvédelem, élőhely rehabilitáció stb.) minimális összeget tudunk fordítani, a szűkös dologi költségvetésünk, valamint az évközi zárolások nem tették ezt lehetővé.

10.2 Bevételek

Igazgatóságunk 2012. évben 1.251.813 e Ft pénzforgalmi bevételt realizált. A 2011. évről áthúzódó felhasználható előirányzat-maradványa 100.089 e Ft volt.

Bevételeink túlnyomó részét a költségvetési támogatás, illetve a pályázati pénzek (KEOP, ROP, TÁMOP, közmunkaprogram) tették ki. A tervezett saját bevételi összegek teljesültek, azonban az idegenforgalom területén aggályosnak tartjuk, hogy a szállásépületünk irodává alakítása következtében nem tudunk egy osztálynyi csoportot elszállásolni. Ebből adódóan az

erdei iskolai programjaink, valamint az ebből származó bevételünk jelentős mértékben csökkenni fog.

A mezőgazdasági támogatások a vagyongazdálkodás terén felmerült működési kiadások finanszírozásában nyújtottak segítséget. Az engedélyezett létszámkeretünk nem adott lehetőséget elegendő létszámú munkatárs alkalmazására, így a saját bevételből kellett megteremtünk a foglalkoztatáshoz szükséges anyagi fedezetet.

A bevételeink kiemelkedő részét a pályázati pénzek tették ki. A finanszírozáshoz minden esetben előleget igényeltünk, a megvalósításukhoz szükséges önerőt – amennyiben szükség volt rá - a felüyeleti szervünk biztosította.

Közmunka program keretében a Belügyminisztérium átlagosan 37 fő foglalkoztatását finanszírozta, illetve lehetőségünk volt a foglalkoztatással kapcsolatos eszközök, szerszámok megvásárlására is.

Három főt foglalkoztattunk Munkaügyi Központ által biztosított támogatással, 5 főt pedig pályázati pénzből.

A közmunkaprogram és egyéb foglalkoztatási programok nélkül az Igazgatóság a feladatait ellátni nem tudta volna.

10.3 Vagyon

Az Igazgatóság vagyonának alakulását a 10.3. táblázat mutatja.

10.3.1 Befektetett eszközök

Lásd a 10.3.1 táblázat

A Befektetett eszközök között a legjelentősebb változás az Ingatlanok körében következett be.

A Kormány az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 27. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében, az Őrségi Nemzeti Park területén fekvő, külföldiek által használt egyes termőföldek állami tulajdonba vétele és a külföldiek jogellenes tulajdonszerzésének megakadályozása érdekében 2012. évben összesen 550 millió forint átcsoportosítását rendelte el.

Az intézkedés következtében Igazgatóságunk kiadási és támogatási előirányzata a Kormány hatáskörében végrehajtott módosítással – 550 Millió Ft-tal emelkedett. A biztosított összeg kötelezettségvállalással terhelt, részben adásvételi szerződésekkel, részben kisajátítási eljárásokkal lefedett.

Az 550 Milliós keretösszegeből 2012. évben pénzügyileg teljesített 375 221 e Ft, a fennmaradó 174 779 e Ft kifizetése a kisajátítási eljárások elhúzódása miatt áthúzódik 2013. évre.

10.3.2 Forgóeszközök

Lásd a 10.3.2 táblázat

10.4 Épületek

A volt TSZ major területén 2011. évben elkészült a szociális épület, azonban a használatbavételi engedély megszerzése, emiatt az üzembe helyezés is áthúzódott a 2012. évre.

A Pityerszeri műemlékegyüttes, valamint a Sághegyi Múzeum felújítása 2012 nyarán befejeződött, mindkét beruházás pályázati forrásból valósult meg.

Továbbra is komoly gondot jelent, hogy az irodaházunkban szinte elviselhetetlen körülmények között dolgoznak a munkatársaink. Ennek a problémának a megoldására vásároltuk meg 2011-ben az őriszentpéteri önkormányzattól az „Őrségi Fogadó” ingatlant, mely több mint egy hektáros területet jelent, melyen egy régi szálloda épület, illetve négy darab jó állapotú faház helyezkedik el. Az év végén árajánlatokat kértünk be tervező cégektől a régi szálloda épület irodaházzá való átalakítása ügyében. A 2013. évben célkitűzésünk, hogy építési engedélyes tervvel rendelkezünk. Ezután tudnánk továbblépni az irodai elhelyezési problémák megoldása kapcsán.

10.5 Eszközök

A 2012. évi költségvetésben tervezett 1 db személygépkocsi beszerzése a beszerzési tilalom miatt meghiúsult, azonban beszerzésre került 1 db Ford Tranzit tehergépkocsi.

Az újonnan beszerzett tárgyi eszközök (1 darab spektív, 5 db távcső, 2 db digitális fényképezőgép, 10 db számítógép) túlnyomó része pályázati forrásból került beszerzésre, saját forrásból húsz darab mobiltelefont vásároltunk.

10.1 táblázat: Kiadások

		Teljesítés (eFt)
Működési kiadások	Személyi juttatás	179.415
	Munkaadót terhelő járulék	43.684
	Dologi kiadások	250.065
	Előző évi előirányzat maradvány átadás fejezeti kezelésű előirányzatnak	458
Felhalmozási kiadások	Intézményi beruházási kiadás	536.587
	Felújítás	0
	Egyéb felhalmozási kiadás	0
	Előző évi előirányzat maradvány átadás fejezeti kezelésű előirányzatnak	0
Kiadások összesen		1.010.209

10.2 táblázat: Bevételek

		Teljesítés (eFt)
Bevételek	Működési	298.139
	Felhalmozási	585.222
Költségvetési támogatás	Működési	267.222
	Felhalmozási	101.230
Pénzforgalom nélküli bevétel		87.790
Összes bevétel		1.339.603

10.3 táblázat: Vagyon

	Bruttó érték	Értékcsökkenés	Nettó érték
Immateriális javak	13.324	12.589	1.426
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	1.701.545	113.202	1.588.343
Befejezetlen beruházás	128.141	0	128.141
Gépek, berendezés, felszerelés	182.945	140.582	42.363
Járművek	152.091	128.063	24.028
Tenyészállatok	40.672	19.560	21.112

10.3.1. táblázat: Befektetett eszközök

	Előző évben (eFt)	Tárgyévben (eFt)
Szellemi termékek	1.514	1.426
Immateriális javak összesen	1.514	1.426
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	989.385	1.588.343
Gépek, berendezések és felszerelések	32.745	42.363
Járművek	29.438	24.028
Tenyészállatok	23.951	21.112
Beruházások, felújítások	259.783	128.141
Tárgyi eszközök összesen	1.335.302	1.335.302
Tartósan adott kölcsön	1.190	1.887
Befektetett pénzügyi eszközök összesen	1.190	1.887
Befektetett eszközök összesen	1.338.006	1.807.300

10.3.2. táblázat: Forgóeszközök

	Előző évben (eFt)	Tárgyévben (eFt)
Anyagok	2.889	1.050
Befejezetlen termelés és félkész termékek	6.281	14.516
Növendék-, hízó és egyéb állatok	22.655	30.561
Késztermékek	7.015	19.095
Áruk, betétdíjas göngyölegek, közvetített szolgáltatások	10.790	8.409
Készletek összesen:	49.630	73.631
Követelések áruszállításból és szolgáltatásból	959	3.532
Egyéb követelések	0	391
Követelések összesen	959	3.923
Elszámolási számlák	100.089	370.926
Idegen pénzeszközök	139.628	98.869
Pénzeszközök összesen	239.717	469.795
Egyéb aktív pénzügyi elszámolások	0	2.133
Forgóeszközök összesen	290.306	549.482

10.4 táblázat: Épületek

Az épület típusa	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda (Őrségi Fogadó ingatlan)	3	0
Szolgálati lakás	1	0
Látogatóközpont	1	0
Fedett kerékpártároló	1	0
Faház	4	0
Portaépület + vizesblokk	1	0
Szociális épület	1	0
Tanya (volt TSZ major 6 épülettel)	6	0
Állattartó épület	3	0

10.5 táblázat: Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	40	0
Terepjáró	10	0
Egyéb gépjármű	5	1
Motorkerékpár	0	0
Kerékpár	68	0
Vízijármű	2	0
Videokamera	0	0
Digitális fényképezőgép	18	2
Hagyományos fényképezőgép	1	0
Spektív	3	1
Kézitáveső	20	0
Éjjellátó készülék	1	0
Számítógép (notebook)	46	10
Mobiltelefon	34	20

11. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

11.1 Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

11.1.1 Látogató- és oktatóközpontok

Őriszentpéter: Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont

A Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont szállásépülete eredeti funkcióját (erdei iskolai szálláshely) a kényeszerű ágyszám csökkentések miatt egyre kisebb mértékben tudja betölteni. Az ágyszám csökkentések oka a dolgozók kezdettől fogva fennálló, fokozódó elhelyezési hiányosságaiból adódik, hiszen az Igazgatóság alapítása óta az irodai elhelyezés kényeszerűségéből a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpontban történik. Így az oktatóközpontban szállóvendégeket a 2012-es évben már nem tudtunk fogadni. Az erdei iskolai programot más fenntartásban lévő kereskedelmi szálláshely bevonásával tudtuk megoldani. Oktatóközpontunk előadóterme természetesen az erdei iskola belső foglalkozásainak lebonyolítása mellett több konferencia, természetvédelmi előadás, továbbképzés számára biztosított kulturált előadóteret.

A központ szállásépülete mögött egy fedett kerékpártároló szolgálta az ide érkező csoportok kényelmét. Ezen kívül egy bemutatói célra létrehozott nyitott pajtaépületben található archaikus kerámiaégető kemence, egy tökmagolajütő és egy állatsimogató bővítette az oktatóközpont kínálatát.

A Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont éves karbantartási munkálatait és a hozzá tartozó terület fenntartását 2012-ben is elvégeztük.

A Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont fogadóterében működő Tourinform Őrség iroda a nemzeti parkról, valamint a nemzeti park területén lévő turisztikai szolgáltatásokról adott egész évben naprakész információt. Az iroda működtetése óta a nemzeti parki szolgáltatások keresettsége, kiejánlási lehetősége, a keretein belül üzemeltetett ajándékbolt forgalma egyértelműen megnőtt. A Tourinform Őrség 10.992főt szolgált ki 2012-ben. Jó kapcsolatot ápolt a helyi turisztikai szolgáltatókkal (165 közvetlen ügyfél). Aktívan vett részt a marketing és promóciós feladatok ellátásában. A Magyar Turizmus Zrt. értékelése alapján az éves teljesítményünket különböző szempontok alapján 98%-ra minősítették. A fogadóterben továbbra is nagy népszerűségnek örvend az Értékeinkért Alapítvány által tartós használatra adott 52 db liofilizált gombából álló gyűjtemény.

Kőszeg: Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont

Az Európai Unió támogatásával 2006-ban felépült, a 2010-ben az év látogatóközpontja címet elnyert Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban olyan kiállítások látogathatók, melyek híven szemléltetik a környék jellegzetes élővilágát. Interaktív kiállítótermünkben a gyerekek játékos formában ismerkedhetnek a természettel. A hét kiállító-egységben a madarak életét kísérhetik figyelemmel. A központ mellett található arborétumban madárgondozó telep működik: sebesült baglyokat és más ragadozó madarakat ápolunk. A látogatóközpontban multimédiás konferenciaterem, a parkban óriás puzzle, sövénylabirintus várja a vendégeket. A Bechtold István Látogatóközpont egész éves üzemeltetését, karbantartását 2012-ben is elvégeztük. (Ezt a feladatot elsősorban az Észak-vasi osztály végzi.)

11.1.2 Tanösvények

1. Rezgönyár Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
2. Sárgaliliom Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
3. FÜRGE Cselle Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
4. Szomoróczy Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
5. Szala menti Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
6. Felsőszéri Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
7. Körtike Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
8. Hármashatár Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
9. Rába-menti Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
10. Nyugati Pont Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
11. Rókagomba Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
12. Áfonyás Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
13. Malomgát Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
14. Tőzegmohás láprét Tanösvény (kezelő: ÖNPI)
15. Védett növényeket bemutató tanösvény (Chernel-kert, Kőszegi TK) (kezelő: ÖNPI)
16. Madárvédelmi Tanösvény (Chernel-kert, Kőszegi TK) (kezelő: ÖNPI)
17. Búbos cinege Élményösvény (Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont) (kezelő: ÖNPI)
18. Csillaghúr Tanösvény (Kőszegi TK) (kezelő: Írottkö Natúrparkért Egyesület)
19. Királyvölgyi Tanösvény (Kőszegi TK) (kezelő: Írottkö Natúrparkért Egyesület)
20. Sághegyi Tanösvény (Sághegyi TK) (kezelő: ÖNPI)
21. Geológiai Tanösvény (Sághegyi TK) (kezelő: ÖNPI)
22. Ciklámen Tanösvény (Kőszegi TK) (kezelő: Szombathelyi Erdészeti Zrt.)
23. Írottkö Tanösvény (Kőszegi TK) (kezelő: Írottkö Natúrparkért Egyesület)
24. Óriások útja tanösvény (Kőszegi TK) (kezelő: Írottkö Natúrparkért Egyesület)
25. Égig érő tanterem tanösvény (kezelő: Általános Iskola, Apátistvánfalva)
26. Hársas Tanösvény (kezelő: Szentgotthárd Város Önkormányzata)
27. Réti orchideák tanösvény (kezelő: Kétvölgy Község Önkormányzata)
28. „Hegypásztorok útja” Tanösvény (kezelő: Hegypásztor Kör Oszkó)
29. Töllös Tanösvény (kezelő: Értékeinkért alapítvány)
30. 2012-ben öt tanösvény tábla megerősítésére, 4 tanösvény-irányító tábla cseréjére volt szükség, a Sárgaliliom és a Szala-menti, valamint a Rókagomba tanösvényeken.

11.1.3 Egyéb bemutatóhelyek

Őrségi Népi Műemlék-együttes

A Szalafő - Pityerszeren található Őrségi Népi Műemlék-együttes épületei a 2012-es évben is hűen szolgálták az Őrségbe látogatók ismereteinek bővítését a népi építészettel kapcsolatban. Az épületegyüttes felújítása a 2011-es esztendőben az NYDOP program kapcsán „A Kulturális értékek megőrzése az őrállók földjén” című pályázatból megkezdődött, átadására 2012 szeptemberében került sor.

Új kiállítási egységek létrehozása (Szalafő helytörténeti kiállítás, Természettudományi kiállítás, mezőgazdasági gépek, régi termelőeszközök, terményminták kiállítási egységei) és a népi lakószobák berendezési tárgyainak bővítése, konzerválása is megvalósult. Látogatószámunk az előző évhez képest a felújítási munkák ellenére nőtt, 23.563 fő látogatta a műemlékegyüttest. Az Őrségi Népi Műemlék-együttes 2012-ben is a térség leglátogatottabb bemutatóhelyeként működött, az odaérkezőket felkészült, váltott műszakban dolgozó

szakvezetők várták. A műemlék-együtteshez tartozó büfé és szatócsbolt helyiségeket felújítottuk. A műemlékegyüttes területét és teljes környezetét egész évben karbantartottuk.

Sághegyi Múzeum

A Sághegyi Múzeum teljes felújítása, interaktív kiállítási egységekkel való kiegészítése, a teljes kiállítási anyag megújítása és szezonális üzemeltetése. Jelentős látogatószám gyarapodást regisztrálhattunk a felújítás miatti csonka évben is. 2012-ben 2200 látogató volt (a felújítás előtti évben 1233 fő volt a látogatók száma). (Ezt a feladatot elsősorban az Északvasi osztály végzi.)

Jövőbeli ökoturisztikai információs centrum

A fentieken kívül a ROP „Az Őrségtől a Vendvidékig” c. pályázat keretén belül elkészült az apátistvánfalvi ökoturisztikai információs centrum engedélyes terve és megtörtént a kivitelezői közbeszerzéses eljárás lefolytatása. Kivitelezés 2013-ban várható.

Keserúszeri vendégház

A Keserúszeri Vendégház 16, a Sátorozó hely 30 fős kapacitásával elsősorban családoknak, baráti társaságoknak, kerékpáros,- és bakancsos turistáknak, nyári táborozóknak jelentett ideális szálláslehetőséget. 2012-ben itt is megvalósult az épületek karbantartása, a hozzá tartozó terület folyamatos gondozása. A látogatók zömét a családok jelentették.

11.1.4 Társadalmi kapcsolatok

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság turizmusának eredményessége és hatékonysága érdekében munkatársaink az alábbi PR feladatokat végezték el:

Honlap

Igazgatóságunk a 2012-es esztendőben két honlapot gondozott. Az Igazgatóság központi honlapját és a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont honlapját. A központi honlapon átfésültük a statikus információkat és aktualizáltuk, kibővítettük azokat a védett természeti területek, a gyakorlati természetvédelem, a kutatás, monitoring, az agrár-környezetgazdálkodás, a projektek és az ökoturizmus témakörökben. E mellett mindkét honlapon az aktuális információkat (szakmai hírek, rendezvények, aktuális túrák, kiállítások, akcióprogramok) pedig az adott esemény időszerűsége alapján egész évben gondosan feltüntettük. Az igazgatósági honlapon szereplő információk frissítését az egyes osztályok jelzése alapján a Környezeti-nevelési és Ökoturisztikai Osztály kijelölt dolgozója, illetve a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont honlapjának frissítését ott szolgálatot teljesítő kollega végezte. További feladatot jelentett még a Tourinform Őrség által működtetett NETA rendszer folyamatos feltöltése és frissítése is. Ezen kívül létrehoztuk és aktualizáltan működtettük az ŐNP facebook oldalát is.

Turisztikai szakkiállítások, vásárok

A budapesti Utazás 2012 vásáron, 2 standon jelentünk meg: a nemzeti parkok központi standján és a Magyar Turizmus Zrt EDEN standján.

Ezen kívül a Vörösmarty téren rendezett Húsvéti Vásárra és a Vajdahunyad várban szervezett „Gyepről az asztalra”, valamint a Kossuth téri Föld Napi programokra látogattunk el a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezésében Részt vettünk a Zöld Szentgotthárd rendezvényen, az Opel nyíltnapon, valamint az Őrségi Vásáron. Megjelenéseink szervesen illeszkedtek mind az Igazgatóság közvetlen, mind a térségi turizmusban betöltött közvetett céljaihoz. A közvetlenül az egyes kiállításokon regisztrálható konkrét foglalkozásokon kívül, másodlagos hozadékként nyugtázható a régiós és országos, határmenti szakmai szervezetekkel való együttműködési kapcsolatok ápolása, kiterjesztése, illetve a természetvédelemi orientációjú bemutatás, a nemzeti parki attrakciók népszerűsítése.

Több kiállításon is kiemelt helyet, beszámolási, tájékoztatói lehetőséget kaptunk. Megjelenéseink hozzájárultak (a recesszió ellenére) a nemzeti parkba érkező látogatók számának megőrzéséhez, bizonyos kiejárlott szolgáltatásoknál (speciális természetismereti programok, hosszú hétvégékre időzített szakvezetéssel egybekötött programok) a növekedéséhez.

Egyéb kommunikációs csatornák

Ebben az esztendőben is nagy hangsúlyt fektettünk a hozzánk érkező vendégek korrekt, naprakész tájékoztatására, illetve a turistákkal folytatott helyi kommunikációink, szakvezetéseink színvonalára. Annál is inkább, hiszen valljuk a legjobb reklám a személyes pozitív élmény. (A Tourinform Őrség irodában a következő számú megkereséseket regisztráltuk a 2012-es évben: személyes 10872 fő, telefonos 1531 fő, E-mailes 958 fő)

Turisztikai programjainkat, rendezvényeinket, nemzeti parkunkat érintő fontosabb eseményeket koncentráltan időzített, a fokozott érdeklődésre számot tartó helyeken történő plakátolás és az érdeklődési körönként célzottan eljuttatott direkt mailek mellett az alábbi médiákban népszerűsítettük:

- Vas Népe napilap
- Rábavidék térségi hetilap
- Szombathelyi Est
- Greenfo - honlap
- Club Rádió
- Magyar Rádió
- Nyugat- Rádió
- A mi otthonunk
- Heti válasz
- Népszabadság
- A régió rádiója mr6
- GOTTHÁRD TV
- PORABJE szlovén nemzetiségi hetilap

A következő médiumokban jelentek meg rólunk írások:

- MTV1

- RTL Klub
- Magyar Rádió
- Nyugat- Rádió
- Sopron Rádió
- Vas Népe
- Magyar Nemzet
- Magyar Hírlap
- Népszabadság
- Népszava
- National Geographic Magyarország
- Greenfo
- Természetbúvár
- Turizmus Trend
- Porta
- Napi Online
- FigyelőNet

11.2 Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

11.2.1 Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmény nem került átadásra a 2012. évben. Felújítása és látogatóbarát berendezése fejeződött be a Szalafő-Pityerszeren lévő Órségi Népi Műemlék-együttesnek, valamint a Sághegyi Múzeumnak.

11.2.2 Szakvezetéses túrák

2012-ben nagy népszerűségnek örvendő működtek garantált túráink. Június 25-től augusztus 24-ig, a hét három napján, azonos időpontban, azonos kiindulási hellyel kezdődtek túrák. A természetismereti garantált túrák a nyári szezon mellett Szent György naptól Márton napig kalauzolták végig a látogatókat a védett értékek között.(összesen 10 alkalommal, 539 résztvevővel).

Előzetesen bejelentkezett csoportoknak szakvezetést nyújtottunk egész évben. (összesen 43 alkalommal, 2236 résztvevővel)

Lovas turisztikai szolgáltatások (alkalmi szekértúrák) előzetes megrendelés alapján valósultak meg, valamint a nyári garantált túraprogramok keretében. (összesen 39 alkalommal, 1127 résztvevővel)

Az 54 db kerékpárral rendelkező kerékpárparkunk beváltotta a hozzá fűzött várakozásokat. Ez mind a kölcsönzők számának gyarapodásában, mind a bevételben realizálódott (410 db kölcsönzött kerékpár). 410 fő

2012-ben a fentiekén kívül az alábbi változatos tevékenységi formákkal vártuk a turistákat:

Speciális természetismereti programok márciustól októberig (összesen 11 alkalom, 662 résztvevő)

A Magyar Nemzeti Parkok Hete program eseményei 7 túraalkalom, 59 résztvevő).

2012-ben a szakvezetések rendszerében, a természetvédelmi célok mentén, a fogyasztói igényekhez rugalmasan alkalmazkodva hangsúlyeltolódás következett be. A csoportos látogatók száma csökkent, a családi turizmus aránya nőtt. Jellemzővé vált a hosszú hétvégék fogyasztói preferálása. Az átlagos tartózkodási idő rövidült. Ezekhez a sajátosságokhoz alkalmazkodva alakítottuk ki a specifikus és populárisabb garantált túrák rendszerét három természetbarát mozgásformára építve: gyalog, kerékpáron, szekéren. A garantált túrák időpontválasztásainál az előző évek statisztikai adatait vettük alapul. A témaválasztást pedig az ezen időszakban bemutatható értékekre alapoztuk.

A rendezvények időpontválasztásánál is a potenciálisan nagyobb érdeklődésre számot tartható időszakokat preferáltuk, illetve a mások által szervezett rendezvények programjainál is megjelentünk szakvezetésekkel, nemzeti parki promócióval.

11.2.3 Erdei iskolák

A 2012-es évben komplett erdei iskolai szolgáltatást 94 fő diák és 10 fő kísérő vett igénybe. Összesen 15 alkalommal nyújtottunk szakvezetést erdei iskolai program keretében. Erdei iskolai szállásunk ebben az évben már nem tudott üzemelni, hiszen férőhelyeit irodai helyhiány miatt kénytelenek voltunk megszüntetni.

11.2.4 Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Az Igazgatóság egész évben folyamatosan ellátta a környezeti neveléssel kapcsolatos feladatokat. Jó kapcsolatot ápoltunk a helyi óvodával, térségi általános és középiskolákkal, valamint felsőfokú oktatási intézményekkel is. Az iskolák részére sok esetben terepi helyszínt, valamint szakmai segítséget nyújtottunk a tananyag könnyebb elsajátítása érdekében. Igény esetén előadásokat, valamint rendszeres szakköri foglalkozásokat tartottunk természetismeret, természetvédelem témakörhöz kapcsolódóan.

A nemzeti park területén lévő általános iskolákban téli előadásokat, terepi foglalkozásokat tartottunk, a szaktanárokkal egyeztetett időpontokban. Ezek célja az iskola közvetlen környezetében lévő természeti értékek fókuszba állítása, a természetvédelem népszerűsítése, a természetvédelmi őrszolgálat tagjainak bemutatkozása, tevékenységük megismertetése volt.

Iskolai, óvodai környezeti nevelés segítése:

Az őriszentpéteri Katica óvoda középső és nagycsoportos gyerekeinek évszakos bontásban természetismereti foglalkozásokat tartottunk. Az óvodát tovább segítettük a madárbarát ovi program megvalósításában. Jeles napok, terepi foglalkozásokon 406 fő vett részt.

Együttműködési megállapodások, illetve tehetséggondozás, természetismereti vetélkedőprogramok keretében az alábbi iskolák környezeti nevelési munkáját segítettük:

- Zalalövői Általános Iskola
- Felsőszölnöki Kossics József Általános Iskola és Óvoda
- Őriszentpéteri Körzeti Általános Iskola
- Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda Apátistvánfalva

- Kölcsey utcai Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Körmen
- Pankasz, Kisrákos, Viszák Általános Iskolája
- Csaba József ÁMK, Csákánydoroszló
- Kossuth Lajos Általános Iskola, Egyházsrádóc
- SZOI Vörösmarty Mihály Gimnázium, Szentgotthárd
- III. Béla Szakképző Iskola, Szentgotthárd

Természetismereti vetélkedők

Többfordulós „Táj és ember” vetélkedőt 2012-ben is lebonyolítottuk. A vetélkedőt az Őrségi Nemzeti Park területén lévő iskolák tanulói számára hirdettük meg. A vetélkedőre 34 csapat 135 diákja jelentkezett. Ezen kívül egy-egy iskolában tehetséggondozói tevékenységet is végeztünk, több tanuló felkészülését segítettük tanulmányi versenyeken, Sikert az Őriszentpéteri természetismereti szakkör tanulói arattak: a BISEL országos vetélkedőn 1. helyezést értek el.

A környezeti nevelési feladatok ellátása terén, csakúgy, mint az ökoturizmus területén a létszámhiány jelentette a legfőbb problémát. Az Igazgatóság alapítása óta folyamatosan fennálló létszámhiány a szakterület sikerei ellenére ebben az évben is fennállt. A feladatellátás a csekély számú szak alkalmazotti létszám erőn felüli teljesítménye mellett csak az alkalmi közmunkás állomány bevonásával, illetve a szakvezetésekben bővelkedő időszakokban esetenkénti őrszolgálati segítség igénybevételel volt lehetséges.

A Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont szállásépülete eredeti funkcióját (erdei iskolai szálláshely) a kényyszerű ágyszám csökkentések miatt egyre kisebb mértékben tudja betölteni. Az ágyszám csökkentések oka a dolgozók kezdettől fogva fennálló, fokozódó elhelyezési hiányosságaiból adódik, hiszen az Igazgatóság alapítása óta az irodai elhelyezés önálló igazgatósági központ híján kényyszerűségből a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpontban történik. Így a szállásépületében 2012-ben teljesen megszűnt a szállásfunkció. Ez az erdei iskolai szolgáltatást igénybevevők számának csökkenésével is járt.

Megoldást más Igazgatóságok gyakorlatának megfelelően egy, a dolgozók elhelyezését kulturált körülmények közt lehetővé tévő irodaépület megépítése, illetve a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont eredeti funkciójának visszaállítása, valamint az ökoturisztikai és környezeti nevelési szakterület létszám bővítése jelenthetne.

11.2.5 Kiadványok

Igazgatóságunk a 2012-es évben megjelentette Turisztikai programajánló 2012 című kiadványát, valamint a ROP „Kulturális értékek megőrzése az Őrállók földjén” c. projekt kapcsán az „Őrség-kulturális értékek az Őrállók földjén” c. kiadványt is.

11.2.6 Látogatóstatisztika

Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont

2012-ben a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpontot mintegy 10992 fő látogatta, ebből a Tourinform Őrség iroda látogatottsága 10872 fő volt.

Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont

A Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont látogatószáma az alábbiak szerint alakult: normál jegyet 5510 fő, családi jegyet 161 fő váltott, ingyenesen 1417 fő látogatta az intézményt, így összesen 7088 fő látogatót regisztráltunk 2012-ben.

A látogatószám kiegészül még a kiállítás megnyitókön, illetve az előadásainkon megjelentekkel, mintegy 336 fővel.

Órségi Népi Műemlék-együttes

Az Órségi Népi Műemlék-együttes látogatói: 11163 felnőtt, 11950 diák és nyugdíjas, így 23113 belépőjegyet vásárló látogatta. Az ingyenes látogatók száma 450 fő volt. Itt szeptemberig tartott a műemléki felújítás, mégis az előző évhez képest enyhén nőtt a látogatószám. Ennek okai a helyzethez igazodó látogatómenedzsment, illetve a műemlék-együtteshez szervezett sikeres rendezvények voltak.

Sághegyi Múzeum

A Sághegyi Múzeumban 2200 fizető látogató volt, úgy, hogy a múzeum felújítása év közben fejeződött be. Így is az előző évekhez képest jelentősen nőtt a látogatószám.

Szakvezetés, garantált túrák

Szakvezetést, garantált túrát 3496 fő vett igénybe, 176 alkalommal vezettünk csoportot. Az előzetesen bejelentkező csoportok mellett egyre nagyobb a családosan szakvezetést igénylők száma. Ehhez alkalmazkodva indítottunk egyre több garantált természetismereti túrát gyalog, kerékpáron, szekéren.

Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény

A nyílt napok, jeles napok résztvevői(406 fő) általában iskolások, így ezen szemléletformálást célzó szolgáltatások nem térítésesek. A saját szervezésű rendezvényeink általában a turisták által látogatottabb hétvégékhez, ünnepekhez kötődtek (3338 fő).

Erdei iskolai program

A programban részt vevők számának (104 fő) csökkenésének oka az erdei iskolai szálláshelyünk megszüntetésének kényszerűsége volt.

Kerékpárkölcsonzés

E szolgáltatásunkat vállalkozói szerződéssel üzemeltetjük. A térségben több kerékpárkölcsonzó is üzemel, a kölcsonzók száma (410 alkalom) évek óta stagnál. Kerékpárjaink karbantartásáról folyamatosan gondoskodunk, újabb típusok beszerzése hamarosan indokoltá válik.

Szekerezés

E megismerési forma népszerűsége évről-évre nő. 2012-ben (1127 fő) elsősorban a garantált kiállításokat keresték, csökkent az előzetes bejelentkezők száma.

Kiállítás, előadás, rendezvények

Itt a Bechtold István Látogatóközpontban, illetve a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpontban 2012-ben megtartott kiállítás megnyitók és előadások résztvevői számát (555 fő) tüntettük fel.

Keserúszeri Vendégház

A Keserúszeri Vendégházban 337 fő szállt meg, 906 vendégéjszakát töltöttek el. Az 1 főre jutó átlagos vendégéjszaka 2,51 volt.

A sátorozó helyen 97 fő szállt meg, 266 vendégéjszakát eltöltve. Az 1 főre jutó átlagos vendégéjszaka 2,74.

Bemutatóhelyeink látogatottsága				
Bemutatóhely neve		Fizető látogatók (fő)	Nem fizető látogató (fő)	Összesen (fő)
1	Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont		10992	10992
2	Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont	5671	1417	7088
3	Órségi Népi Múemlékegyüttes	23113	450	23563
4	Sághegyi Múzeum	2200	0	2200
Regisztrált látogatók összesen:		30984	12859	43843

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői				
Ökoturisztikai szolgáltatások		Fizető látogatók (fő)	Nem fizető látogató (fő)	Összesen (fő)
Szakvezetési túra, nyílt túra		2551	945	3496
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény		3338	406	3744
Erdei iskolai program		94	10	104
	Kerékpárkölcsonzés	403	7	410
	Terembérlet	680	0	680
	Szekerezés	1026	101	1127
	Kiállítás, előadás, rendezvények	0	555	555

Regisztrált igénybevevők összesen:	8092	2024	10116
Szálláshelyek nemzeti park igazgatósági működtetésben			
Szállóvendégek száma (fő)	434		
Vendégéjszakák száma (éj)	1172		

Időszaki kiállítások, előadások

Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpontban 5 db kiállítást, illetve előadást szerveztünk az alábbi bontásban:

Dátum	Esemény	Létszám (fő)
2012.03.09.	10 éves az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság	73
2012.03.09.	10 éves az ÖNPI - Hogyan látják partnereink és mi	47
2012.06.22.	Szabó László kiállítása	39
2012.08.11.	Kriska György előadása – BISEL	40
2012.12.13.	Maár Zoltán – Tobozkiállítás	20
Összesen:		219

A Kőszegi Tájvédelmi Körzetben a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban 7 előadást szerveztünk az alábbi bontásban:

Dátum	Esemény	Létszám (fő)
2012.01.12.	Dr. Németh Csaba: A Kőszegi – hegység állattani értékei	50
2012.02.08.	"Az év természetfotósa 2010"	88
2012.04.19.	Varga András: Az Üveghegyen is túl	50
2012.09.06.	Markovics Ágota: Vizek varázsa	100
2012.11.07.	Sándor István: Kell-e nekünk a bölény?	35
2012.11.29.	Bender Ferenc: Bali Indonézia gyöngyszeme	13
Összesen:		336

11.4 Együttműködési megállapodások

- Szent István Egyetem Környezettudományi Intézet
- Nyugat–Magyarországi Egyetem
- Herman Ottó Kertészeti Szakközépiskola és Kollégium
- III. Béla Szakképző Iskola, Szentgotthárd

- Óriszentpéteri Körzeti Általános Iskola
- Katica Óvoda Óriszentpéter
- Órállók Alapítvány

11.5 Fontosabb események

2012. január 12. Dr. Fazekas Sándor Vidékfejlesztési Miniszter látogatása, első helyi védjegykibocsátás órségi fazekasoknak és a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének fóruma.

Mezőgazdasági oktatási program és a tenyészállat kihelyezés ünnepélyes bejelentése majd sajtótájékoztató. Résztvevők száma: 120 fő.

2012. március 9. „10 éves az Órségi Nemzeti Park” Dr. Schmitt Pál köztársasági elnök ünnepi látogatása, „Az Órség ízei” helyi termék bemutató.

Résztvevők száma: 340 fő.

Az Órségi Népi Műemlékegyüttesnél a Húsvétváró, a Pünkösödölő, a Szent István Napi, a Nemzeti Parkok Heti, az Órségi Túranap, az Órségi Tökfesztivál rendezvényeket szerveztük, bonyolítottuk. Résztvevők száma: 3338 fő.

Egyéb térségi rendezvényeken (Órségi Vásár, Fazekas Napok, Völgyhídi Vásár, Virágzás Napjai, Hétrétország, Magyar Pünkösöd Fesztivál) nemzeti parki szolgáltatásokat nyújtottunk.

11.1.1 táblázat: Turisztikai infrastruktúra

	Szám a	Férőhely/befogadó-képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Látogató/oktatóközpont Bechtold István / Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont	2	150 / 80	Közepes / Jó.
Múzeum (szabadtéri)	1	1000	Felújított műemlék együttes.
Tanösvény	13	-	Rongálások miatt a felújítás folyamatos.

11.1.1a táblázat: Oktató- és Látogatóközpontok – szállás

Név	Cím	Férőhely/ befogadóképesség (fő)	Állapot rövid leírása	Kihasznátság (%)
Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont szállásépület	9941 Óriszentpéter, Siskaszer 26/A	24	Közepes, korszerűsítésre szorul.	8,3
Keserűszeri Kutatóház szállásépület	9941 Óriszentpéter, Keserűszer 17.	16	Közepes, felújításra szorul.	15,5
Keserűszeri Kutatóház udvarán sátorozó hely	9941 Óriszentpéter, Keserűszer 17.	30	Közepes, korszerűsítésre szorul.	10
Órségi Népi Műemlékegyüttes	9942 Szalafő Pityerszer 12.	150	Felújított műemlék együttes.	90
Bechtold István Látogatóközpont	9730 Kőszeg Aradi vértanúk parkja	70	Jó, újszerű	35,5
Órségi Népi Műemlékegyüttes	9942 Szalafő Pityerszer 12.	150	Felújítás alatt lévő műemlék együttes	90

11.1.1b táblázat: Állandó kiállítás

Cím	Befogadóképesség (fő)	Kiállítás témája	Látogathatóság
A Kőszegi-hegység természeti értékei	100	A Kőszegi-hegység természeti értékei	egész évben, nyitva tartás szerint
Chernel István Emlékszoba	100	Chernel István munkássága	egész évben, nyitva tartás szerint
A madarak élete	100	A madarak élete	egész évben, nyitva tartás szerint
A Sághegyi Tájvédelmi Körzet	80	A Sághegy múltja és értékei	Szezonális 04.15-10.15.: Sze-V: 09.30-15.30
Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont	80	Ehető és mérges gombák az Őrségben.	minden munkanap 8.00-16.30 között
Őrségi Népi Műemlékegyüttes	40.000/év	A helyszínen megőrzött és berendezett műemlék-együttes épületei szemléletesen példázzák lakói építészeti kultúráját, hagyományos életmódját.	szezonális 04.01-11.04.: H-V: 10.00-17.00 06.01.-08.31.: H-V: 10.00-18.00

Az első három kiállítás helyszíne a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont volt.

11.1.2 táblázat: Tanösvények

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Madárvédelmi Tanösvény	Kőszegi TK	400 m	természetismereti	ÖNPI	
Búbos cinege Élményösvény	Kőszegi TK	400 m	természetismereti	ÖNPI	
Csillaghúr Tanösvény	Kőszegi TK	4 km	természetismereti	ÖNPI	készült
Királyvölgyi Tanösvény	Kőszegi TK	2 km	természetismereti	Kőszeg Város Önkormányzata	készült
Sághegyi Tanösvény	Sághegyi TK	200 m	természetismereti	ÖNPI	
Geológiai Tanösvény	Sághegyi TK	2 km	természetismereti	ÖNPI	
Rezgőnyár tanösvény	Óriszentpéter, Siska szer	300 m	botanikai	ÖNPI	készült
Sárgaliliom tanösvény	Velemér-Magyarszombatfa	6200 m	természeti-kulturális	ÖNPI	készült
Töllös tanösvény	Szentgyörgyvölgy	2500 m	erdészeti-botanikai	Értékeinkért Alapítvány	készült
Szala - menti tanösvény	Szalafő-Óriszentpéter között	3800 m	természetismereti	ÖNPI	készült
Körtike tanösvény	Szalafő Csörgőszertől-Szalafő Pityerszerig	6200 m	természetismereti	ÖNPI	készült
Felsőszéri tanösvény	Szalafő Felsőszerről-Szalafő Pityerszerre	1700 m	néprajzi	ÖNPI	készült
Fürge Cselle tanösvény	Kercaszomor határában	3200 m	természetismereti	ÖNPI	készült
Szomoróczi tanösvény	Kercaszomoron	3000 m	kultúrtörténeti	ÖNPI	készült

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Hármashatár tanösvény	Felsőszölnök – Hampó-völgy	4700 m	természetismereti	ÖNPI	
Rába-menti tanösvény	Alsószölnök	5200 m	természetismereti	ÖNPI	
Nyugati Pont tanösvény	Szakonyfalu	2200 m	természetismereti	ÖNPI	
Rókagomba tanösvény	Apátistvánfalva Orfalu	3000 m	természetismereti	ÖNPI	
Áfonyás tanösvény	Orfalu	5100 m	természeti-kulturális	ÖNPI	
Malomgát tanösvény	Őrimagyarósd	4000 m	természetismereti	ÖNPI	
Tőzegmohás láprét tanösvény	Szőce	900 m	természetismereti	ÖNPI	

11.1.4 táblázat: Társadalmi kapcsolatok

		Megjelenés/részvétel száma	
		Írott	Elektronikus
<p>Kiállítás, vásár: A budapesti Utazás 2012 vásáron, 2 standon jelentünk meg: a nemzeti parkok központi standján és a Nyugat-Dunántúl Régió standján a Tourinform Őrség irodával.</p> <p>Ezen kívül a debreceni, pécsi és veszprémi szakkiállításokra látogattunk el a Nyugat-Dunántúl RMI szervezésében.</p>			
Média	helyi	132	109
	regionális	28	97
	országos	41	62
	nemzetközi	4	11
Egyéb			

11.2.5 táblázat: Kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.)
1	Kőszegi Tájvédelmi Körzet magyar nyelvű	2004.	0
	Kőszegi Tájvédelmi Körzet német nyelvű	2004.	88
	Kőszegi Tájvédelmi Körzet angol nyelvű	2004.	97
2	A kőszegi Chernel-kert védett növényeket bemutató tanösvénye magyar	2004.	0
	A kőszegi Chernel-kert védett növényeket bemutató tanösvénye német	2004.	47
	A kőszegi Chernel-kert védett növényeket bemutató tanösvénye angol	2004.	0
3	Sághegyi Tájvédelmi Körzet magyar	2004.	0
	Sághegyi Tájvédelmi Körzet német	2004.	0
	Sághegyi Tájvédelmi Körzet angol	2004.	298
4	A Jeli Arborétum magyar	2004.	0
	A Jeli Arborétum német	2004.	121
	A Jeli Arborétum angol	2004.	0
5	A Kámoni Arborétum magyar	2004.	0
	A Kámoni Arborétum német	2004.	123
6	A Szelestei Arborétum magyar	2004.	0
	A Szelestei Arborétum német	2004.	232
7	A Sárvári Arborétum német	2004.	0
8	A körmendi Várkert természetvédelmi terület magyar	2004.	0
	A körmendi Várkert természetvédelmi terület német	2004.	23
9	A Királyvölgyi tanösvény magyar	2004.	0

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.)
	A Királyvölgyi tanösvény német	2004.	213
10	A Csillaghúr tanösvény angol	2004.	234
	A Csillaghúr tanösvény német	2004.	54
11	A Kőszegi Chernel-kert magyar	2004.	0
	A Kőszegi Chernel-kert német	2004.	203
	A Kőszegi Chernel-kert angol	2004.	221
12	A Rezgönyár tanösvény magyar	2004.	0
	A Rezgönyár tanösvény német	2004.	0
	A Rezgönyár tanösvény angol	2004.	0
13	A fazekasság, gelencsérség hagyományai magyar	2004.	0
	A fazekasság, gelencsérség hagyományai német	2004.	0
	A fazekasság, gelencsérség hagyományai angol	2004.	108
14	Állattartás a Nyugat-Dunántúlon magyar	2004.	0
	Állattartás a Nyugat-Dunántúlon német	2004.	0
	Állattartás a Nyugat-Dunántúlon angol	2004.	0
15	A csörgőalma gyümölcsöskert német	2004.	0
	A csörgőalma gyümölcsöskert angol	2004.	0
16	A veleméri Szentháromság templom német	2004.	0
17	Sárgaliliom tanösvény magyar	2004.	0
18	Töllös tanösvény magyar	2004.	0
19	Madármentés a Nyugat-Dunántúlon magyar	2004.	0
	Madármentés a Nyugat-Dunántúlon német	2004.	154

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.)
	Madármentés a Nyugat-Dunántúlon angol	2004.	0
20	Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont magyar	2006.	0
	Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont német	2006.	587
	Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont angol	2006.	123
21	Az őrségi-vendvidéki népi építészet magyar	2007.	0
	Az őrségi-vendvidéki népi építészet német	2007.	0
22	A Szalafői Őserdő erdőrezervátum magyar	2007.	180
	A Szalafői Őserdő erdőrezervátum német	2007.	23
23	A szőcei tőzegmohás láprét magyar	2007.	210
	A szőcei tőzegmohás láprét német	2007.	0
24	A Szentgyörgyvölgyi szálalóerdő magyar	2007.	154
	A Szentgyörgyvölgyi szálalóerdő német	2007.	0
25	Az Őrségi Nemzeti Park ökoturisztikai ajánlata magyar	2007	0
	Az Őrségi Nemzeti Park ökoturisztikai ajánlata német	2007	0
	Az Őrségi Nemzeti Park ökoturisztikai ajánlata angol	2007	0
26	Őrállók útja Őriszentpéter	2007.	0
27	Őrségi Nemzeti Park leporelló	2009.	0
28	Programajánló 2012.	2011.	0
29	Őrségi Nemzeti Park bemutató kiadvány	2010.	120
30	Őrségi Nemzeti Park mappa	2010.	0
31	Őrségi Nemzeti Park papírtáska	2010.	144
32	„Őrség-kulturális értékek az Őrállók földjén”	2012.	3423

12. Közfoglalkoztatás

12.1 Alapfeladatok, személyi feltételek

Igazgatóságunk engedélyezett létszáma 37 fő. Ez a szerteágazó feladatinkhoz nem elegendő, ezért a közfoglalkoztatási program keretén belül kapott lehetőség jelentősen hozzájárult feladataink hatékony és eredményes ellátáshoz.

Kiemelten:

1. A nemzeti parki speciális ismereteket igénylő természetvédelmi kezeléseket megalapozó kutatásokban való részvétel, a kutatásokhoz kapcsolódó számítógépes programok kezelése.
2. Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály napi ügyviteli munkája, csoportvezetés, vagyonkezelésünkben lévő ingatlanok bemutatása.
3. A saját vagyonkezelésben lévő területeken szükség van traktoros (szakmunkás), az állattartásban állatgondozó foglalkoztatására.
4. A Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály munkájának segítése. A közfoglalkoztatottak munkájukat a nemzeti park teljes területén végezték. Mozzgatásukat az Őrszolgálat oldotta meg. Kiemelt feladataik között szerepelt az elbokrosodott, beerdősülésnek induló állapotú, illetve tájidegen özönnövényekkel (Solidago-fajok, Phallopia-fajok) borított védett gyepék helyreállítása. Cél a védett területek biológiai sokféleségének hosszú távú megmaradása. Erdőművelési munkák, felújítások ápolása, kerítésépítés, szemétygyűjtés, vagyonkezelésünkben lévő ingatlanok karbantartása, természetvédelmi kezelési munkákban való részvétel. A saját vagyonkezelésű, részben beépített, nagy területtel, kerttel rendelkező ingatlanok (pl. Óriszentpéter Keserűszeri Kutatóház, Óriszentpéter Harmatfű Oktatóközpont, Apátistvánfalva laktanya, Kőszeg Bechtold István Látogatóközpont, Kőszeg Chernel-kert, Óriszentpéter volt Tsz major, Szőce kutatóház) kezelése, az épületek karbantartása is feladatuk volt. A tanösvényeink karbantartása, kaszálása, hatósági és tájékoztató táblák karbantartása. (foglalkoztatás helyszíne: Óriszentpéter, Kőszeg)
5. Igazgatóságunkon - munkaerő hiányában - nem megoldott a vagyonvédelem az óriszentpéteri állattartó telepen, a majorban és a szalafői pityerszeri falumúzeumban. A jelentős mennyiségű állami vagyon védelme miatt ezeken a helyeken amikor erre lehetőségünk adódott éjjeliőröket alkalmaztunk.

A tervezett munkakörök és létszámok:

Ellátandó feladat megnevezése	Ellátandó feladat helyszíne (cím, hrsz., útszakasz, stb. megnevezése)	Létszám (fő)	Ellátandó feladathoz szükséges munkakör
Éjjeliőr	Agrár-Óriszentpéter	10	Éjjeliőr
Állatgondozó	Óriszentpéter, változó munkahely	4	Állatgondozó
Traktoros	Óriszentpéter, változó munkahely	2	Traktoros
Biotikai adatbázisok kezelése	Óriszentpéter, változó munkahely	1	Monitoring munkatárs
Turisztikai szakvezető	Óriszentpéter, Kőszeg, változó	1	Turisztikai

	munkahely		szakvezető
Portaszolgálat	Óriszentpéter, Kőszeg, változó munkahely	2	Portás
Motorfűrész kezelő	Óriszentpéter, változó munkahely	4	Motorfűrész kezelő
Túravezető + lovaskocsis	Óriszentpéter, változó munkahely	2	Túravezető, lovaskocsis
Szakvezető	Szalafő-Pityerszer	2	Szakvezető
Turisztikai szakfeladat ellátó	Óriszentpéter, változó munkahely	4	Turisztikai szakfelelős
Takarító	Óriszentpéter, változó munkahely	2	Takarító
Éjjeliőr	Szalafő-Pityerszer	3	Éjjeliőr

12.2 Elvégzett feladatok, eredmények

A program során (a 12.1. pontban részletezett) tervezett feladatokat jelentős mértékben elvégeztük. Gondot jelentett, hogy a közfoglalkoztatás iránti igény az év első felében mérsékelt volt. A közfoglalkoztatottak között jelentős volt a fluktuáció. Az Igazgatóság működőképességének fenntartása szempontjából kiemelkedő jelentőségű volt az Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály, az Őrségi Területkezelési Osztály, Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály munkájában való részvétel.

Havi létszám alakulása:

Hónap	Létszám
Február	18
Március	30
Április	30
Május	36
Június	35
Július	35
Augusztus	36
Szeptember	36
Október	44
November	70
December	72

Közfoglalkoztatottak által elvégzett feladatok osztályonként:

Természetmegőrzési Osztály

1. TIR biotikai moduljának feltöltése, FHNPI-s megbízás teljesítése.
2. Fecske-felmérés elvégzése és adatok rögzítése.
3. Szibériai nőszírom NBmR szerinti felmérése.
4. A kornistárnics NBmR szerinti felmérése.
5. Öt nappali lepkefaj NBmR szerinti felmérése.
6. Az igazgatóság biotikai adatbázisainak rendezése, feltöltése.
7. A Harmóniában a tájjal projektben készült lepkeatlasz elterjedési térképeinek elkészítése.

8. A Harmóniában a tájjal projektben készült lepkekalauz Google Maps linkjeinek elkészítése a honlapra.
9. Gyep produkciós vizsgálatban való részvétel.
10. ER aljnövényzet felmérésben való részvétel.

Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály

1. Apátistvánfalva 30C2, Körmend 57B, Nádasd 55I erdőrészekben az erdőfelújítások körül kerítés építése.
2. Saját vagyonkezelésű rétek kaszálása olyan esetekben, ahol nem megoldható a gépi kaszálás: szegélyek, tuskós részek, fokozottan védett területek (Szőce, Méték, Gödörháza, Farkasfa, Lugos, Vendvidék).
3. Terület helyreállítások újonnan vagyonkezelésünkbe került területeken pl. Hegyhátszentmárton agárkosboros rét.
4. Tanösvények karbantartása, szélesítése Vendvidéken, Szócén.
5. Szőce 3 hrsz-ú ingatlan kitisztítása, Farkasfai Meteorológiai Állomás rendben tartása.
6. Szemétszedés .
7. Szőce 474D erdőrészetben akácsarj leverés.
8. Körmendi Várkert tisztántartása.
9. Máriaúfalusi békaterelő karban tartása.
10. Pityerszeri építkezésekben segítségnyújtás.

Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály

1. Őrségi Népi Műemlékegyüttes bemutatásában való közreműködés.
2. Tanösvények karbantartásában való segítségnyújtás.
3. Szakvezetés.
4. Garantált programok szervezése.
5. Rendezvények szervezése, helyszínbiztosítás.
6. Tourinform Őrségnél információ nyújtás.
7. Takarítás (Harmatfű Természetvédelmi központ, szállásépület, Keserűszer vendégház).
8. Turisztikai létesítmények környezetének rendben tartása (fünyírás, tereprendezés).
9. Környezeti nevelési feladatok ellátása (terepi foglalkozások, játszóházak).
10. Rendelésállomány karbantartásában való segítségnyújtás.

Őrségi Területkezelési Osztály

1. Rendszeres és gyors villapásztor telepítés.
2. Éjjeliőri szolgálat az állattartó telepen.
3. Állandó villanypásztor-rendszer alatti fünyírás.
4. Az állattartó telep szociális épület belső festése, nyílászárók festése.
5. Állatválogatás, állatok kezelése.
6. Állatválogató karám és az épületek karbantartása.
7. Kis területek szénabetakarítási munkálatai,
8. Szántóföldi gazdálkodáshoz tartozó gépi munka elvégzése,
9. erőgép üzemanyag-fogyasztás nyilvántartásának vezetése, telepi adminisztráció
10. géptelep udvarosi feladatainak betöltése (magtár, szénatároló takarítás)

Észak-Vasi Területkezelési osztály:

1. Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban jegypénztárosi feladatok ellátása
2. Chernel kertben gondnoki feladatok ellátása
3. Chernel kertben parkgondozói feladatok ellátása
4. Madárvédelmi Mintatelepen ragadozómadarak gondozása
5. Kőszegi TK-ban a fokozottan védett széleslevelű harangvirágot védő villanypásztor alatti kaszálás
6. Sághegyi TK-ban sziklaalakzatok láthatóságát biztosító cserjeirtás
7. Sághegyi Múzeum körüli tereprendezés
8. Chernel kerti volierek karbantartási-javítási feladatai
9. Szórólap készítés és terjesztés az ökoturisztikai kínálatunkról
10. Takarítási feladatok a látogatóközpontban

12.3 Tapasztalatok

A közfoglalkoztatottak munkavállalási kedve, hullámzó. Abban az esetben, ha a segélyek elvesztése forog kockán megnő, ha az évente előírt 30 nap megvan, jelentősen alábbhagy.

A közfoglalkoztatottak közel fele évek óta rendszeresen visszatérő, munkájában megbízható korrekt partnerünk. A maradékra jellemző a fluktuáció. Munkára nehéz motiválni őket. Ausztria közelsége miatt az igazán dolgozni vágyók inkább vállalják az időszakos munkát külföldön, mint a lényegesen kevesebb jövedelemmel járó közfoglalkoztatást.

12.4 Javaslatok

A közfoglalkoztatási programot mindenképpen hasznosnak, a jövőben is folytatásra érdemesnek tartjuk. Kiemelt jelentősége lenne annak, hogy a program kiszámíthatóan és folyamatosan működhessen (évente minimálisan 11 hónap időtartamban).

A természetvédelmi specialitások figyelembe vétele miatt meghatározott létszám fölött indokoltnak tartjuk a közfoglalkoztatottak mozgását biztosító gépjármű beszerzését. Hasonlóan fontos lenne az elszámolásukhoz (pénzügyi, bérszámfejtési stb.) tartósan szükséges számítógép beszerzésének lehetősége is. A jövőben a heti bérfizetés helyett célszerű lenne a havi kifizetés.

Célszerű lenne a kvalifikált, speciális szakmai ismereteket igénylő munkakörök esetében a javadalmazást megemlíteni. Javasoljuk az egyéb juttatások lehetőségének bővítését (pl. étkezési jegy). Nem megoldott (tömegközlekedés hiányában) a közmunkások bejárása. A 9 Ft/km költségtérítés nem fedezi a munkavállaló részéről felmerülő költségeket.

13. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

13.1 táblázat: Együttműködés hivatalokkal, intézményekkel:

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Celldömölk Város Önkormányzata	Celldömölk	Közös pályázat készítésében, valamint a Sághegy Múzeum nyitva tartásában működtünk együtt.
Kőszeg Város Önkormányzata	Kőszeg	Egy újan felfedezett adriai sallangvirág élőhely védelme érdekében tettünk közös lépéseket.
Körmend és Kistérsége Többcélú Kistérségi Társulás	Körmend	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése.
Lenti Kistérség Többcélú Társulása	Lenti	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése.
Magyar Turizmus Rt.	Budapest	Ökoturisztikai rendezvények
Megyei és körzeti földhivatalok	Körmend, Szombathely	Védett területek bejegyzéseinek javítása
Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Szombathely	Vízjogi engedélyezések egyeztetése, természetvédelmi szakmai szempontok érvényesítése a vízügyi létesítmények kezelésében
Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	Szombathely	Szakvélemények adása
Magyar Turizmus Rt. Nyugat-dunántúli Regionális Marketing Igazgatóság	Sopron	Térségfejlesztés, ökoturizmus, falusi turizmus
Őrségi Többcélú Kistérségi Társulás	Őriszentpéter	Rendezvényeken való kölcsönös megjelenés.
Szentgotthárdi Többcélú Kistérségi Társulás	Szentgotthárd	Rendezvényeken való kölcsönös megjelenés.
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Nyugat-dunántúli Regionális Parancsnokság	Budapest	Közös ellenőrzések, továbbképzések
Vas m. Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	Szombathely	Erdészeti engedélyezés, üzemtervek véleményezése és előkészítése
Vas Megyei Közlekedési Felügyelet Hatósági Osztály	Szombathely	Szakmai tanácsadás tervezési és engedélyezési eljárásokban
Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás	Zalaegerszeg	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése.
Vas Megyei Rendőr Főkapitányság	Szombathely	Közös járőrszolgálat, kölcsönös képzések, lőfegyver-tartási ügyekben szabálysértési priorálás
Szlovén Köztársaság Főkonzulátusa	Szentgotthárd	Térségfejlesztés
Herman Ottó Kertészeti Szakközépiskola és Kollégium	Szombathely	Gyakorlati hely biztosítása

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Nyugat-Magyarországi Egyetem	Sopron	Gyakorlati hely biztosítása, tanulmányutak vezetése, természetvédelmi mérnöki szakon és Doktori Iskolában oktatási tevékenység végzése.
Szent István Egyetem, Környezettudományi Intézet	Gödöllő	Közös kutatás.
Müllex-Körmend Hulladékgyűjtő és Hasznosító Kft.	Körmend	Védett területeken lerakott hulladék kezelése.
Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség	Szombathely	Pályázatok kezelése.
VÁTI Nonprofit Kft.	Szombathely, Zalaegerszeg	Pályázatok kezelése.
Új Erdőbirtokosság	Szentgotthárd	Partnerszervezet KEOP pályázatunkban
Szentgotthárd Város Önkormányzata	Szentgotthárd	Partnerszervezet KEOP pályázatunkban
Szombathelyi Erdészeti Zrt	Szombathely	Partnerszervezet KEOP pályázatunkban

13.2 táblázat: Együttműködés civil szervezetekkel

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Kerekerdő Alapítvány	Szombathely	Pályázatok szakmai véleményezésében.
Chernel István Természetbarát Egyesület	Kőszeg	Hely biztosítása rendezvényekhez a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontunkban
MME Vas megyei HCS	Szombathely	Hely biztosítása rendezvényekhez a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontunkban, sasszinkron, gyurgyalag és parti fecske felmérés
Hegyek Vándorai Turista Egyesület	Budapest	Túraútvonalak kezelése, programszervezés
Őrség és Vidéke Vendégvárók Egyesülete	Őriszentpéter	Kapcsolattartás a helyi szállásadókkal, programszervezés
Vas Megye és Szombathely Város Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítványa	Szombathely	Előadás tartása
Pannon Kapu Kulturális Egyesület	Szentgotthárd	Előadás tartása
55. Batthyány L. cserkészcsapat	Körmend	Békamentésben részvétel
Értékeinkért Alapítvány	Zalaegerszeg	Közös kutatási tevékenység, Gomba kiállítási anyag, plazma TV ÖNPI-hez történő kihelyezése

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Természeti örökségünk Alapítvány	Kercaszomor	Közös pályázat benyújtása.
Őri Alapítvány	Őriszentpéter	Közös programszervezés
Őriszentpéterért Egyesület	Őriszentpéter	Közös programszervezés
Őrség-Vendvidék Natúrpark Egyesület	Őriszentpéter	Közös programszervezés
Írottó Natúrparkért Egyesület	Kőszeg	Közös programszervezés, Osztrák-Magyar Interreg pályázat közös előkészítése
Magyar Turisztikai Egyesület (MATUR)	Budapest	Ökoturisztikai programok a védett területeken, konferenciák
Magyartarka Tenyésztők Egyesülete	Budapest	Tenyésztési program
Országos Erdészeti Egyesület	Budapest	Közös fotókiállítás
Őrség és Vidéke Vendégvárók Egyesülete	Őriszentpéter	Közös turisztikai megjelenés
Pro Natura St.Gotthard Civil Összefogás (PRONAS)	Szentgotthárd	Tervezett heiligenkreutzi hulladékégető elleni fellépés
Pro Silva Hungária	Budapest	Erdőgazdálkodás, tájékoztatók
Somogy Természetvédelmi Szervezet	Somogyfajs	Közös pályázatírás.

A fentebb említett szervezetekkel az együttműködés folyamatos. A fenti lista nem tartalmazza azokat az iskolákat, amelyekkel az Igazgatóság folyamatos együttműködést alakított ki és ápol immár évek óta, a környezeti tudatformálás céljából.

14. Belföldi és külföldi együttműködések

Az igazgatóság nemzetközi kapcsolatrendszerében a határmenti helyzetből adódóan stratégiai fontosságú a két szomszédos ország, Ausztria és Szlovénia természet- és tájvédelmi, valamint az ehhez kapcsolódó turizmus, helyi termék szakterületen dolgozó szakmai szervezeteivel való kapcsolatfejlesztés és fenntartás. Ennek kereteit a 2009. május 25-én Óriszentpéteren, a Naturpark Raab, Krajinski Park Goričko és az ŐNPI vezetői által megújított együttműködési megállapodás alakítja ki.

Szlovén-magyar együttműködés keretében zajlik a „Harmóniában a tájjal” pályázati program megvalósítása, amelyben partnereink a Goričko Tájvédelmi Park, a Prlekija Fejlesztési Ügynökség és az Ökológiai Centrum SVIT. Szintén a Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében kezdődött el a „Magas fák gyöngyei” címen a Muramenti fejlesztési Ügynökséggel a BirdLife Szlovéniával valamint a Goričko Tájvédelmi Parkkal közös projektünk.

Osztrák-magyar együttműködésben zajlik a Burgenlandi és nyugat-dunántúli természetvédelmi területek hálózata – PaNaNet projekt megvalósítása. 2012-ben igazgatóságunk a PaNaNet projekt több projektrendezvényén vett részt, ezek közül kiemelkedett a Bird Experience nemzetközi rendezvénye.

14. táblázat: Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Raab Naturpark	Ausztria (Mogersdorf)	Természetvédelmi és turisztikai együttműködés
Regionalmanagement Burgenland Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel Burgenland Tourismus Naturschutzbund Burgenland	Ausztria	A Burgenlandi és nyugat-dunántúli természetvédelmi területek hálózata – PaNaNet projekt a Nyugat-Pannon régióban négy nemzeti park és négy natúrpark hálózatszerű összekapcsolásán keresztül azok infrastrukturális fejlesztését, továbbá közös arculat, marketing és promóció kialakítását célozza.
Javni Zavod Krajinski Park Goričko Prleška Razvojna Agencija Ekoloski Center Svit	Szlovénia	Szlovénia -Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretén belül közös pályázatot valósítunk meg, melynek tartalma a Natura 2000 élőhelyek fenntartható hasznosítása a szlovén-magyar határ mentén.
Prleška Razvojna Agencija PRA Mura DOOPS-Birdlife Slovenia	Szlovénia	Szlovénia -Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretén belül közös projektet indítottunk be a kaszálógyümölcsösök megőrzésére.

15. Ellenőrzés

Belső ellenőrzések:

Igazgatóságunknál a belső ellenőrzést tárgy év során 1 fő megbízott belső ellenőr látta el. A belső ellenőrzés létszáma megfelelő, figyelembe véve a jogszabályi előírásokat.

A belső ellenőr szakmai képzettsége és szakmai gyakorlati elvárása megfelel a 28/2011. (VIII. 3.) NGM rendeletben foglaltaknak, illetve rendelkezik a szükséges regisztrációval.

A 2012. év során kiválasztott belső ellenőr a belső ellenőrzési terv alapján elvégezte a kitűzött ellenőrzési feladatokat.

ÉVES TERVBEN FOGLALT, VÉGREHAJTOTT ELLENŐRZÉSEK			
Ellenőrzési feladat sorszáma	Ellenőrzött szervezet(ek)	Munkatervben előírt ellenőrzési feladat	Ellenőrzés típusa (munkaterv szerint)
1	Gazdasági csoport	Annak megállapítása, hogy a pénzgazdálkodási jogkörök megállapítása megtörtént és azok működése megfelelő	Rendszerellenőrzés
2	Gazdasági csoport	Szigorú számadású nyomtatványok nyilvántartásának ellenőrzése	Szabályszerűségi ellenőrzés
3	Gazdasági csoport	Közcélú munkaprogramok szabályozottságának, elszámolásának ellenőrzése	Szabályszerűségi ellenőrzés
4	Gazdasági csoport	A káféteria rendszer szabályozottságának és alkalmazásának ellenőrzése	Szabályszerűségi ellenőrzés
5	Gazdasági csoport	Földvásárlások bonyolítása megfelelően dokumentált-e	Céllenőrzés

A vizsgálatok javaslatait és megállapításait figyelembe véve intézkedési terv készült.

Az intézkedési tervek megvalósítása:

A tárgyév során készült ellenőrzési jelentések azonosították, feltárták a nem megfelelő működések okait, valamint tartalmazták a hiányosságok kiküszöbölését célzó ellenőri javaslatokat, célkitűzéseket fogalmaztak meg. Az ellenőrzés megállapításai szóbeli megbeszélésen is kiértékelésre kerültek, meghatározásra került az intézkedési terv készítésének szükségessége.

2012. évben vizsgálatot érintett területek, szervezeti egységek vezetői az ellenőrzések során megfogalmazott javaslatokat elfogadták, a szükséges határidők és felelősök megnevezése mellett intézkedési terveket elkészítették, a lejárt határidejű feladatok végrehajtása megtörtént.

Összegésként: a belső kontrollrendszer kialakítása, működtetése 2012. évben megfelelő volt, ezzel együtt a továbbiakban cél a működés eredményességének növelése a kontrollok folyamatos javítása, fejlesztése.

Külső ellenőrzések:

A külső személy vagy szervezet által végzett belső ellenőrzések során megtett észrevételekre, javaslatokra intézkedési terv készült. A vizsgált 5 témakörben 2 esetben került megfogalmazásra ellenőrzési javaslat. A javaslatokra megtett intézkedések jól szolgálják az Igazgatóság munkavégzését.

15. táblázat: Ellenőrzések

Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa/célja	Intézkedési terv készült-e
1	Vas m. Kormányhivatal	Közfoglalkoztatási program	Nem
2	KEHI	Beszerezési tilalom betartásának ellenőrzése	Nem
3	VÁTI Kht.	Harmóniában a tájjal projekt helyszíni ellenőrzése	Igen
4	Vas m. Kormányhivatal Állategészségügyi és Élelmiszerell. Hivatal	Szarvasmarha telep hatósági szemléje	Nem
5	Állami Számvevőszék	Feladatellátás és vagyongazdálkodás ellenőrzése	Igen

16. Legfontosabb eredmények összefoglalása

Földvásárlás

Igazgatóságunk egyik legjelentősebb eredménye a 450 millió forint költségvetéssel elindított, júliusban további 100 millió forinttal kibővített „védetség szint helyreállítása” kapcsán kezdeményezett vásárlások és kisajátítások végrehajtása. A feladat végrehajtása során 34 esetben éltünk az Igazgatóság elővásárlási jogával és 320 adásvételi szerződést kötöttünk. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság az 1450/2011. (XII. 22.) Korm. határozat szerinti keretösszegeből 272,3 ha, az 1995. évi XCIII. törvény hatálya alá tartozó terület kisajátítását indította el. A kisajátítással érintett területből 6,5 ha gyep, a többi szántó művelési ágú.

294,8 millió forint értékben vásároltunk területet, a többi pénzt kisajátítási eljárásához használtuk, illetve az engedélyezett módon egyéb felmerült költségeket fedez. Az adásvételi szerződéseknél a vételár szántó és gyep művelési ág esetén általában 700.000,-Ft/ha volt, erdőnél a Vidékfejlesztési Minisztériummal egyeztetett módon az erdőállomány kora alapján határoztuk meg a vételárat. A keretösszegekből 72,7 ha erdőt, 160,7 ha szántót és 194,6 ha gyepet, összesen 430 ha-t vásároltunk.

Közmunka program

Minden nehézség ellenére sikeresen bonyolítottuk le a közmunkaprogramot, amelynek keretében 37 főt foglalkoztattunk. A közfoglalkoztatás lehetőséget nyújtott arra, hogy olyan feladatokat is elvégezzünk, amelyeket a létszámhiányból adódóan nem tudtuk volna megoldani. A turisztikai, élőhelyfenntartási, állatgondozási feladataink jelentős részét a közfoglalkoztatottak végezték.

Projektek

Sághegyi Múzeum és tanösvény felújítása a „Kemenes Vulkán Park” című projekt keretében 37 millió Forintból. A múzeum körül a Kárpát-medence legjellegzetesebb kőzeteit bemutató Kőparkot, valamint a vulkánosság témakörét feldolgozó Játzókertet hozott létre az Igazgatóság. A Ság hegy vulkáni működését a projekt eredményeként egy 13 állomásból álló Vulkánösvényen ismerhetik meg a látogatók.

A KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0006 számú projekt keretében megvalósult 237 ha beerdősült gyepterület helyreállítása valósult meg.

A KEOP 3.1.2/2F/09-11-2011-0010 számú projekt támogatási szerződésének megkötésére került sor 2012. június 25-én. Igazgatóságunk 307 552 848,- Ft támogatást nyert erdei élőhelyek felújítására, konzorciumban a Szombathelyi Erdészeti Zrt-vel.

NYDOP-2.2.1/B-2f-2009-0001 számú projekt keretében az Őrségi Népi Műemlék-együttes állagmegóvása, bővítése, a kiállításainak interaktív elemekkel való kiegészítése valósult meg. Igazgatóságunk kiadványokat is készített (magyar, német és szlovén nyelven) a projekt és annak eredményeinek népszerűsítése céljából. Ezen kívül az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság vezette konzorciumhoz társult partnerek, önkormányzatok a műemlék együttest érintő fejlesztésekhez szervesen illeszkedve szintén közkedvelt, népi építészeti emlékek újították fel, javították a bemutatási feltételeket.

Természetmegőrzés

Egy határon átnyúló projekt keretében elkészítettük az Órség és a Goričko nappali lepke atlaszát és lepkekalauzát, amelyet az év folyamán eljuttatunk a velünk kapcsolatban álló iskoláknak, természetvédelmi és tudományos intézeteket, környezeti neveléssel foglalkozó civil szervezeteknek. Szinten egy projekt keretében történt meg a Csörgőalma gyümölcsöskert infrastruktúrájának teljes felújítása, amelynek keretében új kerítéskerítés, egy kis pavilon, valamint tájékoztató táblák készültek. Az élőhelyfenntartásban fontos szerepet játszó helyi termelők ösztönzésére négy helyi termelő öt termékének íteltük meg a Nemzeti Parki Termék védjegyet. Ennek köszönhetően a nemzeti parki termékek köre kormin szőlő pálinkával és lekvárral, fűszeres tehén- és kecskesajttal, valamint tökmagos kecskesajttal bővült. Saját kezelésű gyepek hosszú távú botanikai monitoring programot indítottunk el a Szent István Egyetemmel közösen. A program célja, hogy a gyepek adaptív kezelését megalapozza. Az év során ért véget az Alsó-Órségi erdőtervezési körzet 11.000 hektárjának tervezése, melynek során minden tekintetben sikerült érvényesítenünk a természetvédelmi szempontokat.

Területkezelés

Az órségi élőhelyek fenntartásának érdekében pályázatot adtunk be a KEOP konstrukcióra, amelyen 156.780.228 Ft-ot nyertünk el a legeltetés lehetőségeinek javítására. A helyi gyepgazdálkodás elősegítésének céljából elindítottuk szarvasmarha kihelyezési programunkat, amelynek keretében 2012 tavaszán magyartarka 30 üszőt és 3 bikát helyeztünk ki. A Muraközi Program keretében a svájci állami ménestől két freibergi mén kaptunk ajándékba, amelyeket saját állományunk vérfrissítésére fogunk használni. 2012-ben 124 szarvasmarha ellés történt, amelynek köszönhetően 82%-os szaporulati mutatót értünk el. Kiemelkedő eredmény, hogy az aszály ellenére elegendő téli takarmány sikerült betakarítanunk.

Bemutató

Dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter úr január 12-én látogatást tett nemzeti parkunkban, ahol szemrevételezte igazgatóságunk állatállományát, illetve átadta az első Nemzeti Parki Védjegy címeket is. Schmitt Pál köztársasági elnök úr 2012. március 8-án megtisztelte jelenlétével nemzeti parkunk 10 éves jubileumi ünnepségét. 2012-ben 6 fazekas kapta meg az Órségi Nemzeti Parki Termék Védjegy használatára való jogosultságot. Felújítás és a turisztikai fejlesztések valósultak meg a „Kulturális értékek megőrzése az őrállók földjén” elnevezésű projekten. Így megtörtént az igazgatóságunk kezelésében lévő Pityerszeren lévő Órségi Népi Műemlék-együttes felújítása, látogatóbarát fejlesztése. Továbbá konzorciumi partnereink által Nagyrákoson és Pankaszon régi kovácsműhelyek kerültek felújításra, illetve megújult a pankaszi szoknyás harangláb is. 2012-ben kilencedik alkalommal megrendezésre kerülő Tökfesztyál változatlanul nagy népszerűségnek örvendett. A rendezvényt közel 10.000 ember látogatta. Dr. Kardeván Endre államtitkár úr átadta az Órségi Nemzeti Parki Termék védjegy használatára jogosító okleveleket a termelőknek. A 2012. évi „Táj és Ember” vetélkedőre 34 csapat, 135 tanulója jelentkezett. A tanulók az Órségi Nemzeti Park természeti, kulturális értékeivel ismerkedtek.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre

17.1 Természetmegőrzési osztály

Monitoring, kutatás

- ÖNPI saját gyepeinek monitoringja, második felmérés SzIE hallgatókkal.
- Haris élőhelyhasználatának rádiotelemetriás kutatása: 4 egyed nyomonkövetése.
- NBmR és Natura 2000 botanikai monitoring elvégzése: 6 faj, 3 társulás, 2 N2000 élőhely, 2 NBmR kvadrát térképezése
- NBmR, RTM és Natura 2000 zoológiai monitoring: kisemlős, ürge, denevér, pele, göte, nappali lepke (5 faj), haris, Rába, RTM.
- Natura 2000 területek madártani és emlőstani felmérése: 6 területen
- KEOP gyeprekonstrukció monitoringja.
- A kaszálás időzítésének kísérletes vizsgálata, botanikai monitoring.
- Uhu felmérés.
- Biotika adatbázisok feltöltése a TIR-be.

Élőhelyek és fajok védelme

- A haris megőrzési stratégiájának kidolgozása.
- A lápok megőrzési stratégiájának kidolgozása.
- A mézskerülő erdeifenyvesek megőrzési stratégiájának kidolgozása.
- A kisvízfolyások megőrzési stratégiájának kidolgozása.
- Fehér gólya védelmi program: fészektartók, szigetelések felszerelése.

Élőhelyek kezelése

- ÖNPI által kezelt gyepek kezelési előírásainak kidolgozása, a kezelések irányítása és ellenőrzése, dokumentálása.
- Gyomrezervátum kialakítása és működtetése.

Védett és Natura 2000 területek

- A 2013-as Natura 2000 országjelentésekhez szükséges adatok összegyűjtése, átadása a VM részére.
- 4 db Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése.
- ÖNP övezeti beosztásának kidolgozása.

Vagyonkezelés

- 2013-ra esedékes munkálatok megtervezése a saját erdőkben.
- Összes saját erdő bejárása, állapotának felmérése, adatbázisba rögzítése.

Projektek

- Magas fák gyöngyei: felmérések, kóstolóház építés, gépbeszerzés.
- KEOP: akác visszaszorítás, lápi erdeifenyvesek rekonstrukciója, bolygatott erdei élőhelyek rekonstrukciója
- KEOP: odúkihelyezés, 65 tóka kialakítása, átereszek építése.

- Svájci Hozzájárulás pályázat megvalósítása: 13 Natura 2000 területen 6 állatcsoport felmérése.

Népszerűsítés

- Legalább négy népszerűsítő cikk megírása.
- Őrségi Lepkekaland szervezésében való részvétel.
- Kóstolóház avatása kapcsán sajtótájékoztató és cikkek.

17.2 Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály

- A természetvédelmi őrszolgálat tagjainak legfontosabb feladata, hogy 2013. év végéig a 2012.évi II. törvény hatálybalépésével keletkezett képzési és vizsgázási feladatoknak eleget tegyenek. Aki ezt nem tudja teljesíteni a továbbiakban nem lehet őrszolgálatunk tagja.
- Az Igazgatóság terület vásárlásaival kapcsolatosan az őrszolgálat feladata sokrétű. Egyrészt a vásárlások előtt a terület felmérésében, tulajdonosok felkeresésével segíti a Földvásárlási Csoport munkáját. Másrészt az új területek vagyonezelésünkbe kerülésekor a terület esetleges helyreállításáért, természetvédelmi szempontú kezeléséért is ők felelősek örkerületeikben.
- A gyeprekonstrukciós KEOP pályázat utolsó évéhez érkezett, így az év során a kivitelező által végzett munkák ellenőrzésének kiemelt jelentősége van, hiszen a területeket következő évtől mi kezeljük.
- Őrszolgálati nyílt túrák megtartásával továbbra is az őrszolgálat munkáját szeretnénk népszerűsíteni a lakosság és a nemzeti parkba látogatók körében.
- Odútelepeink karbantartása, felújítása, ellenőrzése ebben az évben is ad feladatot őrreinknek.
- Védett és fokozottan védett növény- és állatfajok monitoringját mindenki saját örkerületében végzi a Természetmegőrzési Osztály munkáját segítő.
- Gólyavédelmi munkákban az E-ON munkatársainak segítségével 10 gólyafészek tartóra helyezését kell legalább az év során megoldani őrszolgálatunknak.

17.3 Észak Vasi Területkezelési Osztály

- A Madárvédelmi Mintatelep volier rendszerének teljes újjáépítése
- A Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont ökoturisztikai kínálatának bővítése
- Erdei élőhelyrekonstrukciók végrehajtása a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben
- Oszatlan közös ingatlanokban területvásárlás végrehajtása a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben
- Színes gyűrűs jelölés bevezetése a repatriált ragadozómadarak esetében

17.4 Üzemeltetési Osztály

- Az új SZMSZ-szerint felállítandó új osztály létszámmal történő feltöltése
- Feladatok meghatározása, munkaköri leírások elkészítése
- Az üzemeltetési (gyakorlati) feladatok megtervezése végrehajtása, nyilvántartási rendszerek kidolgozása.
- Az Őri fogadó épületének birtokba vétele, a terület rendezett állapotba hozása, a legalább egy faházban időszakos szálláslehetőség biztosítása.
- Új irodahelyiség kialakítása a „szállásépületben”
- Irattár kialakítása.
- Az igazgatóság munkáját segítő közfoglalkoztatási program lebonyolítása

17.5 Őrségi Területkezelési Osztály

- Az igazgatóság vagyonkezelésében lévő gyepterületek természetvédelmi kezelése.
- Az igazgatóság vagyonkezelésében lévő szántókon természetvédelmi szántóföldi művelés megvalósítása.
- A nemzeti park igazgatóságok közül az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságnak van a legkisebb saját vagyonkezelt területe, a nemzeti park összterületének alig több mint 5%-a. Annak érdekében, hogy hatást tudjunk gyakorolni az Őrség gazdálkodására, újabb területeket kell az igazgatóság saját vagyonkezelésébe vonni.
- A Környezet és Energia Operatív Program, Élőhelykezeléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés nyertes pályázatból bővíteni és korszerűbbé kívánjuk tenni a szarvasmarhatelepünket.
- A Környezet és Energia Operatív Program, Élőhelykezeléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés nyertes pályázatból legeltetéshez kapcsolódó fejlesztéseket valósítunk meg (mobil karám, fűrt kutak létesítése, állatszállító, villanypásztor rendszerek létesítése).
- Magángazdálkodók segítése az agrártámogatásokban való sikeres részvétel érdekében (adminisztratív segítségnyújtás, információnyújtás, tájékoztatók, továbbképzések tartása).
- Saját állatállományunkkal és földterületünkkel az aktuális agrártámogatások (egységes földalapú támogatás, anyatehén támogatás) és kompenzációs kifizetések igénylése (Agrár-környezetgazdálkodási program, Őshonos és veszélyeztetett állatfajták megőrzésének támogatása), feltételeinek teljesítése.
- Magyar tarka szarvasmarha állományunk sikeres leelletése, újratermékenyítése, borjak felnevelése. A Magyar tarka Tenyésztők Egyesülete szakmai munkájában való részvétel.
- Muraközi lóállományunk, már korábban kidolgozott tenyésztési programjának folytatása.

- A 2009-ben kezdődő, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Tervhez tartozó Agrár-környezetgazdálkodási Programok működtetésében való aktív részvétel.
- A muraközi ló megmentésén fáradozó nemzetközi munkacsoport munkájában való részvétel.
- A 2008-ban meghirdetett, nem termelő beruházások támogatásának népszerűsítése, végrehajtásában, kivitelezésében való aktív részvétel.
- Natura 2000 gyepterületekre felvehető kompenzációs támogatás igénylésének, teljesítésének segítése.

17.6 Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály

- Az igazgatóságunk által megkezdett *környezeti nevelési programokat* természetismereti szakkör, természetismereti óvodai foglalkozások, jeles napok, természetismereti vetélkedő, erdei iskola programok) magas színvonalon próbáljuk megvalósítani a 2013-es esztendőben is.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a *speciális természetismereti terepi bemutatóprogramok*, az évközi és szezonális egyre népszerűbb *garantált programok* (gyalog, kerékpáron, szekéren), valamint a *Magyar Nemzeti Parkok Hete* rendezvény színvonalas lebonyolítására is.
- Az ünnepekhez kötött hosszú hétvégéken Szalafő - Pityerszeren az Őrségi Műemlék-együttesnél a helyi hagyományokhoz és kulturális kínálatához *illeszkedő népi-gasztronómiai programok* fogják színesíteni a kínálatot: húsvétváró, pünkösdlő, Szent István nap, Őrségi Túrnap, Tökfesztivál.
- Hagyományteremtő céllal az Európai Nemzeti Parkok Napján megszervezzük a határmenti védett területeken élők találkozóját, ezzel is felhívva a figyelmet a határokon átívelő természetvédelem fontosságára.
- Szintén hagyományteremtő céllal július 13-14-én megrendezzük a „Lepkekaland” nevű hétvégi lepkésnapokat.
- Előzetes bejelentkezés alapján egész évben szakvezetést nyújtunk a hozzánk látogató csoportoknak.
- A hazai ÉDEN úti célok közös programjain nemcsak részt veszünk, de aktív kezdeményezői és bonyolítói leszünk ebben az évben az *Édenből-Édenbe programnak* is az Írott-kő Natúrparkkal karöltve.
- Továbbra is fenntartjuk a *Tourinform Őrség* irodát, ahol a nemzeti park területére érkező turisták színvonalas tájékoztatását valósítjuk meg ebben az esztendőben is.
- A 2013-as esztendőben az utazási kiállítások közül Budapesten kerül népszerűsítésre az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság turisztikai kínálata.
- Meglévő *szálláskapacitásunkat* az előző éveknek megfelelően a vendégeink megelégedésére próbáljuk üzemeltetni Óriszentpéteren a Keserűszeri vendégházunkban.
- A turisztikai infrastruktúrafejlesztés területén NYDOP forrásból megépítjük Apátistvánfalván szlovén kisebbségi területen az Ökoturisztikai információs

centrumot, Szőcén az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési program keretében a Láp tudásközpontot, mely az „ex lége” védeltséget élvező hazai lápok élővilágát és a láp kutatást mutatja be majdan a látogatóknak. Ezen kívül nemzeti parkunk két legrégebbi tanösvényét (Sárga liliom, Rezgőnyár) újítjuk fel, valamint KEOP-os forrásból két új tanösvény létesítését tervezzük.

- Kiállítás és előadás sorozatainkkal mind Óriszentpéteren a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpontban, mind Kőszegen a Bechtold István Látogatóközpontban szervesen kapcsolódunk be a térségi szemléletformálás és társadalmi élet egészébe.

17.7 Pénzügyi és Számviteli Osztály

- Az Igazgatóság éves költségvetésének elkészítése, melynek keretében elvégzi egyrészt a működési költségvetést személyi juttatások, munkaadókat terhelő járulékok, dologi kiadások számbavételét, másrészt a felhalmozási költségvetést felújítási, beruházási kiadások számbavételét.
- Figyelemmel kíséri az Igazgatóság gazdálkodásával kapcsolatos valamennyi tevékenységet és arról az Igazgatóság vezetőjét rendszeresen tájékoztatja.
- Végzi az Igazgatóság pénzügyi, számviteli, közgazdasági feladatait, működteti a mindenkori jogszabályok, egyéb szabályozók, utasítások figyelembevételével a számviteli, pénzügyi, költség-nyilvántartási, az Igazgatóság teljes vagyonának nyilvántartási rendszerét.
- Jogszabályban, egyéb rendelkezésekben meghatározott rendszerességgel statisztikai és egyéb gazdasági jelentéseket, adatszolgáltatásokat készít a Vidékfejlesztési Minisztérium, a Környezetügyekért Felelős Államtitkár, Központi Statisztikai Hivatal, NAV, Magyar Államkincstár és egyéb szervek részére.
- Kidolgozza a hatályos jogszabályoknak megfelelően az Igazgatóság gazdálkodási kereteit meghatározó belső szabályzatokat, utasításokat.
- Felügyeli az Igazgatóság rendelkezésre álló forrásait, és meglévő kötelezettségvállalásait, gondoskodik arról, hogy kizárólag olyan kötelezettségvállalás történjen, melynek fedezete rendelkezésre áll, különös figyelmet fordít arra, hogy a gazdálkodás során a likviditás megmaradjon. Naprakész nyilvántartást vezet a kötelezettségvállalásokról, azok pénzügyi ütemezéséről, illetőleg a teljesüléséről.
- Ellátja az érvényes előírások alapján a pénzkezeléssel kapcsolatos feladatokat, mind a Magyar Államkincstár által vezetett bankszámlákkal, az OTP-nél vezetett munkáltatói lakásépítési alap számla és a kincstári gazdálkodással kapcsolatban, mind az Igazgatóság házipénztárával kapcsolatban.
- Végzi a munkaerő-gazdálkodással, bérelszámolással, munkaügyi statisztikával kapcsolatos feladatok ellátását és nyilvántartását.
- Végzi a közszolgálati nyilvántartással kapcsolatos feladatokat.
- Felügyeli és koordinálja az Igazgatóság vagyonállományának leltározását, selejtezését.
- A biztosítókkal kötött megállapodások alapján végzi a vagyon-, épületek, egyéb ingatlanok, járművek, gépek, berendezések, felszerelések - biztosításával kapcsolatos

teendőket.

- Gondoskodik a belső ellenőrzés által észlelt hiányosságok megszüntetéséről.
- Felügyeli és koordinálja a közbeszerzési ügyeket.
- Nemzetközi pályázatok pénzügyi elszámolásáról gondoskodik.

17.8 Pályázatkezelési Osztály

- Komplex élőhelyrekonstrukciós tevékenység sikeres befejezése
- Erdei élőhelyrekonstrukciós tevékenységek kivitelezőinek kiválasztása, a tevékenységek megkezdése
- Szőcei kutatóház újjáépítése
- Turisztikai kínálat- és termékfejlesztés megvalósítása
- Gyümölcs Kóstoló- és Bemutatóház felépítése Óriszentpéteren
- Legelőkezelés fejlesztéséhez kapcsolódó kútfúrás, eszköz és gépbeszerzés lebonyolítása
- Apátistvánfalván Ökoturisztikai Információs Centrum felépítése
- Közmunka program lebonyolítása
- Szarvasmarha istálló és járulékos létesítményei kivitelezőjének kiválasztása, kiviteli munkálatainak megkezdése

17.9 Jogi és Igazgatási Osztály

Az osztály munkáját 2013-tól egy új, a jogszabályi előírásoknak teljesen megfelelő iktatóprogram fogja segíteni. Legfontosabb feladata a jövő esztendőben a földvásárlások során keletkező nagy mennyiségű adminisztratív feladat ellátása lesz.

17.10 Földvásárlási munkacsoport

Az összesen 1.450.000.000,-Ft keretösszezből a Vsz. végrehajtásával és elővásárlási jog érvényesítésével termőföldek állami tulajdonba vétele. A keretösszeg teljes lekötése a cél nagyrészt adásvételekkel, kisebb részben kisajátítási eljárásokkal. 2013-ban a vásárlások nagy része erdőterületeket érint a terveink szerint.